

Het familie- en erfrecht der Chineezen in Nederlandsch-Indië

<https://hdl.handle.net/1874/235462>

40192
1895

Jan - 3 Dec. 1895

HET FAMILIE- EN ERFRECHT

DER

CHINEEZEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

G. VON FABER.

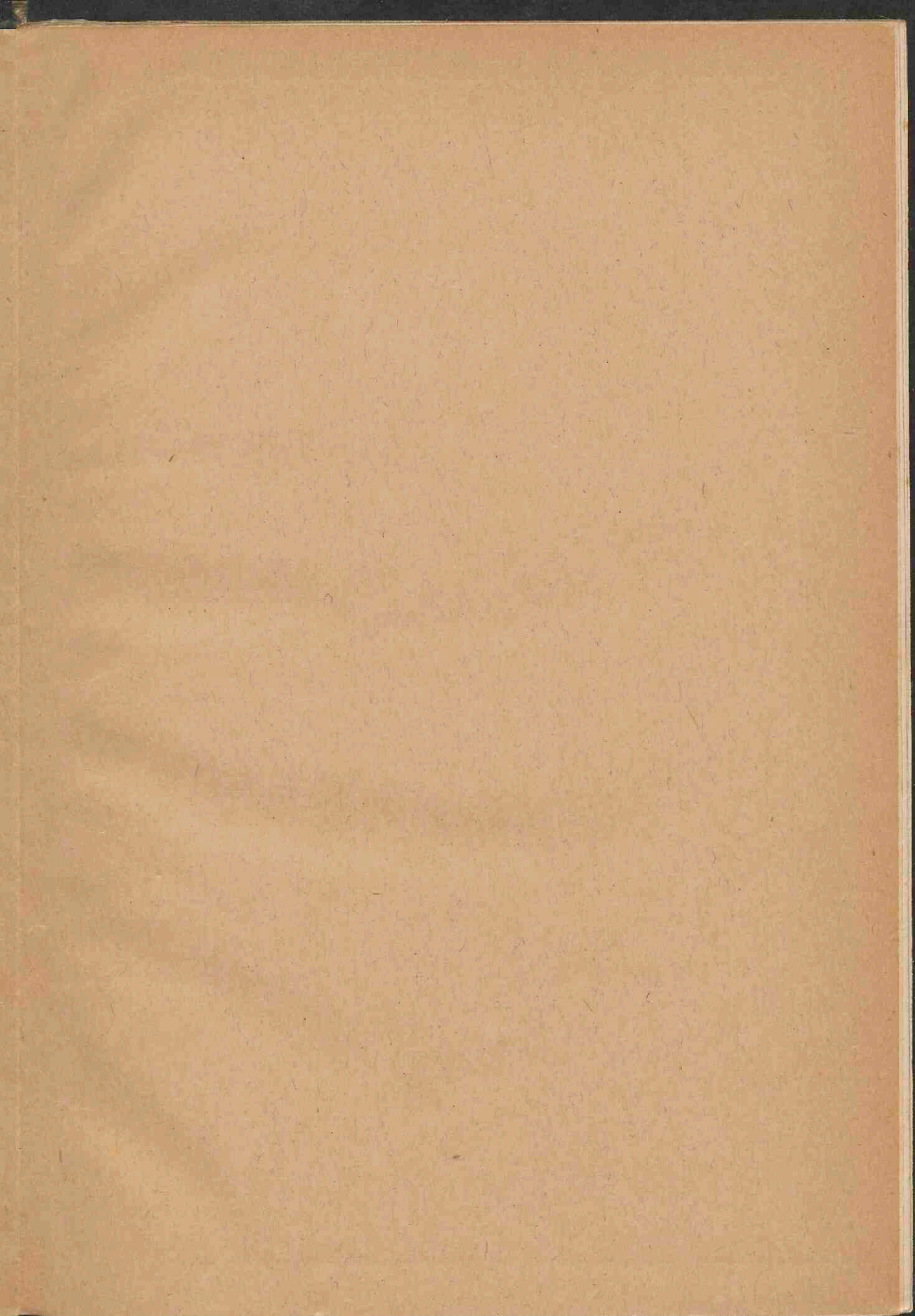
LEIDEN. EDUARD IJDO.
1895.

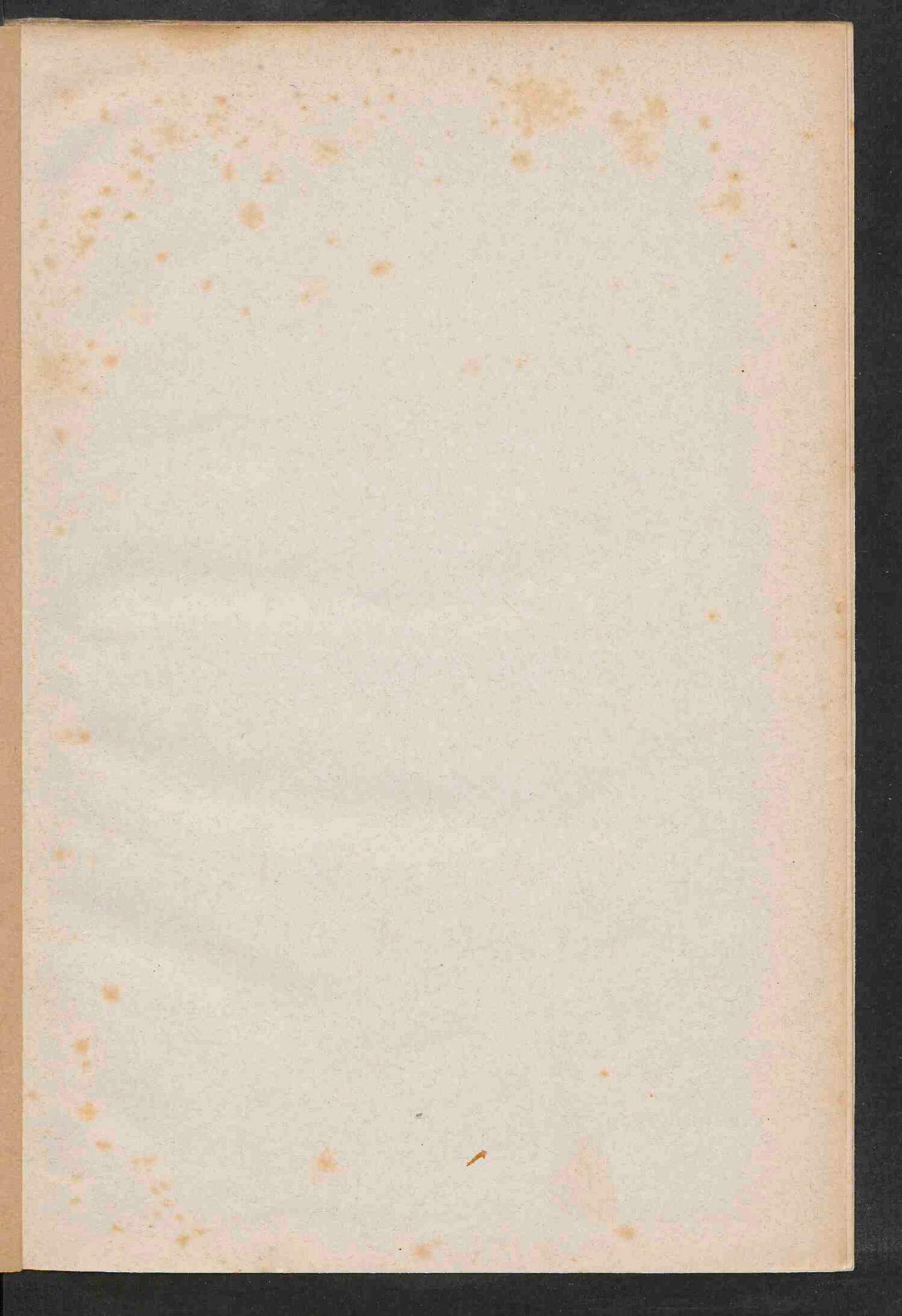
VON FABER

1895

91.
1892

A. qu.
192

HET FAMILIE- EN ERFRECHT
DER
CHINEEZEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

STOOMDRUK ED. IJDO. — LEIDEN.

HET FAMILIE- EN ERFRECHT
DER
CHINEEZEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

DOCTOR IN DE RECHTSWETENSCHAPPEN,

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

DR. M. TH. HOUTSMA,

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER LETTEREN EN WIJSBEGEERTE,

volgens besluit van den Senaat der Universiteit tegen de bedenkingen van
de Faculteit der Rechtsgeleerdheid te verdedigen

op DINSDAG 3 DECEMBER 1895, des namiddags ten 3½ ure,

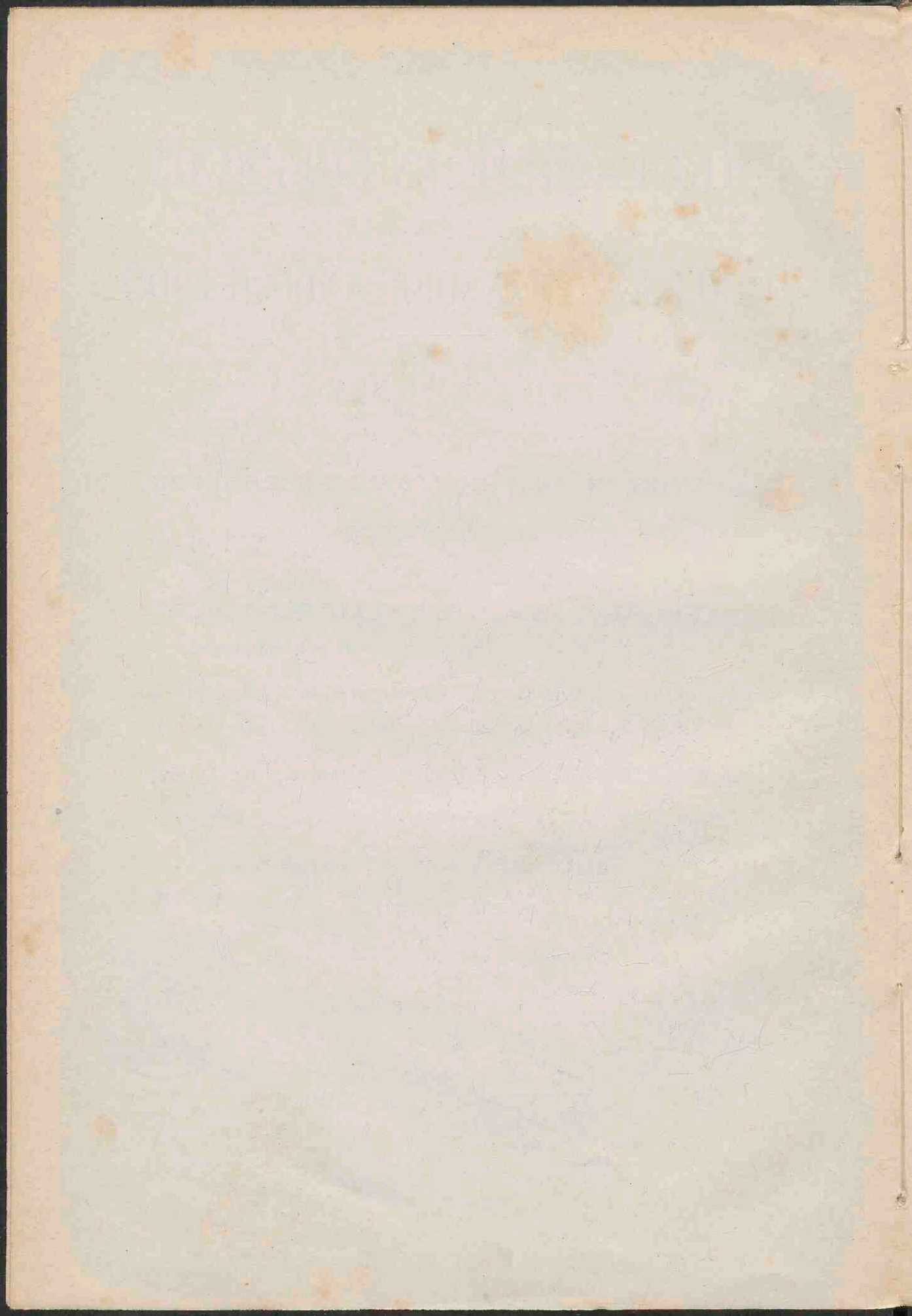
DOOR

GODFRIED VON FABER,

GEBOREN TE BATAVIA.

LEIDEN. — EDUARD IJDO.
1895.

AAN MIJNE OUDERS.

INHOUDSOPGAVE.

	PAG.
VOORWOORD	1

HOOFDSTUK I.

Over de onzekerheid van rechtstoestand der Chineezen in Nederlandsch-Indië, met betrekking tot hun Familie- en Erfrecht	5
---	---

HOOFDSTUK II.

Het Chineesche Huwelijksrecht.

Inleiding: Het Chineesche familieleven	35
A. Van het Huwelijk in 't algemeen	38
B. Van het tot stand komen eens huwelijks	41
Algemeene opmerkingen.	
I. De Huwelijksvaststelling	45
(<i>De Huwelijksvaststellers (Tsoe-hoen); de Tusschen- personen</i>)	
II. De Verloving (tiàn tiooh, of ting bing)	49
(<i>De Trouwbrief; de Bruidschat</i>).	
a. Verbreking der Verloving.	
b. Verloving van ongeboren en niet-huwbare kin- deren	56

	PAG.
III. De voltrekking des Huwelijks	60
<i>a.</i> De overgave der bruid	60
<i>b.</i> Het binnenroepen van eenen schoonzoon.	60
<i>c.</i> De ontvoering der bruid	62
<i>d.</i> Bedrog, gebleken bij of na de huwelijksvol- trekking	63
<i>e.</i> Huwelijken van jongeren in de familierangorde, die tijdelijk buiten hunnen stam verblijf houden	65
<i>f.</i> Tijdelijke beletselen voor de vaststelling en voltrekking van een Huwelijk	65
1 ^o Huwelijken gedurende het rouwbedrijf	66
2 ^o Van het aangaan van huwelijken tijdens de gevangenschap der ouders of grootouders	84
C. Van verboden Huwelijksverbintenissen	85
1 ^o Huwelijksverbintenissen met ongebornen of niet- huwbare kinderen	86
2 ^o Huwelijksverbintenissen tusschen personen, die denzelfden geslachtsnaam dragen	87
3 ^o Huwelijksverbintenissen tusschen verwanten, die in de familierangorde eenen hoogerem graad in- nemen, met verwanten, die daarin eenen lagren graad bekleeden	89
4 ^o Huwelijksverbintenissen met vrouwelijke bloed- verwanten of met de (gewézen) hoofd- of bij- vrouw van mannelijke verwanten.	91
5 ^o Huwelijksverbintenissen van bestuursambtenaren met vrouwen of jongedochters uit de bevolking van het gewest of van de afdeeling, aan welks hoofd zij staan	95
6 ^o Huwelijksverbintenissen met vrouwen of jonge- dochters, die zich door de vlucht hebben ont- trokken aan eene strafvervolging.	96

	PAG.
7 ^e Huwelijksverbintenissen tusschen ambtenaren of officieren met openbare zangeressen	97
8 ^e Huwelijksverbintenissen van Buddhistische monniken en Rationalistische priesters	97
9 ^e Huwelijksverbintenissen tusschen eerbare burgers of burgeressen en personen uit den geringsten stand (paria's).	98
10 ^e Huwelijken van lieden op Formosa van Hokkiën met inlanders; van Miao-menschen, behoorende tot de provincie Hôlaam, met Chineesche vrouwen; van rondtrekkende Chineesche kooplieden enz., die niet ingeschreven zijn in de registers der Miao-menschen, met de dochters van Miao-menschen; en van Miaauw- en Iaauw-menschen, die diep in het gebergte van K'é-Tong wonen, met Chineesche vrouwen	100
D. Van de strafschuldigheid van middelaars of middelaarsters, en van huwelijksvaststellers wegens huwelijken in strijd met de wet gesloten.	102
E. Van het met geweld zich meester maken van vrouwen en jongedochters uit goeden huize	105
F. Van het verkoopen met recht van wedcrinkoop, en van het verhuuren van zijne hoofdvrouw, bijvrouw, of dochter	114
G. Van het verstooten van den schoonzoon, die, volgens huwelijksbeding, bij zijne schoonouders inwoont, en het opnieuw uithuwelijken van diens vrouw	117
H. Van de geldigheid en van de kracht van Chineesche huwelijken. Nietigheid	119
I. Van de gevolgen van het huwelijk met betrekking tot de personen der echtgenooten en bijvrouwen, en hunne algemeene rechtsbevoegdheid	120

	PAG.
J. Van het Huwelijksvermogensrecht	123
K. Van de ontbinding des Huwelijks	124
1 ^o Ontbinding van het huwelijk door den dood.	124
2 ^o Ontbinding van het huwelijk door nietigverklaring krachtens rechterlijke uitspraak.	124
3 ^o Ontbinding van het huwelijk door vrijwillige echtscheiding	124
4 ^o Ontbinding van het huwelijk door verstooting zijner hoofd- of bijvrouw.	124
a. op grond van het bestaan van een of meer der z. g. „7 redenen voor verstooting”.	125
b. op grond van kwaadwillige verlating door de vrouw	125

HOOFDSTUK III.

Het Chineesche Erfrecht.

A. Inleiding op het Erfrecht	133
1. De Chineesche voorouderlijke tempel. De stamvoortzetting. De adoptie tot stamvoortzetting	133
2. Pleegkinderen	140
3. Vondelingen	141
B. Het Erfrecht.	142
I. Het Erfrecht ab intestato	142
II. Het Erfrecht ex testamento	149
STELLINGEN.	155

VOORWOORD.

Onder de vele ingezetenen ¹⁾ van Nederlandsch Oost-Indië, die volgens art. 73 van het Regeeringsreglement van 1854 ²⁾ en de Ordonnantie van 18 Dec. 1855 (*Stbl.* N°. 79) tot de „Vreemde Oosterlingen” worden gebracht, zijn de Chineezen voorzeker wel eene bespreking overwaard, niet alleen, omdat zij een zeer voornaam element uitmaken der bevolking aldaar, maar ook, omdat hun rechtstoestand in Indië nog steeds in het onzekere verkeert.

Dat deze rechtsonzekerheid voor de Chineezen in N. O. I. bestaat, is het gevolg, cendeels van de groote onduidelijkheid en onvolledigheid, waarmede de wetgever zijnen wil, ten aanzien van de voornaamste onderwerpen, welke op dit volk betrekking hebben, heeft geopenbaard, anderdeels van de geringe bekendheid der wetsuitleggers en -toepassers met de zuiver-Chineesche wetten, instellingen en gebruiken, voor zooverre deze op hen van toepassing zijn.

Wij stellen ons voor die onzekerheid van rechtstoestand der Chineezen in N. O. I. met betrekking tot hun Familie- en

¹⁾ Vgl. R. R. 1854, art. 106. (Hier is van „inboorlingen” gesproken, om de „geboorte” als het kenmerk van ingezetenschap te doen uitkomen).

²⁾ Vgl. R. R. 1818, art. 96; R. R. 1827, art. 96; R. R. 1830, art. 94; R. R. 1836, art. 81.

Erfrecht in het 1ste Hoofdstuk aan te toonen, om vervolgens in het 2de en 3de Hoofdstuk eenige onderwerpen van Chineesch burgerlijk recht te behandelen, welke van zeer groot belang zijn voor de practijk van den Indischen jurist, en bij eene eventucele hervorming der wetgeving voor de Chineezen.

De bronnen, bij de samenstelling van dit proefschrift geraadpleegd, hebben we, voorzooverre ze het 1ste Hoofdstuk betreffen, aldáár vermeld. Die voor het 2de en 3de Hoofdstuk laten we hieronder volgen:

- 1e. *Ta-Tsing-Leu-Lée*, ou les Lois fondamentales du Code pénal de la Chine, traduit du Chinois par Georges Thomas Staunton, mis en français par M. Félix Renouard de Sainte-Croix. Paris, 1812.
- 2e. J. W. Young. „*Het Huwelijk en de wetgeving hierop in China*” (in het Tijdschr. voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde. Dl. XXXVIII).
- 3e. J. W. Young. „*Versterfrecht, adoptie en pleegkinderen bij de Chineezen*” (in het Tijdschr. voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde. Dl. XXXI).
- 4e. J. J. M. de Groot. „*The religious System of China*”. Leyden, E. J. Brill, 1894. Vol. II. Boek I „Disposal of the Dead”, Part III „The Grave”, Chapter VI „on mourning customs”, en andere plaatsen.
- 5e. J. J. M. de Groot. „*Jaarlijksche feesten en gebruiken van de Emoy-Chineezen*”.
 Batavia, W. Bruining en Co. } 1881.
 's Hage, M. Nijhoff.
- 6e. G. Schlegel. „*Iets over de Chineesche testamenten, donatiën en erfopvolging*” (in Recht in Indië. Dl. XX, pag. 369 sqq.).

- 7°. G. Schlegel. „*Wettelijke bepalingen omtrent de huwelijken in China, en beschrijving der daartoe gebruikelijke plechtigheden*” (in *Recht in Indië*. Deel XX, pag. 394 sqq.).
- 8°. P. Meeter. „*De rechtstoestand der Chineesche vrouw*” (in *Recht in Indië*. Deel XXXII, pag. 345 sqq.).
- 9°. P. Meeter. „*Mr. J. W. F. Cohen Stuart over den rechtstoestand der Chineesche vrouw.*” (in *R. i. I. Dl. XXXIX*, pag. 316 sqq.)
- 10°. Max von Faber. „*Transcendentale voorstellingen der Chineezzen*” (in *de Indische Gids*, Apr. 1884).
- 11°. *Het Nederlandsch-Indisch Plakkaatboek*, (1602—1811), door Mr. J. A. v. d. Chijs, 7de Deel, (1755—1764)
 Batavia. Landsdrukkerij. }
 's Hage. M. Nijhoff. } 1890;
 en wel: Pieter Haksteen: „*Chinaas Recht.*”
- 12°. S. Wells Williams. „*The Middle Kingdom*”, London, 1883.
 Chapt. VII. Laws of China, and plan of its Government.
 Chapt. XIV. Social life among the Chinese.
 Social relations between the sexes, pag. 784.
 Customs of betrothment and marriage, pag. 785.
 Laws regulating marriages, pag. 792.
 General Condition of female in China, pag. 794.
- 13°. Confucius. *Sinarum Philosophus sive Scientia Sinensis*, Parisiis M. DC. LXXXVII.
 Liber primus: *Ta Hiò*.
 Liber secundus: *Chun-yàm*,
 Liber tertius: *Lun-yu*.
- 14°. Confucius. *Ta-Hiò*. (Die erhabene Wissenschaft), aus dem Chinesischen übersetzt und erklärt von Reinhold von Placnckner.

- 15°. Le *Chou King*, un des livres Sacrés des Chinois, qui renferme les fondamens de leur ancienne Histoire, les Principes de leur Gouvernement et de leur morale; ouvrage recueilli par Confucius — traduit et enrichi de notes par Feu le P. Gaubil, missionnaire à la Chine, revue etc. par M. de Guignes. Paris M. DCC. LXX.
- 16°. *Les livres Sacrés de l'Orient*, comprenant le *Chou-King*, ou le livre par excellence; — les *Sse-Chou*, ou les quatre livres moraux de Confucius et de ses disciples; — etc. par G. Pauthier. Paris M. DCCC. XL.
- 17°. Stan. Julien. *Le livre des Récompenses et des Peines*, traduit du Chinois, Paris, M. DCCC. XL.
- 18°. R. Morrison. „*A View of China for philological purposes,*” Macao, 1817;
 en wel: Marriage, pag. 114.
 Funerals, pag. 114.
- 19°. *The China Review*. Vol. V en VI.
 Zie: Law of Inheritance,
 en Chinese Marriages.
- en andere kleinere geschriften en opstellen, in verschillende tijdschriften voorkomende.
-

HOOFDSTUK I.

Over de onzekerheid van Rechtstoestand der Chineezzen in Nederlandsch-Indië, met betrekking tot hun Familie- en Erfrecht.

Tijdens de Oost-Indische Compagnie kon de bevolking van *Java en Madura* verdeeld worden in *Europeanen* en *Oosterlingen*.

Onder de laatsten behoorden de *Chineezzen*.

Ze woonden in hun eigen wijken en waren gesteld onder hoofden, die uit hun eigen natie benoemd werden, voornamelijk administratief gezag hadden, soms kleine geschillen berechttten, en ondergeschikt waren aan den Gecommitteerde tot en over de zaken van den Inlander. ¹⁾

De rechtspleging was voor *Europeanen* en *Oosterlingen* dezelfde. ²⁾

Ten aanzien van de *Europeesche bevolking* gold hetzelfde recht als in het moederland. In den aanvang volgde men

¹⁾ Zie *N. I. Plakkaatboek*, door Mr. J. A. v. D. CHUJS, Dl. I, pag. 370 en 599; Dl. II, pag. 162 en 368; Dl. III, pag. 6; Dl. VIII, pag. 412.

²⁾ Zie *N. I. Plakkaatboek*, door Mr. J. A. v. D. CHUJS, Dl. I, pag. 500 en 509. Hierin zijn de uitzonderingen opgenomen bij verstekprocedure en executie.

dit recht stilzwijgend; nà de aanschrijving evenwel van de Kamer van XVII^{en} van 4 Maart 1621 aan Gouverneur-Generaal en Raden, bij Plakkaat van 16 Juni 1625, werd bepaald, dat op het gebied van de O. I. Compagnie van kracht zouden zijn, behalve eenige uitdrukkelijk genoemde ordonnantieën, „*de civiele regten soos als die in de Vereenigde Nederlanden werden gepractiseert.*” Hiernaast golden echter ook de afzonderlijke plakaten der Ind. Regeering. In 1621 was namelijk reeds aan G.-G. en Raden de bevoegdheid gegeven om „*te disponeeren soos als meest dienstich wesen sal, in suken, die geen regten stellen tusschen twee particulieren, ende alleen dienen tot vermeerdering, verbetering en order van de stadt, en de burgerije, alsook tot benefitie van de trafficque.*” In het Privaatrecht van de Vereenigde Provinciën mocht in Indië door G.-G. en Raden verandering gemaakt worden, zoo dit wenschelijk was, doch zooveel mogelijk volgens Oud-Hollandsch en Romeinsch recht. Deze plakaten nu zijn in 1642 door J. MAETSUYCKER verzameld en afgekondigd onder den naam van „Ordonnantiën en Statuten van Batavia.” Van de nà 1642 afgekondigde plakaten bestaat geene officieele verzameling. De z.g. „Nieuwe Statuten van Batavia” van 1764 hebben nooit kracht van wet gehad. Toch werden ze gebruikt en in vonnissen aangehaald.

Dit was het recht, dat de O. I. Compagnie invoerde, en dat hare rechters in Batavia op *alle inwoners* moesten toepassen, zonder onderscheid van nationaliteit of godsdienst.

Ten opzichte van de *Oosterlingen* werd bovengenoemd recht niet zóó maar toegepast, doch werden uitzonderingen gemaakt betreffende het familie- en erfrecht voor „Heydenen ende Mooren”. Het best zorgde men voor de *Chineezen*. Twee vertegenwoordigers van deze natie hadden zitting

in de Schepenbank, zoo het „saecken” betref, „de Chineesen (onze ondersaten en burgeren dezer stede) concerneerende”.

Eene regeling van het Chineesche erfrecht bestond reeds in 1720, en diende den boedelmeesters der Chineesche sterfhuizen bij de verdeeling van den boedel tot „leiddraad.” ¹⁾

Later, den 24sten Februari 1756, is eene bijeenbrenging van verschillende artikelen omtrent „Chinaas recht” opgedragen aan den Secretaris van Schepenen, PIETER HAKSTEEN, die bijgestaan werd door den oud-kapitein der Chineezen, OEI TSI LAUW. Na door den Raad extra-ordinair, REINIER DE KLERCK, zeer nauwkeurig en door de overige leden in den Raad van Indië meer oppervlakkig te zijn nagezien, werden genoemde artikelen den 22sten Mei 1761 bij resolutie der Hooge Regeering „ter speculatie” met de marginale aantekeningen van DE KLERCK „in copia authenticq” aan de beide collegiën van Justitie en aan Boedelmeesteren afgegeven. ²⁾

Bij extract-resolutie van 25 Juli 1766 werd echter door diezelfde Hooge Regeering bij beschikking op een request door de gezamenlijke officieren der Chineesche natie aan

¹⁾ Zie *N. I. Plakkaatboek*, door Mr. J. A. v. D. CHIJS, Dl. I, pag. 525; Dl. IV, pag. 149.

²⁾ Zie *N. I. Plakkaatboek*, door Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dl. VII, pag. 476, en *R. i. I.*, Dl. II, pag. 311.

De opschriften der verschillende afdeelingen luiden:

a. Mannen en vrouwen en der zelve onderscheyd. *b.* Maagschap, wettig of onwettig gebooren. *c.* Meerderjarige en minderjarige, mondige en onmondige. *d.* Magt der ouders over de kinderen. *e.* Huwelijken. *f.* Overspel. *g.* Egt Scheyding. *h.* Voogdij en voogden. *i.* Boedelregt en erffenis. *j.* Uysterste willen en hoe desselve bestaen. *k.* Erflaating en wie men mag en moet tot erfgenaam stellen. *l.* Legaten. *m.* Versterfsregt en desselvs verdeeling. *n.* Adoptie.

het Gouvernement gericht, waarin zij zich, tot staving van een vermeend recht, op die verzameling van wetten beroepen hadden, overwogen, „dat de voorzegde verzameling der Chin. wetten en gewoontens blootelijk ter speculatie aan de Collegiën van Justitie waren afgegeven”, weshalve dan ook in het gedaan verzoek niet werd getreden. Kracht van wet heeft dat Compendium van Chineesche wetten dus niet gehad. Evenwel zouden we toch hieruit kunnen afleiden, dat al vroeg bij de verschillende rechtscolleges en bij de boedelmeesters de noodzakelijkheid is ingezien, om in voorkomende gevallen de Chineesche wetten te kunnen raadplegen.

Behalve bovengenoemde uitzonderingen, was dus het Privaatrecht voor de Europeanen en Chineezen in N. I. gelijk.

Onder de *Commissarissen-Generaal* kwam in dezen toestand evenwel verandering.

Behalve in de steden Batavia, Semarang en Socrabaya, werden de Raden van Justitie als de algemeene rechters aangewezen, terwijl — volgens de Publicatie van 10 Jan. 1819, *Ind. Stbld.* No. 20 — voor de Landraden terecht stonden: „Inlanders, Chineezen en andere personen behoorende tot de Oost-Indische volkeren.”

Later, in 1824, kwam ook in de steden Batavia, Semarang en Socrabaya, volgens de bekende publicatie van 27 Januari 1824, *Ind. Stbld.* N° 4, scheiding van rechtspraak tot stand tusschen de Inlanders en Europeanen.

De Chineezen werden toen in burgerlijke zaken aan de judicature der Landraden in eersten aanleg onderworpen, met recht van appèl op de Raden van Justitie, bijaldien de waarde in geschil f500 te boven ging. Bij de nadere voorschriften omtrent de rechtspleging in appèl, welke, ten vervolge op deze publicatie, bij die van 13 Dec. 1825,

Ind. Stbl. N° 42, gegeven werden, was onder „ten tweede” voor het eerst bepaald:

„dat evenals de Landraden, zoo ook de Raden van Justitie in de beoordeeling der zaken, welke voor dezelve in appèl van Landraden gebragt worden, zich zullen gedragen naar de inlandsche of godsdienstige wetten, inrigtingen of gebruiken van zoodanige Indische natie, tot welke hetzij beide partijen, dan wel de gedaagde is behoorende, mits deze wetten niet strijdig zijn met de erkende beginselen van billijkheid en regtvaardigheid, weshalve de residenten worden gelast, ten nauwkeurigste toe te zien, dat aan den zin van art. 135 van het Reglement op de policie en de civiele en crimineele regtsvordering onder den inlander worde voldaan, en dat mitsdien door de secretarissen bij de landraden pertinente aantekeningen worden gehouden in het notulblad, of procesverbaal der zittingen, niet alleen van de gevoelens, maar ook van de adviizen, uitgebracht door den Hoofdjaksa, Hoofdjangoe, of andere als adviseuren bij de Landraden adsisterende officieren, en de gezamenlijke overweging der leden, teneinde met deze adviizen en overwegingen, welke als het fundament der regterlijke uitspraak moeten worden beschouwd, de regter in hooger beroep worde bekend gemaakt door een afschrift van dit notulblad of procesverbaal te voegen bij den schriftelijk, ter eerster instantie gedienden eisch en antwoord, en die stukken alzoo met het vonnis toe te zenden aan den Raad van Justitie, onder welken zoodanige Landraad ressorteert.”

Bij deze publicatie dus wordt voor het eerst, n.l. ten aanzien van burgerlijke zaken, aan den rechter opgedragen, om, onder zekere voorwaarden, recht te spreken naar de inlandsche of godsdienstige wetten, inrichtingen of gebruiken van die Indische natie, tot welke hetzij de beide partijen,

hetzij de godaagde alleen behooren. Daar nu in den aanhof van genoemde publicatie van 27 Januari 1824 terloops gezegd is, dat de Chineezzen met de Inlandsche bevolking gelijk gesteld worden, zoo zullen wij bijgevolg kunnen aannemen, dat de Chineezzen op Java en Madura tegen het einde van het jaar 1825 ten opzichte van het burgerlijk recht aan hunne eigene wetten, instellingen en gebruiken onderworpen waren, voor zooverre deze althans niet in strijd waren met de erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid.

Voor de *Buitenbezittingen* is geene dergelijke bepaling, als de uit de publicatie van 13 Dec. 1825 aangehaalde, te vinden, die aldaar vóór de invoering der nieuwe wetgeving gegolden heeft. Wel hadden volgens verschillende Reglementen voor de Buitenbezittingen Chineesche officieren zitting in den Landraad, wier gevoelen, zoo niet in alle burgerlijke zaken betreffende Chineezzen, dan toch in geval van geschillen over huwelijken, echtscheidingen, erfenissen en erfopvolgingen zou worden ingewonnen, maar ze hadden slechts eene adviseerende stem, en nergens is bepaald, dat de rechter ook volgens hunne wetten, instellingen en gebruiken moest rechtspreken.

Uit het bovenstaande zien we dus, dat de rechtstoestand der Chineezzen in burgerlijke zaken vóór 1 Mei 1848 in de Buitenbezittingen zeer in 't onzekere verkeerde. Op Java en Madura was dit evenzeer het geval door het voorbehoud, hetwelk de wetgever gemaakt heeft, tengevolge der woorden „mits deze wetten niet strijdig zijn met de erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid”, daar de rechter toch in elk afzonderlijk geval moet oordeelen, wat onder die beginselen te verstaan is. Deze rechtsonzekerheid openbaarde zich dan ook sterk in de rechterlijke uitspraken.

Zoo werd aan eenen Chinees, die door het College van Boedelmeesteren in het beheer des boedels zijner ab intestato overledene echtgenoot gesteld was, op grond van het advies van de Chineesche leden bij dat College, dat, volgens de bij hunne natie bestaande gebruiken, de man ook van zijne vrouw ab intestato zou erven, bij vonnis van den Landraad der stad en voorsteden van Batavia, d.d. 15 Aug. 1830 dat beheer ontnomen, en hij zelf niet gerechtigd tot die erfenis, op grond hiervan:

„dat in deze gewesten alleen voor Mohammedanen een afzonderlijk recht van successie ab intestato, gegrond op hunnen Koran, bestaat, doch dat voor de Chineezen, evenmin als voor andere vreemde natiën, eenig afzonderlijk recht van successie bekend of aangenomen is;

„dat de Chineezen hier te lande, als vreemdelingen ter inwoon toegelaten, gecenseerd moeten worden onderworpen te zijn aan de wetten en kostumen, alhier vigeerende;

„dat het beweren van den gedaagde, dat hij, volgens de bij de Chineesche natie bestaande instellingen, als erfgenaam ab intestato van wijlen zijne huisvrouw, tot hare nalatenschap gerechtigd zoude zijn, rechtens niet kan worden aangenomen, daar hij als vreemdeling, ter inwoon alhier toegelaten, nimmer met de eigendommelijke natiën dezer landen kan worden gelijk gesteld, maar wel uitdrukkelijk verplicht is zich te onderwerpen aan de wetten van het land, en dan ook in cas subject gehouden is te volgen het hollandsch versterfrecht.” enz.

Uit dit vonnis zien we, dat, volgens de meening van den Landraad der stad en voorsteden van Batavia, de Chineezen niet met de Inlanders gelijk konden worden gesteld, en dat zij onderworpen waren aan de Hollandsche burgerlijke wetten, niettegenstaande uit de bovengenoemde

Publicatie van 27 Januari 1824 en 13 December 1825 het tegendeel blijkt bedoeld te zijn.

Bij arrest van het Hoog-Gerechtshof van Nederlandsch-Indië d.d. 27 Februari 1848 werd daarentegen bekrachtigd een vonnis, dat door den Raad van Justitie te Macassar gewezen was, waarbij de eisch tot uitkeering van het wettelijk erfdeel eener dochter, die bij testament harer moeder was gepasseerd, ontzegd is geworden, op grond:

„dat, volgens de hierboven vermelde verzameling van Chineesche wetten, de vrouw, evenals de man, de bevoegdheid bezit, om bij haren uitersten wil ten volle over hare nalatenschap te beschikken;

„dat bij de resolutie van 20 Julij 1832, N°. 7 (*Ind. Stbl.* N°. 20) aan alle regtbanken is aanbevolen om toe te passen alle inlandsche of godsdienstige inrigtingen, wetten en gebruiken, ook dan, wanneer die niet mogten overeenkomen met de positieve hier te lande voor Europeanen bestaande wetsbepalingen; en

„dat de appellant q.q. niet had aangetoond, dat bij de bovenbedoelde bepalingen, voor de Chineezzen daargesteld, aan dochters, bij ontstentenis van mannelijk oir, bij wege van wettelijk erfdeel, een gedeelte der goederen van hare ouders wordt toegekend, en mitsdien de vordering van den appellant q.q. te dezen is ongegrond.”

Uit dit arrest nu kunnen we afleiden, dat niet alleen de bepalingen, welke alleen voor Java en Madura waren uitgevaardigd, ook voor de Buitenbezittingen van toepassing werden beschouwd, maar ook dat het niet met de algemeene beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid strijdt, indien eene moeder haar kind in haar testament stilzwijgend voorbijgaat.

Omtrent de vraag, of de Chineesche vrouwen ab intestato

konden erven, werd zeer veel getwist. Nu eens werd ze, op grond van de verzameling van het recht in China door P. HAKSTEEN, in ontkenningen zin beantwoord, waarmede de jurisprudentie zich eveneens schijnt te hebben vereenigd, dan weer in bevestigenden zin. Zoo o. a. werd de nalatenschap van den in 1843 te Batavia overleden rijken Chinees OET SINJO ab intestato gelijkelijk onder zijne broeders en zusters verdeeld, welke verdeelingsstaat door het college van Boedelmeesteren werd goedgekeurd.

Uit het een en ander zien we dus, hoe twijfelachtig en onzeker de burgerlijke rechten der Chineezen in Nederl.-Indië vóór de invoering der nieuwe wetgeving waren.

Gaan we nu na de veranderingen welke de *nieuwe wetgeving* in dien rechtstoestand heeft aangebracht.

De volgende bepalingen zijn alsdan van belang:

1^e Art. 6 van de *Alg. Bepalingen van wetgeving voor N. I.* (Publ. 30 April 1847, *Ind. Stbl.* N°. 23), luidende:

„De ingezetenen van Nederlandsch-Indië zijn onderscheiden in Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen, en Inlanders en met deze gelijkgestelde personen”.¹⁾

2^e Art. 8 van de *Alg. Bep.*, luidende:

„Met Inlanders worden gelijkgesteld de Arabieren, Mooren, Chineezen en alle anderen, die Mahomedanen of Heidenen zijn”.

3^e Art. 11 van de *Alg. Bep.*, luidende:

„Behoudens de gevallen, in welke inlanders of met deze gelijkgestelde personen zich vrijwillig hebben onderworpen aan de europesche bepalingen betrekkelijk het burgerlijk en het handelsrecht, of waarin zoodanige of andere wette-

¹⁾ Vgl. R. R. 106, 109; A. B. 4, 7. v.

lijke bepalingen op hen zijn toepasselijk verklaard, blijven ten aanzien van die personen van kracht, en worden door den inlandschen rechter toegepast, derzelver godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken, voor zoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid".

4^e Art. 12 van de *Alg. Bep.*, luidende:

„Naar die wetten, instellingen en gebruiken wordt ook door den europeschen rechter gevonnisd in de zaken der aan zijne rechtspraak onderworpen inlandsche hoofden, en bij de kennismaking in hooger beroep van door inlandsche rechterlijke collegiën in burgerlijke zaken gedane uitspraken.

Overigens wordt door de europesche regtbanken, gelijk mede door de residenten of andere hoogste gezaghebbers, bij de uitoefening hunner regtsmagt in burgerlijke zaken, naar de europesche wetten regt gedaan, met dien verstande, dat, wanneer inlanders of daarmede gelijk gestelde personen, zonder dat zij krachtens bepaalde wettelijke voorschriften, of tengevolge van vrijwillige overeenkomst, aan de europesche wetgeving zijn onderworpen, als verweerdere in burgerlijke zaken, voor den europeschen regter te regt staan, in de gevallen, waarin zulks volgens de wettelijke bepalingen kan of moet plaats hebben, alsdan ook door dien regter zooveel mogelijk op de hiervoren bedoelde godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken zal worden acht gegeven".

Voorts hebben wij te letten op:

5^e Art. 3 van het *Reglement op de Rechterlijke Organisatie en het beleid der Justitie in Nederl.-Indië*¹⁾, luidende:

¹⁾ Dit Reglement is in werking getreden 1 Mei 1848 (*Stbl.* 1847, No. 57).

„De tusschen Inlanders, of tusschen met deze gelijk gestelde personen van gelijken landaard, gerezene burgerlijke geschillen, welke, volgens de godsdienstige wetten of de zeden en oude herkomsten van die personen, ter beslissing staan van hunne priesters of hoofden, blijven daaraan bij voortdoring onderworpen.

De uitvoering van de aldus gedane uitspraken kan, indien zij niet vrijwillig geschiedt, niet anders plaats hebben, dan langs den gewonen weg van regten, en na executoir-verklaring door het hoogste inlandsche regterlijke collegie.

In geval van twijfel of verschil over de competentie in de bij dit artikel bedoelde zaken, beslist de gouverneur-generaal.”¹⁾

6^e Art. 7 van het *Reglem. op de R. O.*, luidende:

„Wanneer Oosterlingen, de mahomedaansche godsdienst belijdende, of Chinezen, in burgerlijke zaken of in strafzaken van welken aard ook, in eersten aanleg als verweerders of beklagden zijn betrokken, en zij, met opzigt tot de in geschil zijnde zaak, niet regtens zijn, of zich niet vrijwillig hebben onderworpen aan de wettelijke bepalingen voor Europeanen, zullen, voor zooveel de Mahomedanen aangaat, een priester van hunne godsdienst, en voor zooveel de Chinczen betreft, één of twee hoofden, of, bij ontstentenis van deze, één of twee daartoe geschikte personen van dien landaard, door het geregt of, bij regterlijke collegien, door den president aan te wijzen, de teregtzittingen bijwonen; en zal het gevoelen van zoodanige advyseurs worden ingewonnen, bepaaldelijk ten aanzien van de ter zake betrekkelijke godsdienstige of andere wet-

¹⁾ Vgl. R. R. art. 78², R. R. 83.

ten of gebruiken, ten einde daarop bij het doen der uitspraak worde gelet. ¹⁾

De inhoud der aldus uitgebrachte advijsen moet in de notulen, of het proces-verbaal der teregtzitting worden opgenomen.

Bij de vonnissen zal moeten worden vermeld, dat de advyseurs geraadpleegd zijn."

In het *Regeeringsreglement* van het jaar 1854 ²⁾ zijn deze bepalingen in de artikelen 109 alin. 3; 75 al. 3, 4 en 5, en 78 al. 2 eenigszins gewijzigd herhaald. Ze luiden:

Art. 109. al. 3: „Met Inlanders worden gelijkgesteld, Arabieren, Mooren, Chinezen, en allen, die Mohammedanen of heidenen zijn."

Art. 75. al. 3, 4 en 5: „Behoudens de gevallen waarin zoodanige verklaring (zie alin. 2.) heeft plaats gehad, of waarin zich inlanders vrijwillig hebben onderworpen aan het voor de Europeanen vastgestelde burgerlijke en handelsregt, worden door den inlandschen regter toegepast de godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken der inlanders, voor zoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en regtvaardigheid.

Naar die wetten, instellingen en gebruiken wordt, onder gelijk voorbehoud, ook door den Europeeschen regter gevonnisd in zake der aan zijne regtspraak onderworpen inlandsche hoofden, en bij de kennismeming in hooger beroep van door den inlandschen regter, in burgerlijke en handelszaken, gedane uitspraken.

¹⁾ Vgl. R. R. 75.

²⁾ Zie Wet van den 2^{den} Sept. 1854, houdende vaststelling van het Reglement op het beleid der regeering van Nederlandsch-Indië. Het reglement is in werking getreden 1 Mei 1855. (Zie *Stbl.* 1855, N°. 2).

Op die wetten, instellingen en gebruiken wordt door den Europeeschen regter, bij zijne regtspraak naar de voor Europeanen vastgestelde wetgeving, zooveel mogelijk acht gegeven; wanneer inlanders, buiten het geval, waarin de bij het 2de lid bedoelde verklaring heeft plaats gehad, of het geval van vrijwillige onderwerping aan gezegde wetgeving in de bij wettelijke bepalingen aangewezen gevallen, als verweerders in burgerlijke- of handelszaken voor hem teregt staan."

Art. 78, al. 2: „Evenwel blijven de tusschen inlanders of tusschen met dezen gelijkgestelde personen van denzelfden landaard gerezen burgerlijke geschillen, welke volgens hunne godsdienstige wetten of oude herkomsten ter beslissing staan van hunne priesters of hoofden, daaraan onderworpen."

Door deze wetsvoorschriften heeft de wetgever meer éénheid in den rechtstoestand der Chineezen in N. I. gebracht, en tevens de bepalingen, welke rechtens althans alleen voor Java en Madura golden, ook voor de Buitenbezittingen toepasselijk gemaakt. De gewichtigste verandering in den bestaanden rechtstoestand der Chineezen is wel gebracht door art. 3. van het Regl. op de R. O., waarbij — zooals we zagen — de tusschen Chineezen gerezene burgerlijke geschillen, welke, volgens de godsdienstige wetten of zeden en oude herkomsten van die natie, ter beslissing staan van hunne hoofden, daaraan bij voortduring blijven onderworpen. De bedoeling van dit voorschrift van art. 3 is oorspronkelijk geweest, om bij de nieuwe wetgeving te bevestigen en beter te regelen de bijzondere rechtsmacht, welke in burgerlijke zaken, die volgens de Mohamedaansche wetten moeten worden beslist, aan de priesters der Inlandsche bevolking bij art. 13 van het Regl. op de verplichtingen,

titels en rangen der regenten op het eiland Java (*Stbl.* 1820, N°. 22) in verband met het Besluit van 7 Dec. 1835, No. 6 (*Stbl.* N°. 58), was toegekend. Dit voorrecht is evenwel bij de laatste veranderingen, welke genoemd art. 3 van het Regl. op de R. O., vóórdat het tot wet verheven werd, ondergaan heeft, uitgestrekt geworden tot alle vreemde Oosterlingen, en dus ook tot de Chineezzen. Deze wet nu, welke aan de hoofden der Chincesche bevolking eene eigenaardige rechtsmacht heeft toegekend ¹⁾, heeft de reeds bestaande onzekerheid in den rechtstoestand der Chineezzen niet verminderd, doordat in ieder voorkomend geval beslist moet worden, welke geschillen volgens de wetten, zeden of herkomsten der Chineezzen, aan de beslissing van hunne hoofden onderworpen moeten worden.

Aldus was de toestand, toen de Gouverneur-Generaal, gebruik makende van de bevoegdheid hem bij art. 7 van het Koninklijk Besluit van 16 Mei 1846 N°. 1 (*Ind.-Stbl.* 1847 N°. 23) toegekend, en onder het voorbehoud, dat „overeenstemming met den Raad van Nederlandsch-Indië” vereischt wordt, herhaald bij art. 75 al. 2 van het R. R., bij de *Ordonnantie van 8 Dec. 1855* (*Stbl.* N°. 79) ²⁾ bepa-

¹⁾ Wel is waar blijkt uit art. 47 der *gealtereerde en geamplieerde Instructie en ordonnantie, bevattende de noodige orders in de burgerlijke zamenleving der Chineezzen van 29 July 1802*, dat aan de hoofden dier natie, tot voorkoming en tegengang van ongeregeldheden, het voorrecht is toegekend, om uit naam der regeering, naar den inhoud van hunne wetten af te doen kleine zaken en differenten tot 25 rijksdaalders toe, mits de groote en dubieuse renvoyeerende daar ze hooren, doch deze rechtsmacht is niet zóó uitgebreid als die, welke in art. 3 van het Regl. op de R. O. is nedergelegd.

²⁾ Deze ordonnantie trad 1 Maart 1856 in werking. (Zie S. 1855, N°. 79, a. III).

lingen vaststelde houdende toepasselijkverklaring van de Europeesche wetgeving op de met de inlandsche gelijkgestelde bevolking of vreemde Oosterlingen. ¹⁾

In *art.* 1 nu van genoemde ordonnantie lezen we :

„Op de volgens de *algemeene bepalingen van wetgeving voor Nederlandsch-Indië* met Inlanders gelijkgestelde personen (vreemde Oosterlingen) zijn toepasselijk :

I. het burgerlijk wetboek voor Nederlandsch-Indië, met uitzondering van al hetgeen betrekking heeft tot :

- a.* de akten van den burgerlijken stand, boek I, titel II;
- b.* het huwelijk, boek I, titel IV;
- c.* de regten en verplichtingen der echtgenooten, boek I, titel V;
- d.* de wettelijke gemeenschap van goederen en derzelve beheer, boek I, titel VI;
- e.* huwelijksche voorwaarden, boek I, titel VII;
- f.* gemeenschap of huwelijksche voorwaarden bij tweede of verder huwelijk, boek I, titel VIII;
- g.* de scheiding van goederen, boek I, titel IX;
- h.* de ontbinding des huwelijks, boek I, titel X;
- i.* de scheiding van tafel en bed, boek I, titel XI;
- k.* het vaderschap en de afstamming der kinderen; boek I, titel XII;
- l.* bloedverwantschap en zwagerschap, boek I, titel XIII;
- m.* de vaderlijke magt, boek I, titel XIV;
- n.* de minderjarigheid en voogdij, omschreven in den XV^{den} titel van het 1ste boek, met dien verstande:
 - 1^e. dat de vreemde oosterlingen minderjarig zijn, zoolang zij den vollen ouderdom van 23 jaren

¹⁾ Voor den Staatsrechterlijken toestand der Chineezzen tot ultimo December 1883 vg. Bb. 4017.

niet hebben bereikt en niet vroeger in den echt zijn getreden;

2^e. dat op hen toepasselijk is de 13de afdeeling van den XV^{den} titel van het 1ste boek, van de weeskamer, welke werkzaamheden onder Batavia verrigt worden door het kollegie van boedelmeesteren en elders door de gewestelijke weesen boedelkamers;

o. de erfopvolging bij versterf, boek II, titel XII.

II. het wetboek van koophandel, met uitzondering van:”
enz. enz. ¹⁾

Art. 8 zegt: „De personen bedoeld in art. 1 (vreemde Oosterlingen) zijn in burgerlijke en handelszaken onderworpen aan de regtsmagt van de Europesche regtbanken, voor zooveel de regtsvorderingen gegrond zijn op de op hen toepasselijk verklaarde Europesche wetgeving.”

Art. 10: „Met opzigt tot de onderwerpen van burgerlijk en handelsregt, met betrekking tot welke de vreemde oosterlingen niet aan de Europesche wetgeving zijn onderworpen, worden bij voortdoring op hen toegepast de voor hen thans bestaande verordeningen, godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken, voor zoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en regtvaardigheid. ²⁾

Oorspronkelijk gold genoemde Ordonnantie alleen voor de eilanden Java en Madura; bij Ordonnantie evenwel van den Gouverneur-Generaal d.d. 26 Maart 1874 ³⁾ tot toepas-

¹⁾ Zie ook: art. 2 en 4.

²⁾ Zie R. R. art. 75.

³⁾ Deze ordonnantie trad in werking gelijktijdig met het Reglem. tot regeling van het rechtswezen in het Gouvernement Sumatra's Westkust (S. 1894, N°. 94b).

selijkverklaring der Europesche wetgeving op de vreemde Oosterlingen in Sumatra's Westkust, zijn, volgens het *Staatsblad* 1874 N°. 94 c., de bovengenoemde bepalingen omtrent het Burgerlijk Recht ¹⁾ onveranderd, en omtrent het Handelsrecht enz. zóó als ze in den loop der tijden gewijzigd zijn, van toepassing verklaard voor de vreemde Oosterlingen op Sumatra's Westkust; bij Ordonnantie van 2 Febr. 1880, opgenomen in *Stbl.* 1880, N°. 34, voor die te Benkoelen; en bij Ordonnantie van den G. G. dd. 15 Maart 1882 ²⁾, opgenomen in *Stbl.* 1882 No. 82 voor die van Celebes en onderhoorigheden, Timor, Amboina, Menado en Ternate.

Dat de rechtstoestand der Chineezzen in Ned.-Indië sedert de nieuwe wetgeving nog niet veel verbeterd is, en nog steeds in het onzekere verkeert, zullen wij in de volgende bladzijden aantoonen.

Aangezien sommigen wel eens gemeend hebben, dat de Christen-Chineezzen van Ned.-Indië in eenen anderen rechtstoestand verkeeren dan de niet-Christen-Chineezzen, zoo is het alleszins gewenscht, om vooraf dit onderwerp in behandeling te nemen.

Naar onze meening moet de beantwoording der vraag *welke de rechtstoestand is der Christen-Chineezzen* aldus luiden: „*Precies dezelfde als die van de niet-Christen-Chineezzen.*”

De wet spreekt nergens van de Christen-Chineezzen, omdat de wetgever niet aan deze categorie van personen

¹⁾ Zie art. 1 I v. d. Ordonn. van 8 Dec. 1855, N°. 79.

²⁾ Deze ordonn. trad in werking gelijktijdig met de reglementen op het rechtswezen in de gewesten Celebes en onderhoorigheden, Timor, Menado, Amboina en Ternate (S. 1882 N°. 22, 26, 27, 29 en 32).

gedacht heeft. Trouwens, dit is geenszins te verwonderen, aangezien het aantal Christen-Chineezzen op het oogenblik van het tot stand komen van het R. R. van 1854 nog zeer gering ¹⁾ was. Ook de tusschen de Regeering en de Staten-Generaal gewisselde stukken maken geene melding van genoemde personen, zoodat wij uit de algemeene bewoordingen der wet de bedoeling des wetgevers in dezen zullen moeten nagaan.

Bovengenoemde vraag wordt in het R. R. beheerscht door de artikelen 109 en 75.

Art. 109 van het R. R. geeft 4 categorieën van ingezetenen van Ned.-Indië, te weten:

1^e de Inlanders, 2^e de Europeanen, 3^e de met Inlanders gelijkgestelden, en 4^e de met Europeanen gelijkgestelden.

Welke personen nu tot elk dier groepen te brengen zijn, is eene kwestie, waarover reeds vroeg een groot verschil van meening is ontstaan. Het zou ons te ver voeren alle verschillende opvattingen omtrent dit onderwerp mede te deelen en te behandelen, waar reeds zoovele kundige schrijvers dit gedaan hebben. Het is dan ook daarom, dat we ons voorstellen alhier slechts onze interpretatie van genoemd artikel 109 R. R. te geven. Voor de wordingsgeschiedenis van dit artikel verwijzen we naar de verschillende schrijvers op pag. 24 (noot 2) genoemd.

De hoofdverdeeling der ingezetenen van N.-I. is die in Inlanders en Europeanen. Ze berust — evenals bij de indee-

¹⁾ Het aantal der Chineezzen die den Christelijken godsdienst belijden, was:

in 1873 op Java en Madura	47,	en in de Buitenbezitt.	81
in 1880 " " " "	175,	" " " "	640
in 1885 " " " "	179,	" " " "	758
in 1889 " " " "	191,	" " " "	468

ling der met hen gelijkgestelden — op het verschil van hunnen algemeenen beschavingstoestand. Wat de personen betreft, die eensdeels met de Inlanders en anderdeels met de Europeanen gelijkgesteld worden, voor hen werd bij de beoordeeling van den algemeenen beschavingstoestand van hun land, niet de godsdienst van elk individu in het bijzonder, maar *de godsdienst van de meerderheid der inboorlingen van een land* als criterium aangenomen.

Komt de beschavingstoestand der inboorlingen van een land nabij aan dien der Europeanen, — en voor de beoordeeling hiervan moet de algemeene godsdienst dier inboorlingen als maatstaf aangenomen worden —, dat wil dus zeggen: indien de algemeene godsdienst der inboorlingen van een land dezelfde is als die der Europeanen in het algemeen (d. i. de Christelijke godsdienst), dan zullen ze tot de met Europeanen gelijkgestelden gebracht moeten worden.

Toont daarentegen de beschavingstoestand der inboorlingen van een land meer overeenkomst met dien der Inlanders, — en ook voor de beoordeeling hiervan moet dus weer de algemeene godsdienst dier inboorlingen als maatstaf aangenomen worden —, dat wil dus zeggen: is de algemeene godsdienst der inboorlingen van een land eene andere dan de Christelijke (want hier moeten de andere godsdiensten gesteld worden tegenover den Christelijken), dan zullen ze tot de met Inlanders gelijkgestelden gebracht moeten worden.

Nemen we nu het boven gezegde in acht, dan is de verdeeling der ingezetenen van Ned.-Indië de volgende:

- 1^e *Inlanders* zijn de inheemsche bewoners van Ned.-Indië met hunne afstammelingen, onverschillig welken godsdienst zij belijden;

2^e *Europeanen* zijn de inheemsche bewoners van Europa met hunne afstammelingen ¹⁾, onverschillig welken godsdienst zij belijden;

3^e *met Inlanders gelijkgestelden*, veelal Vreemde Oosterlingen genoemd, zijn alle ingezetenen van Ned.-Indië, die niet tot de twee vorige categoriën terug te brengen zijn, en die tevens tot een land behooren, waarvan de algemeene godsdienst een andere is dan de Christelijke;

4^e *met Europeanen gelijkgestelden* zijn alle overigen.

Omdat nu de algemeene godsdienst der Chincezen een andere is dan de Christelijke, behooren deze personen tot de met Inlanders gelijk gestelden. De godsdienst van elk individu in het bijzonder doet hier niets ter zake. Een Chinees blijft een met Inlanders gelijkgestelde, welken godsdienst hij ook toegedaan is. Een Christen-Chinees is derhalve evengoed een met Inlanders gelijkgestelde als een niet-Christen Chincees. ²⁾

¹⁾ Vgl. hierbij: Mr. J. DE LOUWER, Handleiding Staats- en Administratief recht in N.-I., 4de uitgave, pag. 126, noot 2.

²⁾ Dat Christen-Chincezen met Inlanders gelijkgesteld worden, vgl.:

Ind. Bb. 1056 en 4257;

Mr. DE CORDES: „De Privaatrechtelijke toestand der vreemde Oosterlingen op Java en Madura,” p. 10 en 11;

K. in R. i. I. Dl. XL, p. 3 sqq.;

Mr. MARGADANT in R. i. I. Dl. LVI, pag. 29;

Mr. F. C. HEKMEIJER: „De rechtstoestand der Inlandsche Christenen in N. I.” pag. 48 sqq.;

R. v. J. Bat., 25 Mei 1870, I. W. v. h. R. N°. 372;

R. v. J. Bat., 17 Nov. 1874, R. v. I., Dl. XXIV, pag. 120;

Landr. Mr. Cornelis, 14 Apr. 1875, R. v. I. Dl. XXV, pag. 451;

R. v. J. Bat., 28 Maart 1877, R. i. I. Dl. XXXVIII, pag. 386, I. W. v. h. R. N°. 720;

Hoog-Gerechtshof N. I., 27 Jan. 1885, R. i. I. Dl. XLIV, pag. 182;

Volgens art. 109, al. 1 R. R. nu zijn, waar het tegendeel niet bepaald is, de bepalingen van het R. R. en van alle andere algemeene verordeningen, waarin sprake is van Europeanen en Inlanders, toepasselijk op de met hen gelijkgestelde personen.

De Gouverneur-Generaal heeft het recht om in overeenstemming met den Raad van Indië uitzonderingen te maken op de toepassing der hier gestelde regels. Hij kan dus verandering maken zoowel in de gelijkstellingen als in de toepassing van het voor de hoofdgroepen geldend recht op de met haar gelijkgestelden. Aangezien de G. G. echter nimmer uitzonderingen gemaakt heeft voor de Christen-Chineezzen, moeten we aannemen, dat op deze groep van personen dezelfde bepalingen van toepassing zijn als op de niet-Christen Chineezzen.

Terwijl nu, voor zooveel de Europeanen betreft, de rechtspraak in burgerlijke-, handels- en strafzaken berust

Hoog-Gerechtsh. N. I., 20 Oct. 1885, R. v. I. Dl. XLV, pag. 330;

Landr. te Semar., 13 Nov. 1890, I. W. v. h. R., N°. 1475.
Anders, vgl.:

Ind. Bb. 1703 en 3470;

Mr. J. DE LOUWER. Handleiding, 4de druk, pag. 127;

Mr. A. TH. HEYLIJGERS: R. i. I. XXIX, pag. 296 sqq.;

Mr. DE GELDER: Het Strafr. in Ned. Indië, Dl. I, pag. 55;

Mr. W. A. P. F. L. WINCKEL: „De rechtsbedeeling onder de Inlanders en daarmede gelijkgestelden”, Dl. II, pag. 6 sqq., Dl. I, pag. 10;

Mr. P. A. v. D. LITH en J. SPANJAARD: „De Staatsinstellingen van Ned. Indië”, pag. 14;

Hoog-Gerechtsh. N. I. 13 Mei 1869, I. W. v. h. R. N°. 304.

Zie voorts omtrent de vraag der Christen-Chineezzen:

Kol. Verslag 1870, bldz. 34; 1871, bldz. 43; 1873, bldz. 72; 1874, bldz. 61.

op alg. verordeningen, die zooveel mogelijk overeenkomen met de in Nederl. bestaande wetten, heeft de rechtspraak over Inlanders en met hen gelijkgestelden een geheel ander beginsel tot grondslag, en wel hunne *godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken, voorzoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid.* ¹⁾

1° Welke „godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken” zullen nu voor de Chineezzen gelden?

2° Wat wordt verstaan onder „voorzoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid”?

Ziehier twee vragen, waarop „de wet” ons een antwoord schuldig blijft, en die daardoor tot vele zwaarigheden aanleiding hebben gegeven en nog geven.

Ad primum. Heeft de wetgever de zuiver-Chineesche wetten, instellingen en gebruiken bedoeld, of wel moet het gewoonte-recht, bij de Chineezzen in Ned.-Ind. in gebruik, gevolgd worden? In verschillenden zin is dit beslist. ²⁾

¹⁾ Vgl. art. 75 R. R.; art. 11 I. A. B.; en art. 10 Ord. 8 Dec. 1855, (N°. 79). Vgl. ook omtrent de woorden: „thans bestaande verordeningen” in art. 10 Ord. 8 Dec. 1855 N°. 79, de uit een historisch oogpunt belangrijke pleitmemorie v. d. adv. en proc. Mr. J. R. VOUTÉ, opgenomen in R. i. I., Dl. LVIII, pag. 231 sqq.

²⁾ In eerstgenoemden zin (*Zuiver Chineesch Recht*):

H. G. H. (N. I.), 4 Mei 1865, I. W. v. h. R., 102, (p. 100 a);

H. G. H. (N. I.), 14 Maart 1878, R. i. I. XXX, p. 189;

Landr. Bandjermasin, 28 Febr. 1885, I. W. v. h. R., 1205, (p. 122 c).

Zie voorts de vonn. en arr., waarbij uitdrukkelijk het in China geldend recht is toegepast:

H. G. H. (N. I.), R. i. I. XXIII, p. 335;

Ons komt het evenwel voor, dat twijfel omtrent de toepasselijkheid van art 75 al. 3 R. R. geheel ongegrond is, en dat de wetgever slechts het oog gehad kan hebben op het recht zóó als het in China van kracht is ¹⁾, daar hij

- Landr. Mr. Corn., R. i. I. XXV, p. 457, 459;
 H. G. H. (N. I.), R. i. I. XXX, p. 386, (confm. R. v. J. Bat.);
 H. G. H. (N. I.), I. W. v. h. R. 776;
 H. G. H. (N. I.), R. i. I. XXXIV, p. 102, en I. W. v. h. R.,
 p. 868;
 H. G. H. (N. I.), I. W. v. h. R. 1032;
 R. v. J. Bat., I. W. v. h. R. 1236;
 Landr. Bat., I. W. v. h. R. 1302;
 R. v. J. Sam., R. v. I. LIV, p. 183;
 R. v. J. Sam., R. I. J. LVIII, p. 216;
 R. v. J. Makass., R. i. I. LIX, p. 110;
 R. v. J. Soer., I. W. v. h. R. 1667.

In laatstgenoemden zin ('t z. g. Indo-Chin. r.):

- Landr. Bat., 21 Aug. 1875, I. W. v. h. R. 656, (p. 15 c);
 R. i. I. XXVII, p. 124;
 R. v. J. Bat., 6 Nov. 1875 en 8 Febr. 1876, I. W. v. h. R.
 689, (p. 145 b/c); R. i. I. XXVII, p. 144 en 147;
 R. v. J. Mak., 19 Jan. en 12 Apr. 1876, I. W. v. h. R. 685
 (p. 131 a/b);
 R. v. J. Bat., 23 Sept. 1876 en 28 Apr. 1877, I. W. v. h. R.
 724 (p. 80 b);
 R. v. J. Bat., 1878; I. W. v. h. R. 817 (p. 32b).

*Zie voorts de vonn., waarbij uitdrukkelijk het in N. I. geldend
 Chin. recht is toegepast:*

- R. v. J. Bat., R. i. I. XXIII, p. 333;
 Landr. Tegal, R. i. I. LVIII, p. 216;
 Landr. Soerab., I. W. v. h. R. 1657.

Vgl. ook: K. V. 1877, pag. 68: „De Chin. kunnen toch, wat hunne eigenaardige instellingen betreft, niet dezelfde aanspraken op eerbiediging van de zijde der Regering doen gelden, als de inhemsche bevolking van Ned. Ind.”, hetgeen ons voorkomt te strijden met art. 75 j^o. 109 R. R.

¹⁾ Vgl. C. P. K. WINCKEL: „Essai sur les Principes régissant l'administration de la Justice aux Indes Hollandaises.” p. 122;

anders zijne bedoeling op eene andere wijze kenbaar gemaakt zou hebben. Daarenboven blijkt uit niets, dat onder de Chineezzen in N. I. zich een eigen recht zou hebben ontwikkeld, hetwelk van dat in China verschilt. Integendeel is het ons na een nauwkeurig onderzoek duidelijk geworden, dat het recht, hetwelk zich — volgens sommigen — onder de Chineezzen in N. I. ontwikkeld zou hebben, en het z. g. „Indo-Chineesche Recht” ¹⁾ genoemd wordt, niets anders is dan een gefingeerd recht, dat zijn vermeend ontstaan te danken heeft aan de onbekendheid met de zuiver-Chineesche godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken van die personen, welke de rechterlijke macht moesten voorlichten. Hoe toch zouden de in Ned. Indië gevestigde Chineezzen, die tot de heffe des volks uit China behooren, of althans daarvan afstammen, zóódanig bekend geacht kunnen worden met de wetten en instellingen van hun eigen land, dat de rechter op hun advies met vertrouwen zijne uitspraak zoude kunnen baseeren? We behoeven slechts te wijzen op de reeds bovengenoemde verzameling van voorschriften omtrent „*Chinaas Recht*” door PIETER HAKSTEEN, om daaruit af te leiden, dat men het zuiver-Chineesche recht niet kende. Terwijl toch, blijkens den inhoud dier verzameling, de bedoeling is geweest, om het in China geldend recht weer te geven, zijn evenwel de voorschriften, in dat recueil vervat, van dien aard, dat ze, èn door zijne groote onvolledigheid

en voorts: J. SIBENIUS TRIP: „Moet de regter bij de toepassing van de Chineesche wetten, instellingen en gebruiken, volgen de in China vigerende godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken, dan wel het gewoonterecht bij de Chineezzen in N. I. in gebruik?” in R. i. I. Dl. XXVII, p. 65 en 66.

¹⁾ Vgl. P. MEETER: „De Rechtstoestand der Chineesche vrouw” in R. i. I., Dl XXXII, pag. 366.

en door de daarin voorkomende onjuistheden, niet geacht kunnen worden *het* Chineesche recht te omvatten, al is het dan ook maar ten opzichte der daarin behandelde onderwerpen. En toch heeft men er zich meermalen op beroepen, en zijn meermalen naar die voorschriften, hoewel ze nimmer kracht van wet hebben gekregen, vonnissen geveld. En nu heeft men willen doen voorkomen, als zouden die z.g. Indo-Chineesche instellingen en gebruiken, welke, tengevolge van die onbekendheid met het zuiver-Chin. recht, door sommige rechterlijke colleges in het leven geroepen zijn, ontstaan zijn bij de Chineezzen in N. I. zelf! Grooter misverstand is wel niet denkbaar.

Ons geheel aansluitende bij de uitspraak van het Hoog-Gerechtshof van Ned. Indië van 14 Maart 1878 (R. i. I. Dl. XXX, pag. 194), dat onder de uitdrukking: „*godsdiens- tige wetten, volksinstellingen en gebruiken*” op verschillende plaatsen in onze wetgeving voorkomende, verstaan worden die van het land van herkomst der betrokken natie, zijn wij dan ook van oordeel, dat voor de Chineezzen in N. I. slechts het zuiver-Chineesche recht geldt, — als het eenige, dat den naam van „Chineesch recht” verdient, — voorzover het althans op hen van toepassing is verklaard.

Ad secundum. Wat de beteekenis betreft der woorden: „*voorzover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid*,” ook hierover is veel getwist; en geen wonder. Het oordeel immers over de billijkheid en rechtvaardigheid is geheel subjectief en afhankelijk van de intellectueele en moreele ontwikkeling van sterk wisselende en zeer heterogene rechters. Het beginsel toch is algemeen, en verbindend voor alle colleges met de rechtspraak over Chineezzen belast. Daarenboven, moeten die beginselen van

billijkheid en rechtvaardigheid beoordeeld worden naar den maatstaf van onze westersche denkbeelden? Zoo ja, wie zal dan kunnen uitmaken welke die denkbeelden zijn? Immers, niet alleen bestaat er verschil van gevoelen tusschen het eene volk en het andere, maar ook tusschen de individuën onderling van dezelfde natie kunnen de denkwijzen geheel uiteenloopen. ¹⁾ En zóó is het ook 't geval met de verschillende rechterlijke colleges. Terwijl b.v. de R. v. J. te Batavia in zijne zitting van 29 Dec. 1876 ²⁾ van meening is, dat de bepaling van het Chineesche erfrecht, volgens welke dochters uitgesloten zijn van de erfenis harer ab intestato overleden vaders, als strijdig met de algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid, op de Chineezzen in N. I. niet van toepassing is, geeft daarentegen het Hoog-Gerechtshof van N. I. in zijne zitting van 9 Aug. 1877 ³⁾, als zijne opvatting te kennen, dat, indien — volgens Chineesch recht — de dochters van de erfopvolging zijn uitgesloten, die uitsluiting alsdan niet gezegd kan worden te strijden met de algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid. ⁴⁾

¹⁾ Vgl. R. i. I., Dl XIII, pag. 295 en 296. Mr. T. H. DER KINDEREN.

²⁾ Zie: R. i. I., Dl XXVIII, p. 207.

³⁾ Zie R. i. I., Dl XXIX, p. 172.

⁴⁾ Vgl. voorts:

H. G. H., R. i. I. XXIII, p. 335: „De uitsluiting van vrouwelijk oir van de nalatenschap haars vaders is niet in strijd met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid.” Anders: R. v. J. Bat., t. a. p. pag. 334;

R. v. J. Bat., I. W. v. h. R. 1072 (p. 8 c.): „De Chineesche vrouw bezit geen erfrecht en kan dus ab intestato niets krijgen.

Deze regeling, welke zich verklaren laat uit de patriarchale inrichting van het Chineesche rijk, is niet in strijd met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid.”

Hoe onzeker de rechtstoestand der Chincezen in Ned. Indië is, blijkt voorts nog uit het volgende:

Toen bij de Ordonn. van 8 Dec. 1855 (S. 79) een gedeelte der Europeesche wetgeving op de Vreemde Oosterlingen toepasselijk werd verklaard, liet het zich voorzien, dat genoemde Ordonn. menigmaal aanleiding zou geven tot de grootste moeilijkheden.

Hoewel de Regeering met opzet zooveel mogelijk alle aanleiding tot botsing tusschen het eigenaardig rechtssysteem dezer Oosterlingen en onze voor hen verbindende wetsvoorschriften heeft vermeden, door het familierecht, en evenzoo het versterfrecht — rechtsinstellingen, welke het meest den stempel van nationaliteit dragen — voor hen ongeschonden te blijven bewaren, zoo heeft de praktijk toch reeds geleerd, dat omtrent de al of niet toepasselijkheid van onderscheidene wetsbepalingen verschil van meening is ontstaan. Hieronder bekleedt het leerstuk der legitieme eene voorname plaats.

Daar toch het geheele 2de Boek v. h. I. B. W. met uitzondering van den 12^{den} Titel, op de Vreemde Oosterlingen toepasselijk is verklaard, moeten we, volgens de letter der Ordonn., ook aannemen, dat genoemd leerstuk, hetwelk in de 3de Afdeeling van den 13^{den} Titel is behandeld, voor hen verbindbaar is gesteld. Natuurlijk moet dit laatste hiertoe leiden, dat ook de bepalingen van onze wet omtrent de ervende liniën, het recht van plaatsvervulling, de

Landr. Bandjermasin, I. W. v. h. R. 1205 (p. 122 *c*), bekr. door R. v. J. Soerab., t. a. p. (p. 123 *b*): „Adoptie is niet in strijd met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid, en kan dus tusschen Chineezen, die haar als eene wettige instelling erkennen, worden toegelaten.”

gelijkstelling van zoons en dochters, omtrent het vaderschap, de wettige en onwettige kinderen enz. aangewomen moeten worden. Dit nu is strijdig met de Ordonn. v. 1855. ¹⁾

Uit den strijd, welke uit de toepassing der bepalingen omtrent de legitieme portie met het familie- en het versterfrecht der vreemde Oosterlingen voortvloeit, meenen we af te mogen leiden, dat nimmer eene letterlijke opvatting van de woorden der Ordonn. bedoeld kan wezen. In deze meening worden wij daarenboven gesterkt door de in Hfdst. I, art. 1 voorkomende woorden: „*met uitzondering van al hetgeen betrekking heeft tot*”, waaruit o. i. de duidelijke bedoeling van den wetgever blijkt, dat hij niet slechts heeft uitgezonderd hetgeen bij de speciaal genoemde Titels is bepaald, doch zeer zeker ook alle overal elders in het B.W. verspreid liggende bepalingen, welke met de onderwerpen in die titels behandeld direct een nauw verband houden. Wilde men toch de verschillende verspreide bepalingen buiten haar wettelijk verband op de Vreemde Oosterlingen van toepassing achten, dan zou daaruit eene schromelijke verwarring kunnen ontstaan met de voor hen in stand gehouden godsdienstige gebruiken, wetten en instellingen, en zou voorts de wil des wetgevers in de considerans van meergenoemde Ordonnantie uitgedrukt, om nl. de Europeesche wetgeving op de Vreemde Oosterlingen alleen in zoover van toepassing te verklaren, als zij daarvoor vatbaar is, niet tot uitvoering komen.

De jurisprudentie heeft, wat betreft de interpretatie en

¹⁾ Vgl. Mr. W. DE GELDER: „Opmerkingen omtrent het leerstuk der Legitieme bij de Vreemde Oosterlingen volgens de Ordonn. v. 1855 (N°. 79)” in R. i. I. Dl. XVII, p. 378 sqq.

toepassing van Hfdst. I, art. 1, der Ordonn. van 1855, in verschillenden zin beslist. ¹⁾)

Waar de rechtstoestand der Chineezzen in N. I. — zooals we uit het bovenstaande hebben gezien — in groote onzekerheid verkeert, en vrijwel aan de volkomene willekeur der rechterlijke macht is onderworpen, dáár is ook de wenschelijkheid, ja, de noodzakelijkheid voor hervorming ten duidlijkste gebleken. Plannen eener ruimere uitbreiding van het materieele recht voor Europeanen over de Chineezzen in N. I. zijn overwogen en voorbereid, doch afgestuit op de allengs door de Regeering verkregen overtuiging, dat de ontworpen regeling vele practische bezwaren zou opleveren, en vooralsnog onuitvoerbaar zou blijken te zijn. De op 1

¹⁾ Vgl. R. v. J. Mak., I. W. v. h. R. 44 (p. 3 c);

R. v. J. Sam., anders H. G. H. (N. I.), I. W. v. h. R. 57 (p. 4 a) en 85 (p. 27 c);

H. G. H. (N. I.), anders R. v. J. Sam., R. i. I. XXII, p. 16 en 22;

R. v. J. Bat., I. W. v. h. R. 242 (p. 27 b);

R. v. Soer., I. W. v. h. R. 380 (p. 164 c);

R. v. J. Bat., bekr. d. H. G. H. (N. I.), I. W. v. h. R. 710 (p. 22 c) en 742 (p. 150 a), R. i. I. XXVIII, p. 208, en XXIX, p. 172;

R. v. J. Sam., I. W. v. h. R. 1161 (p. 156 a);

H. G. H. (N. I.), anders R. v. J. Sam., I. W. v. h. R. 1227 (p. 4 b) en 1475 (p. 160 a);

H. G. H. (N. I.), I. W. v. h. R. 1391 (p. 31 a);

H. G. H. (N. I.), I. W. v. h. R. 1391 (p. 32 b/c) en R. i. I. LIV, p. 189;

H. G. H. (N. I.), I. W. v. h. R. 1479 (p. 175 b) en R. i. I. LVII, p. 295;

Landr. Tegal, R. i. I. LVIII, p. 218.

Zie voorts:

P. MEETER: „de rechtstoestand der Chinesche vrouw” in R. i. I. XXXII, p. 370.

Jan. 1894 bepaalde in werking treding der K. O. van 3 Nov. 1892 (I. S. 238) tot regeling van het familie- en erfrecht der Chineezen op Java en Madura, werd daarom ter elfder ure bij de K. O. van 1893 (I. S. 286) geschorst. ¹⁾ Eene nieuwe poging tot hervorming der wetgeving voor de Chineezen in N.I. en tot verbetering van hunnen rechtstoestand mag thans verwacht worden.

Behalve om het groote belang nu, dat voor den Indischen jurist gelegen is in de kennis van het zuiver-Chineesche familie- en erfrecht, achten wij ook om bovengenoemde redenen eene behandeling van die rechtsinstellingen der Chineezen, welke wel het meest den stempel dragen hunner nationaliteit, geenszins overbodig.

¹⁾ Vgl. K. B. 25 Febr. 1876 (I. S. 1892: 237); K. O. 3 Nov. 1892 (I. S. 1892: 238); K. O. 1893 (I. S. 286); P. VELLEMA, Ind. Gids 1894, p. 1 sqq., p. 220 sqq., p. 387 sqq.; K. V. 1876, p. 61; K. V. 1877, p. 68; K. V. 1894, p. 61.

HOOFDSTUK II.

Het Chineesche huwelijksrecht ¹⁾

INLEIDING: HET CHINEESCHE FAMILIELEVEN.

Wanneer we ons oog vestigen op de burgerrechtelijke verhoudingen der Chineezen onderling, dan ontwaren we al spoedig, dat het *familieleven* bij dat volk eene zeer groote rol speelt, eene rol, die bij de door ons te behandelen onderwerpen geenszins uit 't oog verloren mag worden; het familieleven dat tot grondslag heeft den *familiegeest*, den geest der volmaakte liefde, den geest, die voortleeft in, en zich openbaart door het „*decorum (lê)*”, en zijne zoo sterk geprononceerde ontwikkeling te danken heeft aan de elken Chinees van der jeugd af aan ingeprente, en door de wetten van China gehandhaafde „*plichten van liefde* ¹⁾, te weten:

¹⁾ Vgl. de Ta Ts'ing luh li, Boek III: How loet, Titel 3: 't Huwelijk. Dit Chineesche Strafwetboek — een Burgerlijk wetboek hebben de Chineezen niet — moet slechts als een leidraad beschouwd worden voor de met rechtspraak bekleede ambtenaren voor de gevallen daarin behandeld. Overigens spreken de mandarijnen recht volgens het Gewoonterecht, dat ook den grondslag uitmaakt van dit Strafwetboek.

²⁾ Vgl. o. a. CONFUCIUS, Sinarum Philosophus, sive Scientia Sinensis, Liber Secundus „Chum yûm” pag. 47, 61, 82.

en M. VON FABER, „Transcendentale voorstellingen der Chineezen”, in Ind. Gids, April 1884.

- 1^e { a. de verknochtheid aan den Vorst;
 b. de achting voor zijne ondergeschikten;
- 2^e { c. de verplichting tot het bewaren van de harmonie
 met zijne vrouw;
 d. de meegaandheid van de vrouw tegenover haren
 man.
- 3^e { e. de onderliefde;
 f. de kinderliefde;
- 4^e { g. de broederlijkheid van den ouderen broeder voor
 zijnen jongeren;
 h. de eerbied van den jongeren broeder voor zijnen
 ouderen;
- 5^e { i. de oprechtheid tusschen menschen onderling;
 j. het vertrouwen tusschen menschen onderling.

Het gansche gebouw van de staatsinrichting en wetgeving der Chineezzen, hunner zeden, gewoonten en gebruiken, de geheele Chinesesche maatschappij rust op die verschillende verhoudingen, waarin de menschen tot elkander staan, en welke als het ware een band vormen:

- 1^e tusschen den Vorst en zijne onderdanen;
 2^e „ den man en zijne vrouw;
 3^e „ ouders en kinderen;
 4^e „ kinderen onderling;
 en 5^e „ de menschen in 't algemeen.

Hoe nauwkeuriger deze verplichtingen opgevolgd worden, des te grooter zal ook de rust en vrede in de familiën en in den Staat ¹⁾ wezen, des te grooter het geluk van de men-

¹⁾ Zie CONFUCIUS. *Ta Hio* (Die erhabene Wissenschaft) aus dem Chinesischen übersetzt und erklärt von REINHOLD VON PLAENCKNER.

pag. 245 sqq. Neuntes Kapittel (worin erklärt wird, dass

schen; en daarom dan ook wordt den jongen Chinees steeds door zijne onderwijzers en leeraren hierop gewezen, en hem eene onbepaalde „*onderworpenheid (hao)*,” ingeprent aan al wat ouder is, en aan al wat hooger staat dan hij; eene onderworpenheid, welke zich openbaart door de zeer vele, door den Chinees plichtmatig waar te nemen vormelijke handelingen, die als 't ware de zichtbare banden zijn, welke de maatschappij bijeenhouden, door het „*decorum*.” Verwaarloozing van dit decorum door eenen Chinees heeft ten gevolge verwaarloozing van zijne deugden, het tenietgaan van de banden van orde en tucht, het verderf van den persoon, van de familie en van de natie.

Het is hier de plaats niet om over de vormelijke handelin-

aus der guten Leitung der Familie die gute Regierung des Landes folgt.)

§ 1. „Wenn gesagt wurde: Wer sein Land gut regieren will, der müsse nothwendigerweise zuerst seine Familie gut zu leiten verstehen,” so ist das so zu bedeuten:

Wer seine Familie nicht zu belehren vermag, sollte der fähig sein, die Menschen zu belehren? Gewiss nicht.

Umgekehrt aber braucht der weise Fürst, um als Lehrer und Vorbild seines Volks vollkommen zu sein, nicht aus der Familie herauszutreten, denn

Durch kindliche Pietät gegen die Aeltern werden wir belehrt über die Pflichten der Unterthanen gegen den Fürsten;

Durch die Achtung und Verehrung der jüngeren Brüder für die Aeltern werden wir belehrt über der Pflichten, die der junge Mann gegen den ältern, die der Untergebene gegen den Vorgesetzten zu beobachten hat; und

Die Liebe, das Wohlwollen und die Milde, welche die Aeltern gegen die Kinder, die ältern Brüder gegen die jüngeren hegen, sie zeigen uns dieselbe Liebe und Milde, dasselbe Wohlwollen, welches der Fürst gegen das ganze Volk, welches der Höhere gegen den Niedern zeigt.”

Zie voorts § 3; en § 5: „So beruht denn die gute Regierung des Landes auf der Rechtenrichtung der eigenen Familie.”

gen uit te wijden. Genoeg is het hierop te wijzen, dat het verrichten daarvan voor den Chinees als 't ware een verplichting is, waaraan hij zich niet zal onttrekken, daar hij overtuigd is, bij niet-nakoming van dezen zedelijken dwang door eene onzichtbare macht gestraft, en door de publieke opinie als een zeer slecht mensch beschouwd te zullen worden.

Dat ook de Chineesche wetgever de noodzakelijkheid van het bestaan der bovengenoemde „banden” erkend heeft om het Groote Rijk van China als één geheel voort te kunnen laten groeien en bloeien, blijkt al terstond bij het opslaan en de bestudeering van het Chineesche Strafwetboek, de „Ta Ts'ing luh li, die naast de gewoonte voor het Chineesche Recht de hoofdbron is.

Voor het algemeen welzijn toch van de natie willende waken, waakt de wet voor het welzijn van het huis, door o. a. het „*huwelijk*” onder hare bescherming te nemen, en in hooge eere te houden, door alle zorg te wijden aan dien grondslag van het huis en van de natie.

A. Van het huwelijk in 't algemeen.

Onder „Huwelijk” hebben we — volgens het Chineesche recht — te verstaan: die vereeniging van man en vrouw, welke overeenkomstig de daarvoor bestaande vereischten tot stand is gekomen. Deze is op de natuur en den godsdienst gegrond, en door de wet erkend en geregeld. Ze wordt aangegaan met het oog op haar voortdurend bestaan.

Het hoofddoel bij het Chineesche huwelijk is het voortbren-

gen van eene geschikte nakomelingschap, en meer in het bijzonder van zoons, die alsdan voor de stamvoortzetting en stamuitbreiding zorg kunnen dragen. Vrees toch van den Chinees, dat hij na zijnen dood van voedsel en kleeding verstoken zal zijn, en geheel onverzorgd zal ronddolen, doet hem er bedacht op zijn om nakomelingschap te verkrijgen, die den eeredienst in de voorouderlijke tempels zal kunnen waarnemen. ¹⁾

Dat het verwekken van nakomelingschap het hoofddoel is bij het Chineesche huwelijk, blijkt ook hieruit, dat de Wetgever de onbekwaamheid der vrouw tot voortteling als één der gronden heeft aangenomen, waarop de man zijn recht kan baseeren, om zijne vrouw te verstooten.

Van eene vereeniging uit liefde kan bijna geen sprake wezen, omdat de a. s. echtgenooten elkander vóór de huwelijksvoltrekking dikwerf ter nauwernood hebben gezien, laat staan elkaar hebben kunnen leeren kennen en waardeeren. Voeg daarbij, dat er noch van eene vrije keuze door, noch van eene vrije toestemming van de a. s. echtgenooten kwestie behoeft te zijn, dan kunnen wij niet anders dan het Chineesche huwelijk als eene vereeniging van man en vrouw beschouwen, hoofdzakelijk slechts om aan eene zedelijke verplichting te voldoen, welke op hun geloof in, en hunne voorstelling omtrent het nabestaan der menschen gebaseerd is; de verplichting, om zorg te dragen voor de stamvoortzetting en stamuitbreiding. 't Is daarom dan ook, dat het niet laten huwen zijner zoons in China als eene verwaarloozing dier verplichting en als een ver-

¹⁾ Vgl. J. J. M. DE GROOT, „Jaarlijksche feesten en gebruiken van de Emoy-Chineezers”, in voce: eeredienst (in de voorouderlijke tempels).

grijp aangemerkt wordt tegenover den familietak, dien men vertegenwoordigt.

Wat het *rechtskarakter* aangaat van het Chineesche huwelijk: het komt ons voor, dat we hier te maken hebben met een soort van „koopcontract”, dat gesloten wordt door de huwelijksvaststellers van den jongen man en die der jonge dochter, waarbij eerstgenoemden aan de huwelijksvaststellers der jonge dochter als vergoeding voor het recht, dat de man op zijne vrouw verkrijgt, eenen bruidschat moeten geven.

Wel is waar dient dat begrip van koopcontract niet al te streng opgevat te worden, doordat de zedewet het veel gewijzigd heeft en doordat het geschreven en niet-geschreven recht aan den man tijdens het huwelijk vele verplichtingen tegenover zijne vrouw heeft opgelegd en aan haar verschillende rechten heeft verleend, maar toch is het essentieele van het koopcontract zeer duidelijk in het Chineesche huwelijk waar te nemen. Dat ook de Chineesche wetgever deze opvatting toegedaan is, blijkt o. a. reeds voldoende uit de bepalingen omtrent de gevallen, waarin de bruidschat teruggegeven moet worden. Ware de bruidschat immers niet als één der *essentia* bij het Chineesche huwelijk beschouwd geworden, doch bloot als een geschenk van de eene familie aan de andere, dan toch zoude de wetgever nimmer zulke bepalingen hieromtrent gemaakt hebben, als hij gedaan heeft; ja, zou er zelfs verder over gezwegen hebben. Dat voorts in China in het algemeen het recht tot echtscheiding uitsluitend aan den man gegeven is, ook hierin ligt eene belangrijke aanwijzing voor de bovengenoemde opvatting, dat het Chineesche huwelijk als een *koop*huwelijk moet aangemerkt worden.

B. Van het tot stand komen eens huwelijks.

Tot goed begrip van het volgende komt het ons gewenscht voor een kort overzicht vooraf te laten gaan van de wijze, waarop een Chineesch huwelijk tot stand komt, zonder ons echter in details te begeven, aangezien de gebruiken, welke daarbij plegen in acht genomen te worden, niet tot 't huwelijksrecht behooren, doch een onderwerp uitmaken der ethnologie.

Bij het tot stand komen eens huwelijks hebben we 3 perioden te onderscheiden, nl. die van:

- I. De Huwelijksvaststelling.
- II. De Verloving.
- III. De Huwelijksvoltrekking.

De „*uithuwelijken*” — d. z. in het algemeen zij, die het recht hebben om het huwelijk vast te stellen van hen, die in hunne macht staan — zijn de personen, die het huwelijk tot stand doen komen. Van eene eigen keuze door den Chineesch jongeling, van eene vrije toestemming tot 't aangaan van een huwelijk door de a. s. echtgenooten, is geen sprake. De huwelijksvaststellers zoeken eene geschikte partij voor den uit te huwen jongeling of jongedochter. ¹⁾

De besprekingen worden gevoerd, niet door de huwelijksvaststellers van de door den echt te verbinden jongelieden, doch door middel van een „*tusschenpersoon*” — eenen middelaar of eene middelaarster genoemd — die de opdracht krijgt

¹⁾ Zelden zal evenwel in China het aanzoek uitgaan van de huwelijksvaststellers van eene jonge dochter, ofschoon zulks geen aanstoot zou geven.

om 't verlangen van de huwelijksvaststellers van den jongeling aan die der jongedochter kenbaar te maken. Deze begeeft zich alsdan naar 't woonhuis van de betrokken personen, en geeft van zijne opdracht kennis. De huwelijksvaststellers der jonge dochter vragen naar staat en stand van zijne lastgevers en van den jongeling, van wiens huwelijk sprake is; naar zijnen ouderdom; zijne vlugheid van verstand; of hij lichaamsgebreken heeft; of hij ziekelijk is; of hij geboren is uit eene bijvrouw of wel uit eene lijfeigene; of hij aangenomen is uit eenen anderen tak der familie dan wel pleegkind is, enz. enz.; vragen, die de tusschenpersoon eveneens doet aan de huwelijksvaststellers der jonge dochter, teneinde aan zijne lastgevers voldoende inlichtingen omtrent 't meisje te kunnen verschaffen.

Na dit eerste gesprek vertrekt de tusschenpersoon zonder echter eenig direct antwoord mede te nemen, aangezien de huwelijksvaststellers zich nog van het een en ander door onderzoek wenschen te overtuigen; hem wordt verzocht om later weder terug te komen.

Zijn de huwelijksvaststellers niet tegen het tot stand komen van het te sluiten huwelijk, dan wordt dit aan den tusschenpersoon bij zijn tweede bezoek formeel bekend gemaakt; zoo wèl, dan wordt dit hem bedekt medegedeeld.

Met het thans ontvangen bericht gaat hij weer naar zijne lastgevers, en deelt het antwoord alsdan aan hun mede.

Is de toestemming verleend, dan is de „*Verloving*” nog niet tot stand gekomen. Men pleegt alsdan eenen wichelaar te raadplegen die uit de geboortekarakters der jongelieden moet nagaan, of de echtverbintenis gelukkig of ongelukkig zal wezen. Is de uitspraak ongunstig, dan worden de verdere onderhandelingen gewoonlijk afgebroken; is ze gunstig,

dan wordt hiervan door den tusschenpersoon — want deze haalt de geboortekarakters der jongelieden van de huwelijksvaststellers, en brengt ze den wichelaar — aan partijen kennis gegeven, en tevens bekend gemaakt, wanneer het engagementsbezoek door de huwelijksvaststellers van den jongeling zal plaats hebben.

Op den bepaalden dag gaan deze naar de woning der huwelijksvaststellers van het meisje, spreken over het te sluiten huwelijk en geven hun een klein geschenk (b. v. eenige varkenspootjes en een paar kaarsen voor de offer-tafel).

Thans heet de „*verloving*” tot stand gekomen te zijn, ofschoon zij rechtens pas plaats heeft en bewezen kan worden na het wisselen der trouwbrieven, en het aanbieden van den bruid-schat. De kennisgeving hiervan geschiedt slechts door mondelinge mededeeling der wederzijdsche familieleden aan hunne verwanten, vrienden en kennissen. Als regel geldt in China, dat er tusschen de verloofden vooralsnog in het geheel geene liefdesbetrekkingen aangeknoopt mogen worden; bij de voltrekking van het huwelijk eerst zien de a. s. echtgenooten elkaar. Natuurlijk zijn er hierop vele uitzonderingen.

Na de verloving heeft het aanbieden van den „*bruid-schat*” plaats, die — naar overeengekomen is — door de huwelijksvaststellers van den jongeling aan die der jongedochter zal gegeven worden. De tusschenpersoon is met die aanbieding, welke eenigszins feestelijk geschiedt, belast. Gelijktijdig hiermede, of korten tijd tevoren heeft 't wisselen van de „*trouw-brieven*” plaats. Deze zijn de schriftelijke bewijsstukken van de toestemming der huwelijksvaststellers voor het te sluiten huwelijk der jongelieden.

Indien er geene huwelijksbeloften bestaan, dan kan men

de voorbereidselen beginnen te maken voor de „*overgave der bruid.*”

Alweer is het de wichelaar die geraadpleegd wordt, en nu een gunstig tijdstip moet aangeven voor de samenkomst der a. s. echtgenooten.

Is die dag bepaald, dan vangt men aan de noodige maatregelen te nemen voor het aanstaande huwelijksfeest, dat meer of minder uitgebreid is, al naarmate de a. s. echtgenooten bij de familie van den bruidegom, of wel bij die van de bruid komen inwonen. Gewoonte is het evenwel in China, dat de echtgenooten bij de familie van den man hun intrek nemen.

De feestelijkheden duren meestal drie dagen.

De 1ste dag is de dag van de ceremonieele optocht tot afhaling en overbrenging der bruid van 't woonhuis harer familie naar dat van de familie des bruidegoms. Deze gaat gewoonlijk gepaard met allerlei feestelijkheden.

Op den 2^{den} en 3^{den} dag hebben weer andere huwelijks-ceremoniën plaats.

Van eene huwelijksvoltrekking voor eenen ambtenaar van den burgerlijken stand, of anderen magistraatspersoon is geen sprake; ze geschiedt in tegenwoordigheid en onder getuige van de gansche wederzijdsche bij de plechtigheid aanwezige familie. ¹⁾

¹⁾ Vgl. o. a. J. W. Young. „Het Huwelijk en de wetgeving hierop in China” in Tijdschr. v. Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde, Dl XXXVIII.

I. De Huwelijksvaststelling.

(*De Huwelijksvaststellers (Tsoe-hoen). De Tusschenpersoon.*)

Zooals we reeds boven opmerkten is er, in het algemeen gesproken, in China geen sprake van *vrije keuze* der jongelieden, geen sprake van *vrije toestemming* der beide a. s. echtgenooten tot het aangaan van een huwelijk. De kinderen behooren geheel en al aan hunne ouders, en de bijna onbeperkte, patriarchale macht, welke de oude en moderne instellingen aan den pater familias en aan de mater familias geven, en bij uitbreiding aan de ouders van den eerste, brengt de zoons en kleinzoons in de positie van absolute slaven van hun wil. Ze mogen niet het voorouderlijk huis verlaten, tenzij deze „hoogste personen in gezag” het hun toestaan, want hun lichaam is de eigendom van hen, van wie zij het gekregen hebben ¹⁾.

Is het wonder, dat — wanneer wij deze zoo uitgebreide patriarchale macht in het Chineesche familieleven voor oogen houden — ook de Wetgever dit beginsel in zijne wetsvoorschriften neergelegd heeft door te bepalen, dat de huwelijksvaststelling geschieden moet door hen, die de macht hebben over het kind?

Wie die machthebbers zijn, wordt medegedeeld in de Ta Ts'ing luh li: III^{de} Boek (Howloet), Tit. 3 ('t Huwelijk), Hoofdstuk I (met zijne Ampliatie) en Hoofdstuk XVII (met zijne Ampliatie).

Bij eene beschouwing dezer Hoofdstukken blijkt, dat de Wetgever in zijne aanwijzing wie wel de huwelijksvast-

¹⁾ Vgl. o. a. J. J. M. DE GROOT. „The religious System of China”. Vol. II, pag. 619.

stellers zijn, zeer vaag is geweest. Verschillende vragen toch zouden we kunnen opwerpen, welke we, alleen met de „wet” in de hand, onbeantwoord zouden moeten laten.

't Gewoonterecht is hier weer voor ons de bron, waaruit we de oplossing en verduidelijking van bovengenoemde wetsartikelen moeten putten, en gewoonte en wet raadplegende, komen we tot het resultaat, dat „*huwelijksvaststellers*” ¹⁾ zijn:

De *ouders* van het uit te huwen kind. Bij verschil van meening tusschen de ouders beslist de uitspraak van den vader, omdat hij de hoogste is in gezag.

Is één der ouders overleden, dan heeft de andere de beslissing.

Is de man overleden, en neemt de vrouw hare dochter in een 2de huwelijk mede naar de woning van haren 2^{den} man, dan wordt het eventueel te sluiten huwelijk dier dochter door hare moeder vastgesteld (vgl. Hfdst. I, Ampliatie), en na haar, door haren 2^{den} man of diens familiemeederen. De medeneming van die dochter door de moeder heeft voor deze het gevolg, dat ze uit de familie van haren vader treedt, en overgaat in de familie van haren stiefvader.

Aangezien deze echter haar niet zoo nabij bestaat als hare eigene moeder, zoo heeft deze vóór haar stiefvader het recht haar uit te huwelijken.

Is de vader in de onmogelijkheid om zijnen wil kenbaar te maken, dan kunnen de kinderen weigeren een huwelijk aan te gaan.

Zijn de ouders gestorven of in de onmogelijkheid om

¹⁾ Vgl. o. a. ook: G. SCHLEGEL. „Wettelijke bepalingen omtrent de huwelijken in China en beschrijving der daartoe gebruikelijke plegtigheden,” in R. i. I., Dl. XX, pag. 394 sqq.

hunnen wil kenbaar te maken, dan zijn 't de *grootouders* van vaders kant, die hunne plaats innemen. In geval van verschil van meening is de uitspraak van den grootvader voldoende. Is één der grootouders overleden, dan beslist de andere.

Zoo de grootouders van vaderskant gestorven zijn, dan komt de huwelijksvaststelling aan de *ooms* ('s vaders broeders) en *hunne vrouwen*, op dezelfde wijze als hierboven.

Zijn ook deze overleden, dan aan de ongetrouwde *tantes* ('s vaders zusters).

Vervolgens komt ze toe aan den *oudsten, nog levenden broeder*, en na dezen aan de *oudste, nog levende zuster*.

Volgens den commentaar zijn ook de *grootouders van moeders zijde*, na het overlijden van de bovengenoemde personen, de huwelijksvaststellers van het uit te huwen kind.

Na den dood van deze familiebetrekkingen kan 't kind zelf eene keuze doen. Natuurlijk kan, zoo het kind dit wenscht, de huwelijksvaststelling ook door de overige familiebetrekkingen plaats hebben.

Wanneer jongeren in de familierangorde, hetzij als ambtenaar, hetzij om handel te drijven, tijdelijk buiten den stam verblijf houden, dan kunnen ze zelf hun huwelijk vaststellen, en de voltrekking er van doen plaats hebben, tenzij de familieouderen voor hun kind reeds een huwelijk vastgesteld hadden, en dit daarmede bekend is geweest. (vgl. Hfdst. I).

Indien eene *weduwe* wenscht te hertrouwen, dan zijn hare schoonouders en de verdere leden der familie van haren laatst overleden man hare uithuwelijken. Is er in de familie van haren laatst overleden man niemand, die volgens de wettelijke bepalingen geroepen is haar uit te huwelijken, dan zullen de leden van haar eigen familie haar uithuwelijken en doen hertrouwen.

Haar kan echter nooit belet worden een huwelijk te sluiten, waartoe zij genegen is, noch kan zij tot huwen gedwongen worden, indien ze wenscht ongehuwd te blijven. (vgl. Hfdst. V, Ampliatie).

Van *slavinnen* zijn hare meesters de uithuwelijken. Deze zijn tot uithuwelijken verplicht, wanneer de slavin den huwbaren leeftijd bereikt heeft. (vgl. Hfdst. XVII, Ampliatie).

Wat de andere uithuwelijken betreft, nergens wordt in de Ta Ts'ing luh li gesproken van eene wettelijke verplichting tot huwelijksvaststelling. De Wetgever heeft dit overbodig geacht, aangezien reeds eene godsdienstige en zedelijke verplichting op hen rust, om de kinderen uit te huwelijken. Zelden of nooit zal de Chinees zich dan ook daaraan onttrekken, omdat het in zijn eigen belang is, om — zooals we reeds boven zagen — voor de stamvoortzetting zorg te dragen. Bij de Chineezzen is het onbetamelijk ongehuwd te blijven. Uit 't huwelijk toch moet geboren worden degeen, die den stam zal voortzetten, vertegenwoordiger zal zijn der voorouders, en uitvoerder van den voorvaderlijken eeredienst.

Mochten nu toch de huwelijksvaststellers die verplichting verzaken, en de belangen van hen, over wie zij macht hebben, verwaarloozen, dan kan de overheid zich de zaak aantrekken; maar zóó ver zal geen Chinees 't laten komen, omdat hij zeer bevreesd is om met haar in aanraking te komen.

Bij de huwelijksvaststelling wordt — zooals we boven opmerkten — een „*tusschenpersoon*” gebruikt, middelaar of middelaarster genaamd. De wet spreekt nergens van de absolute verplichting tot 't gebruik van deze personen, maar eene gewoonte is het toch. Reeds tijdens MENCIOUS (371 — 288 v. Chr.) bestond dat gebruik, en nog tegenwoor-

dig is dit in zwang. Het niet aanwenden van tusschenpersonen bij de huwelijksvaststelling vernedert de ouders zeer in de oogen der medeburgers, en niemand zal zich dan ook daaraan onttrekken.

Bij het regelen van het huwelijk moet door de wederzijdsche familiën ten aanzien van de a. s. echtgenooten, nauwkeurig aan elkander bekend worden gemaakt:

- 1^e of ze lichaamsgebreken of ongeneeslijke ziekten hebben;
- 2^e welke hun ouderdom is;
- 3^e of zij uit bijvrouwen of slavinnen geboren zijn;
- 4^e of zij geadopteerden uit denzelfden stam zijn;
- 5^e of zij pleegkinderen uit eenen vreemden stam zijn;

(Zie Hfdst. I.)

Deze bepalingen zijn door den Wetgever gemaakt, opdat de wederzijdsche familiën met nauwkeurigheid zullen kunnen weten met wien het kind in het huwelijk zal treden, en hiernaar hunne toestemming zullen kunnen regelen.

Iedere familie volgt haar goedvinden; is men niet vóór het huwelijk gestemd, dan breekt men de regeling af.

Zijn de wederzijdsche huwelijksvaststellers vóór het huwelijk gestemd, dan is het tijdperk der „verloving” ingetreden.

II. De Verloving (tiàn tiooh, of ting bîng).

(De Trouwbrief. De Bruidschat.)

Zoo spoedig mogelijk na de toestemming der wederzijdsche partijen tot de „Verloving”, maken deze — meestal met den tusschenpersoon — den „trouwbrief” op, en wordt de „bruidschat” van den kant van den bruidegom, overeenkomstig het gebruik, aangeboden. (vgl. Hfdst. I.)

We moeten ons den inhoud van den trouwbrief niet voorstellen als gelijk te zijn aan dien van eene Europeesche huwelijksacte, zooals deze bij ons door den ambtenaar van den burgerlijken stand wordt opgemaakt. Neen, hij bevat slechts door de uithuwelijkeners gemaakte zinspelingen op de hoedanigheden van bruid of bruidegom, en beelden om het toekomstig huwelijksgeeluk der aanstaande echtgenooten af te schilderen.

We laten hier eene vertaling volgen van twee Chineesche trouwbrieven: ¹⁾

„Marriage-contract of the bridegroom's family.

Two clans united by marriage.

Your unworthy younger brother by this marriage, Su-Thien-sih, having perfumed and bathed himself, knocks his forehead on the ground, and with high reverence, writes to

Your Excellency, of the high name Jen of the house Wang, his respected relative by marriage, the wealthy father of graduates, the venerable old master.

He respectfully notes that,

Now that the year is drawing to a close,

The ceremony of sending the betrothal presents has secured the auspiciousness of this marriage.

Reverently he considers

The high reputation of your house.

Its members are equally able to fulfill the civil or military employments;

Yea, it is the glory of the State.

Reverently he thinks also of you, his honoured relative by marriage,

Of your virtue untainted,

And your speech so full of elegance.

He is ashamed, that your fair daughter, of the high name Lwan Should be united to his little dog, named Kin-yang.

¹⁾ Zie: T'oung Pao, Dec. 1894 N°. 5 „A pair of Chinese marriage contracts” by B. A. J. VAN WETTUM.

In person he will call for Her mansion, near the river Wei,
 And will join many boats to a bridge,
 When at her proper time, this eminent lady
 Has arrived, moving harmoniously,
 With her decorous behaviour and beautiful complexion.
 Not boisterous and not loud-voiced,
 She will bring harmony into the household,
 And there will be playing with pieces of jade.
 Yea, a hundred sons will be born to Her;
 And every thing will prosper to the end.
 He fervently hopes, that
 Your honor, with kindness, will deign to grant him this favor,
 Which he will cherish in his heart, and never forget.
 During the reign of the present Emperor, the order of the
 year being Kwei-sz', on the present lucky day of the sacrificial
 moon, Sih knocks his forehead on the ground, and reverently
 writes this. That this union be the glory of Your forefathers."

„Marriage-contract of the bride's family.

During a hundred years they grow old together.

Your unworthy younger brother, by this marriage,

Wang Hwai-Jen, having perfumed and bathed himself, knocks
 his forehead on the ground, and with high reverence,
 writes in answer to

Your Excellency, of the high name Sih of the house Su, his
 respected relative by marriage, the venerable old master, with
 the high reputation of virtue.

He respectfully notes that,

Now that the year is approaching its end,

The baskets with betrothal-presents have respectfully been
 received.

He reverently considers

Your illustratious house.

Its civil and military attainments are a model to men;

All people look up to it as to their pattern,

Reverently he thinks also of You, his honored relative by
 marriage,

The princely man, benevolent and equanimous,

Who only walks in the paths of virtue.

He is grateful that your honored son, of the high name Yang,
 Has chosen his uneducated daughter, named Lwan.

Heaven ordained this match,
 How should not the ceremonies be resplendent!
 Among all the scholars, who have wooed his daughter,
 Your son is excelling in respectfulness and praiseworthy
 qualities.

He is able to discriminate equally right and wrong, good and
 perverse.

His virtue is pure like a scepter, undefiled like a jade-mace.
 Like the harmony of the lute and lyre at their sides,
 So will be their conjugal happiness;
 Which extending to their offspring,
 For a long time will be a omen of prosperity.

He fervently beseeches

Your honor, with kindness to grant him this favor,
 As You repeatedly have granted favors without end.

According to the Imperial calendar, the order of the year being
 Kwei-sz', on the present lucky day of the sacrificial moon, Jen
 knocks his forehead on the ground, and reverently writes
 this.

That this union may insure prosperity to your descendants.

De trouwbrief is dus een onderhandsch geschrift, dat
 dan ook slechts als zoodanig in procedures dienst kan doen.
 Wordt de echtheid er van niet ontkend, dan constateert
 hij de verkregen toestemming der uithuwelijken, en het-
 geen daarin nog verder opgenomen mocht zijn.

Kan geen trouwbrief getoond worden, dan kan als-
 nog de vereischte toestemming door getuigen bewezen
 worden.

Ook het aannemen van den bruidschat door de familie
 der bruid bewijst, dat de verloving is tot stand gekomen.

a. VERBREKING DER VERLOVING.

Is eenmaal de Verloving tot stand gekomen, — zijn de
 trouwbrieven gewisseld, en is de bruidschat aangenomen
 geworden, — dan kan ze niet meer verbroken worden. De

wet stelt op het verbreken dier trouwbeloften straffen ¹⁾, en bepaalt voorts, dat het te sluiten huwelijk toch door dwang voltrokken kan worden. Wanneer eene familie bereid is eene jongedochter ten huwelijk te geven, en dit uit den trouwbrief, of eenige andere overeenkomst blijkt, en zij zich alsdan terugtrekt, dan wordt degene, die over het

¹⁾ De verschillende graden van bestraffing zijn :

1 ^{ste} gr. :	10 slagen met den thai.
2 ^{de} — :	20 " " " "
3 ^{de} — :	30 " " " "
4 ^{de} — :	40 " " " "
5 ^{de} — :	50 " " " "
6 ^{de} — :	60 slagen met den tiang.
7 ^{de} — :	70 " " " "
8 ^{ste} — :	80 " " " "
9 ^{de} — :	90 " " " "
10 ^{de} — :	100 " " " "
11 ^{de} — :	60 slagen met den tiang en 1 jaar dwangarbeid binnen de provincie van hun geboorte.
12 ^{de} — :	70 slagen met den tiang en 1½ jaar dwangarbeid binnen de provincie van hun geboorte.
13 ^{de} — :	80 slagen met den tiang en 2 jaar dwangarbeid binnen de provincie van hun geboorte.
14 ^{de} — :	90 slagen met den tiang en 2½ jaar dwangarbeid binnen de provincie van hun geboorte.
15 ^{de} — :	100 slagen met den tiang en 3 jaar dwangarbeid binnen de provincie van hun geboorte.
16 ^{de} — :	<i>a</i> 100 slagen met den tiang en levenslange verbanning naar een oord, dat 2000 lis van de woonplaats verwijderd is.
	<i>b</i> 100 slagen met den tiang en levenslange verbanning naar een oord, dat 2500 lis van de woonplaats verwijderd is.
	<i>c</i> 100 slagen met den tiang en levenslange verbanning naar een oord, dat 3000 lis van de woonplaats verwijderd is.
17 ^{de} — :	<i>a</i> wurging.
	<i>b</i> onthoofding.

huwelijk aan den kant van de bruid te beschikken had, gestraft met 50 slagen met de thai, en de jongedochter wordt overgedragen aan den voor haar bestemden man. Dit heeft ook plaats, wanneer, hoewel er geen trouwbrief is opgemaakt, de familie der bruid reeds den bruidschat heeft in ontvangst genomen. (Zie Hfdst. I.)

Wanneer degene, die in de familie der jongedochter over het huwelijk te beschikken heeft, haar, niettegenstaande haar huwelijk reeds vastgesteld is, aan een ander ten huwelijk verbindt, wordt hij of zij gestraft:

- a. wanneer het huwelijk met dien anderen nog niet voltrokken is, met 70 slagen met den tiang;
- b. wanneer het huwelijk reeds voltrokken is, met 80 slagen met den tiang. (Zie Hfdst. I.)

Wanneer degene, die in de familie van den 2^{den} bruidegom over het huwelijk te beschikken had, de omstandigheden (d. i. het bestaan van eene huwelijksverbintenis aan den kant der bruid) kende, dan wordt hij of zij op dezelfde wijze gestraft als degene, die aan den kant der jongedochter over haar huwelijk te beschikken had, en de door de familie van den 2^{den} bruidegom aangeboden bruidschat wordt verbeurd verklaard. (Zie Hfdst. I.)

Was degene, die aan den kant van den 2^{den} bruidegom over het huwelijk te beschikken had, met de omstandigheden (d. i. met het bestaan van eene huwelijksverbintenis aan den kant der bruid) niet bekend, dan is hij of zij niet strafschuldig, en wordt de bruidschat teruggegeven aan de familie van den 2^{den} bruidegom. (Zie Hfdst. I.)

De jongedochter wordt in de bovengenoemde gevallen aan haar eersten bruidegom teruggegeven. Wanneer deze haar niet ontvangen wil, dan wordt hem de bruidschat dubbel vergoed, en de jonge dochter volgt haar 2^{den} brui-

degom. (Zie Hfdst. I). Deze is dan gehouden haar te ontvangen.

Zooals we boven zagen, blijft de eerste verloofde recht behouden op het meisje. Volgens de bewoordingen der wet kan hij naar verkiezing al dan niet gebruik maken van dat recht. Zelfs al heeft het huwelijk van zijne trouwelooze verloofde zijn beslag niet gekregen (d. w. z. als er nog geene bekenning heeft plaats gehad), dan kan hij de trouwbelofte door hem aan haar gedaan terugnemen, en kan hij dus het dubbele van het bedrag zijner huwelijksgeschenken terugvorderen. Volgens één der commentaren echter is hij gehouden zijne haar gedane trouwbelofte na te komen, als zij nog ongeschonden is.

Wanneer de familie van eenen bruidegom eene huwelijksverbintenis verbreekt, en eenen bruidschat aan de familie van een ander meisje aanbiedt, dan is hare strafschuldigheid dezelfde als die van de familie van een meisje, die eene huwelijksverbintenis verbreekt. (Zie Hfdst. I). Is de man met zijne tweede verloofde nog niet gehuwd, dan zal hij zijne eerste verloofde moeten huwen, als deze hem nog hebben wil; wenscht zij hem niet te hebben, dan zal hij zijne tweede verloofde moeten huwen. Is hij bij de ontdekking van zijne trouweloosheid bereids met zijne tweede verloofde getrouwd, dan wordt dit huwelijk niet nietig verklaard. De familie van de eerste verloofde behoeft alsdan ook niet den bruidschat terug te geven.

Jongelingen en jongedochters, waarvan het vastgestelde huwelijk nog niet voltrokken is, zich schuldig makende aan ontucht of diefstal, zijn niet aan deze wetsbepalingen onderworpen ¹⁾; heeft de jorgeling zich vergrepen, dan mag

¹⁾ Een commentaar hierop zegt: Is het huwelijk reeds vastgesteld, maar nog niet voltrokken, en maakt de bruidegom of

het meisje met een ander in het huwelijk treden; heeft het meisje zich vergrepen, dan mag de jongeling een ander meisje huwen. (Zie Hfdst. I).

Wanneer het huwelijk vastgesteld, maar nog niet voltrokken is, en bruid of bruidegom komt te overlijden, dan wordt de bruidschat niet teruggegeven. (Zie Hfdst. I).

b. VERLOVING VAN ONGEBORREN EN NIET-HUWBARE KINDEREN.

Het is verboden huwelijksverbintenissen aan te gaan ten opzichte van ongeboren of niet-huwbare kinderen. (Zie Hfdst. I, Ampl.). Eene verloving van een ongeboren meisje met een nog ongeboren knaap en de verloving van jonge kinderen, bekrachtigd door het afsnijden en als bewijsstuk afgeven van de lapel van een jurkje van een meisje, zijn verboden.

In China namelijk, vooral in de provincie Hokkian, waar de geringste bruidschat voor eene huwbare jongedochter, die men of voor zichzelf, ofwel voor zijnen zoon of pupil tot echtgenoot wenscht, spoedig f 150,— bedraagt, en met de kosten van de bruidsgeschenken en den uitzet der bruid, alsmede die van het huwelijksceremonieel, van de huwelijksfeesten enz. veelal de financiële draagkracht, zoowel van den bruidegom, of van zijnen vader of voogd, als van de ouders of voogd der bruid te boven gaan, zijn de min-

bruid zich schuldig aan ontucht of diefstal, dan mag de onschuldige partij een ander huwelijk sluiten, daar dit niet valt onder „het zonder reden afbreken van eene echtverbintenis”; en daarom wordt dan ook gezegd, dat de bovengenoemde wetsbepalingen op hen niet toepasselijk zijn. Het zich schuldig maken aan ontucht of diefstal is iets, wat den menschen het meest onbehaaglijk is, en kan dus ook niet op gelijke lijn gesteld worden met ongeenselijke ziekten en andere omstandigheden.

vermogenen van stad en land er op bedacht, om ter ver-
mijding zoo niet van alle kosten, dan toch van een gedeelte
daarvan, zoo vroeg mogelijk, dikwijls zelfs nog voor de
geboorte van een kind, voor een aanstaande echtgenoot te
zorgen.

Op verschillende wijzen wordt te werk gegaan om zich
te voorzien van eene schoondochter, van een schoonzoon of
wel èn van schoondochter èn van schoonzoon.

Een der wijzen om dit doel te bereiken heet in het
Tjiaangtjioe-dialect van het Hokkian-Chineesch „*iaang biao
sit*” (d. i. *eene schoondochter in spruit groot brengen*), en
bestaat daarin, dat een vader zijn pas of weinige maan-
den te voren geboren dochtertje als aanstaande schoon-
dochter aan den vader van een knaapje afstaat, en zelf
voor zijn zoontje een pas of kort geleden geboren dochtertje
uit een ander geslacht als schoondochter aanneemt. Oordeelt
nu de vader, of de voogd van den jongen man de tijd
gekomen tot de voltrekking van het huwelijk, dan stelt hij,
wetende, dat op dien avond slechts zeer enkelen gebruik
zullen maken van zijne uitnoodiging tot bijwoning van het
door hem te geven huwelijksfeest, veelal den Oudejaars-
avond vast, tot het leggen van den huwelijksband tusschen
zijn zoon en de door hem groot gebrachte schoondochter.
Eene maand, of 14 dagen voor den vastgestelden dag geeft
hij van zijn voorgenomen besluit kennis aan de ouders der
bruid en aan zijne en hare familiebetrekkingen; op den
bestemden dag wordt het haar der bruid opgestoken en den
bruidegom de hoed opgezet; de voorstelling aan den be-
schermheilige van het gezin en aan de afgestorven voorouders
van den bruidegom heeft plaats en daarna een feestmaal,
alles zooals bij een huwelijk gebruikelijk is.

Eene andere wijze heet „*tji hok oei hoen*” (d. i. het wij-

zen naar de buik tot een huwelijk), en bestaat daarin dat vrienden, wier echtgenooten in gezegenden staat en blijde verwachting verkeeren, wijzende naar de buiken hunner echtgenooten, elkander de belofte doen, dat, als de vrouwen kinderen van onderscheiden geslacht ter wereld brengen, die kinderen, huwbaar geworden, elkander huwen zullen. Om geenerlei reden mag deze belofte niet nagekomen worden. Zelfs als de kinderen, of één hunner, gebrekkig ter wereld komen, of komt, mag alleen met onderling goedvinden van beide familiën tegen betaling eener zekere som gelds, de belofte teniet gedaan worden. Geen achteruitgang of vooruitgang in rijkdom en aanzien kan partijen van de gedane belofte ontslaan. Toont één harer zich later weigerachtig de gedane belofte na te komen, dan wacht haar de afkeuring van het publick, en voorheen ook eene vervolging van het gerecht.

Eene derde wijze van verloving van jeugdige kinderen is de „*kaat saam k'im hi oei hoen*” (d. i. bij afsnijding van het lapel der jurk tot een huwelijk toezeggen). Twee boezemvrienden, de één vader van een jong knaapje, en de andere vader van een jeugdig dochttertje, komen met elkander overeen, dat deze hunne kinderen eenmaal door 't huwelijk met elkander verbonden zullen zijn. In tegenwoordigheid van één of meer getuigen wordt dan van het jurkje van het meisje het over de borst slaande gedeelte, of lapel, afgesneden, en als bewijsstuk van de overeenkomst aan de familie van het knaapje gegeven, die daarvoor een paar kaarsen retourneert. Geen bruidschat dus aan de ouders van het meisje, geen geschenken in goud of zilver, of in kleedingstukken aan het jonge meisje. Het jurkje wordt door de familie van de jeugdige bruid bewaard, en als de kinderen volwassen zijn, en met elkaar in het huwelijk zullen

tredeu, krijgt de bruidegom met zijne bruid het kleedingstukje toegezonden om het afgesneden borststuk weder daaraan te doen vastnaaien en aan de leden zijner familie te vertooncn als bewijsstuk, dat aan de overeenkomst is voldaan.

Behalve de jeugdige verlovingen op boven beschrevene drie bijzondere wijzen worden ook dikwijls meisjes van 3- tot 6jarigen leeftijd als aanstaande schoondochters voor eene luttele som gelds van hare ouders gekocht, en door de familiën der aanstaande bruidegoms grootgebracht. Of wel: twee vrienden verloven hunne kinderen met elkaar zonder betaling van eenen bruidschat. De vader van het knaapje geeft slechts één of een paar gouden of zilveren braceletjes en eenige kleedingstukken als bruidsgeschenk aan het verloofde bruidje, dat tot op den dag van het huwelijk bij hare ouders blijft, en door deze wordt grootgebracht.

Al deze en dergelijke wijzen van verloven nu zijn door den wetgever verboden, aangezien ze tot vele onaangenaamheden kunnen leiden. Toch hebben ze nog zeer dikwijls heimelijk plaats. Bij het ontstaan van eenig geschil evenwel dragen partijen er zooveel mogelijk zorg voor; om 't een en ander buiten 't gerecht om uit te maken, daar de overtreders van 't verbod alsdan gestraft worden.

Is de dag, waarop de overgave der bruid plaats zal hebben, aangebroken, dan wordt de ceremonieele optocht tot afhaling van de bruid samengesteld, en heeft de voltrekking des huwelijks plaats, welke gewoonlijk met de noodige festiviteiten gepaard gaat.

Wanneer vijf jaar na den overeengekomen tijd, waarop het huwelijk voltrokken zoude worden, het huwelijk niet plaats heeft gehad, en er geen reden daartoe gegeven is, dan zal men zich tot den districtsmagistraat kunnen wen-

den, op wiens bewijsschrift het aan het meisje of aan de vrouw vergund zal zijn een ander huwelijk aan te gaan, zonder dat de huwelijksgeschenken van haar afgevorderd kunnen worden. (Zie Ampliatie, Hfdst. XVI). Het huwelijkscontract is dan vervallen, en geeft geen recht meer aan den man om het meisje of de vrouw op te eischen.

III. De voltrekking des Huwelijks.

a. DE OVERGAVE DER BRUID.

De voltrekking des huwelijks heeft plaats door het feit van de overgave der bruid door hare uithuwelikers aan den bruidegom. Geen verschijnen voor een ambtenaar van den burgerlijken stand, geen huwelijksinzegening door geestelijken; alleen de overgave der bruid reeds geeft den man *alle* rechten op zijne vrouw. Was de bruid tijdens de verloving reeds in zooverre in de macht van den man, dat zij zich niet meer aan eene huwelijksvoltrekking kan onttrekken zonder goedvinden der belanghebbende partijen; thans, na de overgave der bruid, verkrijgt de man ook alle rechten, die het *huwelijk* hem geeft, en treedt de vrouw geheel in zijne macht. Zij moet hem volgen naar zijne woning, tenzij het in den trouwbrief anders bepaald mocht wezen. Dit heeft somtijds in de volgende gevallen plaats.

b. HET BINNENROEPEN VAN EENEN SCHOONZOON.

Als men geen zoon, doch alleen één of meer dochters heeft, en de wettige erfgenaam uit eenen anderen tak der

familie nog niet is aangesteld tot waarnemer van den voorouderlijken eeredienst, dus nog niet als eigen zoon is geadopteerd; of wel als de adoptie al heeft plaats gehad, wanneer deze erfgenaam-stamvoortzetter en eeredienstwaarnemer nog te jong is, om zijne adoptief-ouders te kunnen bedienen en verzorgen; of wel, als men zijne dochter zóó lief heeft, dat men niet gaarne ziet, dat de wettige stamvoortzetter-erfgenaam alléén in het bezit komt van zijne nalatenschap met buitensluiting van die dochter, en men dus ook die dochter (gewoonlijk de oudste) wenscht te doen deelen in hetgeen men bij afsterven zal komen te ontruimen; dan zoekt men voor zijne dochter eenen man, en komt met hem of met zijne uithuwelijken — al naarmate hijzelf het huwelijk mag sluiten of niet — overéén, dat hij bij zijne schoonouders zal komen inwonen. Zulk een zoon wordt genoemd „*een binnengeropen schoonzoon*” (spreektaal: kiooh, ékia-saai, of: tjin-tjooi é kia-saai, of: tjio é kia-saai; schrijftaal: Siang i li sé).

Tot het binnenroepen nu van eenen schoonzoon pleegt men gebruik te maken van de diensten van eenen tusschenpersoon. In den verlovingsbrief (d. i. den trouwbrief) moet duidelijk vermeld worden, dat de binnenroeping plaats heeft, om eenen verzorger voor zijnen ouden dag te hebben, of de tijd gestipuleerd, na verloop waarvan de binnengeropene den stam weder mag verlaten. (Zie Hfdst. I. Ampl.)

Zij, die slechts één zoon hebben, mogen hem niet in eenen anderen stam ten huwelijk zenden. (Hfdst. I. Ampl.)

Zij, die eenen schoonzoon binnenroepen, om hem op den ouden dag te verzorgen, moeten toch iemand uit eigen stam adopteeren als stamvoortzetter, ten einde den offerdienst waar te nemen. (Hfdst. I. Ampl.)

De nalatenschap wordt onder den binnengeropen schoon-

zoon en den geadopteerden stamvoortzetter gelijkelijk verdeeld. (Hfdst. I. Ampl.)

Wanneer de pater-familias sterft, vóórdat in de stamvoortzetting is voorzien, dan zullen de familie-oudsten overeenkomstig de wet eenen stamvoortzetter aanstellen. (Hfdst. I. Ampl.)

c. DE ONTVOERING DER BRUID.

Op den voor de overgave der bruid bestemden dag moet de huwelijksvoltrekking plaats hebben.

Met 50 slagen met de thaï worden gestraft:

- 1^e Degene, die over het huwelijk van eenen jongeling te beschikken heeft, wanneer deze de bruid met geweld ontvoert, terwijl de tijd voor de voltrekking van een voorgenomen huwelijk nog niet aangebroken is, al is ook reeds de bruidschat aangeboden en aanvaard geworden.
- 2^e Degene, die over het huwelijk van eene jongedochter te beschikken heeft, wanneer deze den tijd voor de voltrekking van het vastgestelde huwelijk met uitvluchten zoeken overschrijdt, en dus de overgave der bruid daardoor bemoeilijkt. (Zie Hfdst. I.)

Dit artikel doelt alleen op het geval, dat beide partijen geen genoegen nemen met het vervroegen of uitstellen van den overeengekomen tijd, en zich dus tot den rechter gewend hebben met hunnen grief.

Wanneer de familie van eene jongedochter eene verloving afbreekt, en haar aan een anderen man ten huwelijk geeft, en de familie van den eersten bruidegom, zonder de zaak door den magistraat te doen berechten, de bruid met geweld ontvoert, dan wordt op deze familie toegepast de straf op het ontvoeren van bruiden, verminderd met twee graden. (Hfdst. I. Ampl.)

Wanneer de jonge dochter, ingevolge een rechterlijk vonnis, tot haren eersten bruidegom is teruggekeerd, en van daar met geweld wordt ontvoerd door haren tweeden bruidegom of door hare familie, dan zal de straf hierop zijn 100 slagen met den tiang en 3 jaar deportatie, overeenkomstig het bedreigde tegen gewelddadige ontvoering. (Hfdst. I. Ampl.)

Dat de ontvoerde bruid in elk geval aan haren eersten bruidegom teruggeven moet worden, wanneer deze haar opeischt, is het gevolg van het contractueel karakter van het huwelijk in China. Is de overeenkomst aangegaan, dan moet ze ook nagekomen worden.

d. BEDROG, GEBLEKEN BIJ OF NA DE HUWELIJKSVOLTREKKING.

Waar in China — zooals we reeds boven zagen — eene huwelijksverbintenis gesloten wordt door de huwelijksvaststellers der a. s. echtgenooten, en wel door middel van tusschenpersonen, zonder dat de wil der jongelieden daarin gekend wordt; waar in China het feit bestaat, dat de huwelijksvaststellers van de eene partij dikwerf ternauwernood het kind, dat door de huwelijksvaststellers van de andere partij uitgehuwd zal worden, kennen; daar is het geen wonder, dat somtijds bij de huwelijkszonderhandelingen of bij de huwelijksvoltrekking bedrog wordt gepleegd. De aantekening op den tekst der wet (zie Hfdst. I.) noemt eenige gevallen van bedrog, en wel: 1°. wanneer niet het aan den tusschenpersoon vertoonde meisje, maar eene andere gebrekkige of ziekelijke dochter ten huwelijk wordt gegeven; 2°. wanneer het huwelijk is vastgesteld met eenen vleeschelijken zoon en men eenen pleegzoon ten huwelijk geeft; 3°. wanneer de bruidegom gebrekkig of ziekelijk is, en men een zijner oudere of jongere broeders vertoond

heeft, en later den gebrekkigen of ziekelijken zoon ten huwelijk geeft.

De Commentaar op deze wetsartikelen zegt, dat de vormen van misleiding of bedrog vele zijn, en dat de aantekening in den tekst der wet slechts een paar gevallen aangeeft, om als maatstaf te dienen voor de beoordeeling der overige gevallen van misleiding of bedrog.

Wanneer, met betrekking tot een huwelijk nu, de familie der bruid te kwader trouw is geweest, dan wordt de uithuweliker van het meisje gestraft met 80 slagen met den tiang, en de bruidschat moet aan de familie van den bruidegom worden teruggegeven. (Zie Hfdst. I.)

Heeft de kwade trouw van de zijde der familie van den bruidegom plaats gehad, dan wordt de uithuweliker des bruidegoms één graad zwaarder gestraft dan in het geval boven vermeld, en de door hem gegeven bruidschat kan niet teruggeëischt worden. (Zie Hfdst. I.)

Wordt de dwaling, waarin men gebracht is, ontdekt vóór het huwelijk van de in dwaling gebrachte partij en van die, welke gediend heeft om het bedrog te plegen, dan is het aan de eerste vergund de partij op te eischen omtrent wie men overeengekomen is. (Zie Hfdst. I.) Was de oorspronkelijk vertoonde jongen, of het meisje echter reeds verloofd of gehuwd, dan kan de in dwaling gebrachte partij niet de partij eischen, omtrent wie men overeengekomen is. Geen huwelijk behoeft dan ook natuurlijk plaats te hebben met de partij, welke men niet bedoeld heeft. (Vgl. de aantekening op dit wetsartikel, en den commentaar hierop.)

Heeft de ontdekking van het bedrog na het huwelijk plaats, dan is het huwelijk nietig, en moeten dus de echtgenooten van elkander scheiden. (Zie Hfdst. I.) Dit heeft

echter, volgens den Commentaar, niet plaats, indien de vrouw, als in dwaling gebrachte partij, er geen vrede mede neemt.

De bovengenoemde straffen van 80 en 90 slagen met den tiang voor de uithuwelijken zijn vijf graden minder, ingeval er nog geene voltrekking heeft plaats gehad van een huwelijk tusschen de in dwaling gebrachte partij en die, waaromtrent men niet overeengekomen is. (Zie Commentaar.)

e. HUWELIJKEN VAN JONGEREN IN DE FAMILIE-RANGORDE, DIE TIJDELIJK BUITEN HUNNEN STAM VERBLIJF HOUDEN.

Wanneer jongeren in de familierangorde, hetzij als ambtenaar, hetzij om handel te drijven, zich tijdelijk buiten de plaats bevinden, waar de familie, tot welke zij behooren, haar hoofdverblijf gevestigd heeft, en hunne uithuwelijken na hun vertrek een huwelijk voor hen hebben vastgesteld, terwijl zij, daarvan onkundig, zelf eene vrouw gehuwd hebben, dan blijft dit huwelijk bestaan. Het meisje, waarmede het huwelijk door de stamouderen was vastgesteld, mag alsdan een ander huwelijk sluiten.

Is het huwelijk van eenen jongeling nog niet voltrokken, dan wordt het door de stamouderen vastgestelde huwelijk aangegaan, terwijl zij, met wie het huwelijk eigenmachtig vastgesteld was, met eenen anderen kan huwen.

De overtreders van deze wetsbepaling worden gestraft met 80 slagen met den tiang, terwijl de fout hersteld wordt. (Zie Hfdst. I.)

f. TIJDELIJKE BELETSELEN VOOR DE VASTSTELLING EN VOLTREKKING VAN EEN HUWELIJK.

Niet ten allen tijde kan een huwelijk vastgesteld of voltrokken worden. De Chineesche wetgever verbiedt nl. eene

huwelijksvaststelling of huwelijksvoltrekking gedurende het rouwbedrijf voor, of de gevangenschap van bepaalde verwanten, en legt straffen op voor de overtreders, al naar mate die overtreding grooter of geringer is.

1^e *Huwelijken gedurende het Rouwbedrijf.*

(Zie Hfdst. V en Ampliatie.)

Het dragen van rouw is sinds zeer oude tijden in de Chineesche samenleving gehandhaafd geworden als eene instelling van onbetwistbaar groot gewicht, en nimmer heeft ze eenen tijd van eenig verval gekend. Niet alleen in het huiselijke en sociale leven, maar zelfs in de wetgeving heeft ze steeds eene groote rol gespeeld, en is ze iets zeer karakteristieks van de Chineesche natie.

Het zou ons te ver van ons onderwerp afvoeren, door over de verschillende wijzen van rouwen, over den oorsprong daarvan enz. enz. te spreken. Den lezer verwijzen we hiervoor naar het werk van Dr. J. J. M. DE GROOT, getiteld: „The Religious system of China”, volume II.

Wel komt het ons gewenscht voor, om, met het oog op sommige bepalingen in de Wet, den lezer mede te deelen, dat er in China 5 graden van rouw bestaan. ¹⁾ Voor elken graad van rouw zijn de rouwkleedern verschillend.

De rouw van den eersten graad moet gedurende 27 maanden gedragen worden in de volgende gevallen:

- 1^e door eenen zoon — voor zijn' vader en moeder;
- 2^e door eene dochter, die in het vaderlijk huis woont, zelfs als ze verloofd is, of, na getrouwd geweest te zijn en

¹⁾ Zie J. J. M. DE GROOT, „The religious System of China”, pag. 549 sqq.

gescheiden, teruggekeerd is naar het vaderlijk huis — voor haar vader en moeder;

3^e door de vrouw van eenen zoon — voor zijn' vader en moeder;

4^e door eenen zoon — voor zijne stiefmoeder, zijne voedstermoeder, en zijne adoptief-moeder; zijne vrouw heeft voor elk van deze personen in denzelfden graad rouw te dragen;

5^e door eenen zoon eener bijvrouw — voor zijn' eigen moeder, en voor de hoofdvrouw van zijnen vader; zijne vrouw moet ook voor deze personen in dezen graad rouw dragen;

6^e door eenen zoon, die als stamvoortzetter is geadopteerd — voor den vader en de moeder, die hem geadopteerd hebben; zijne vrouw moet ook voor hen in denzelfden graad rouw dragen;

7^e door eenen kleinzoon, die de stamvoortzetter is der familie (n.l. wanneer zijn vader gestorven is) — voor zijnen grootvader van vaderskant en diens vrouw; ook voor zijnen overgrootvader van vaderskant en diens vrouw (n.l. wanneer zijn vader en grootvader van vaderskant gestorven zijn), en voor zijnen bet-overgrootvader van vaderskant en diens vrouw (n.l. wanneer zijne ouders, zijn grootvader en overgrootvader van vaderskant gestorven zijn); de vrouw van zulk eenen stamvoortzetter, die den voorouderlijken eeredienst waarneemt, rouwt in denzelfden graad voor die personen;

8^e door de hoofdvrouw — voor haren echtgenoot; en door eene bijvrouw — voor haren meester.

De tweede graad van rouw, die gedurende 1 jaar plaats heeft, wordt in de volgende gevallen gedragen:

1^e door eenen zoon, die geboren is uit eene hoofdvrouw, en ook door diens hoofdvrouw — voor de bijvrouwen van zijnen vader, die niet kinderloos zijn;

2^e door eenen zoon — voor zijne moeder, die hertrouwd was na zijns vaders dood;

3^e door eenen zoon — voor zijne moeder, die gescheiden is;

4^e door eenen echtgenoot — voor zijne hoofdvrouw;

5^e door eenen grootvader van vaderskant — voor zijnen kleinzoon, die de stamvoortzetter van de familie is;

6^e door eenen vader of moeder — voor hunnen stamvoortzetter en diens hoofdvrouw, alsook voor elken anderen zoon, en voor elke dochter, die nog in 't vaderlijk huis woont; voorts voor eenen geadopteerden stamvoortzetter;

7^e door eene stiefmoeder (die de hoofdvrouw van haren echtgenoot is) — voor elken zoon van de vorige vrouw van haren echtgenoot;

8^e door eenen stiefzoon — voor zijne stiefmoeder, in geval dat zij, weduwe geworden zijnde, hertrouwd is, en hem met zich medegenomen heeft, om in 't huis van haren tweeden echtgenoot te wonen;

9^a door eenen neef — voor elken oom van vaderskant, en diens vrouw; alsook voor zijne tantes van vaderskant en zusters, die nog in het vaderlijk huis wonen;

10^e voor iemands eigen broeders en broederszonen, en ook voor broedersdochters, die nog in het vaderlijk huis wonen;

11^e door kleinzoons en kleindochters, die hetzij nog in het vaderlijk huis wonen, hetzij getrouwd zijn — voor hunne grootouders van vaderskant;

12^e door eenen geadopteerden stamvoortzetter — voor zijne eigen ouders;

13^e door eene getrouwde dochter — voor hare ouders;

14^e door eene vrouw, die in het vaderlijk huis woont, alsook door eene kinderlooze weduwe — voor hare broeders, zusters, broederszonen, en diegenen van hare broedersdochters, welke nog in het vaderlijk huis wonen;

15^e door eene getrouwde dochter — voor haar vaders stamvoortzetter;

16^e door eene vrouw — voor de zonen van de broeders van haren echtgenoot, alsmede voor zulke dochters van hare schoonbroers, die nog in het vaderlijk huis wonen;

17^e door eene bijvrouw — voor de hoofdvrouw van haren meester;

18^e door eene bijvrouw — voor den vader en de moeder van haren meester;

19^e door eene bijvrouw — voor alle zonen van haren meester, die uit de hoofdvrouw geboren zijn, en voordiens zonen;

20^e voor eenen stiefvader, in wiens huis men woont, in geval dat noch hij, noch de rouwdrager eenige familiebetrekking heeft voor wie rouw gedragen moet worden in den 3^{den} of hoogerem graad.

Dezelfde rouw wordt voor 5 maanden gedragen;

21^e door achter-kleinzoons en achter-kleindochters — voor hunne overgrootouders van vaderskant.

Dezelfde rouw wordt voor 3 maanden gedragen;

22^e door elken achter-achter-kleinzoons en elke achter-achter-kleindochter — voor hunne bet-overgrootouders van vaderskant;

23^e voor eenen stiefvader, in wiens huis men woont, in geval dat beiden, hij en zijn stiefzoon, bloedverwanten hebben, voor wie de rouw van den 3^{den} of hoogerem graad gedragen moet worden;

24^e voor eenen stiefvader in wiens huis men gewoonde heeft, maar niet meer woont. Indien het stiefkind nooit met hem geleefd heeft, dan wordt geen rouw voor hem gedragen.

De derde graad van rouw, welke gedurende 9 maanden plaats heeft, wordt in de volgende gevallen gedragen:

1^e door eenen grootvader van vaderskant — voor zijne kleinzoons, die geboren zijn uit de hoofdvrouw van hunnen vader, alsook voor zulke kleindochters, indien zij nog in het vaderlijk huis wonen;

2^e door eene grootmoeder van vaderskant — voor al hunne kleinzoons, den stamvoortzetter daarbij ingesloten;

3^e door ouders, — voor de vrouw van elk hunner zoons, alsook voor hunne getrouwde dochters;

4^e door eenen oom van vaderskant, en diens vrouw — voor de vrouwen van de neven van dien oom, alsook voor de getrouwde nichten van dien oom;

5^e door eene vrouw — voor de grootouders van vaderskant van haren echtgenoot;

6^e door eene vrouw — voor de ooms van vaderskant van haren echtgenoot, en voor de vrouw van elk hunner;

7^e door eenen geadopteerden stamvoortzetter — voor zijne eigen broers, alsook voor zijne eigen tantes van vaderskant, en zusters, die in het vaderlijk huis wonen;

8^e door de vrouw van eenen geadopteerden stamvoortzetter — voor de eigen ouders van haren echtgenoot;

9^e voor de zonen van de ooms van vaderskant, alsook voor diegenen van hunne dochters, welke nog in het vaderlijk huis leven;

10^e voor getrouwde tantes van vaderskant, en voor getrouwde zusters;

11^e voor eenen broederszoon, die door een ander als stamvoortzetter geadopteerd is;

12^e door eene getrouwde vrouw — voor hare eigen ooms van vaderskant en hunne vrouwen;

13^e door eene getrouwde vrouw — voor hare eigen broers en hunne zonen;

14^e door eene getrouwde vrouw — voor diegenen van

hare eigen tantes van vaderskant, zusters- en broeders-
dochters, die nog in het vaderlijk huis wonen.

De vierde graad van rouw, die gedurende 5 maanden
plaats heeft, wordt in de volgende gevallen gedragen:

1^e voor 's grootvaders broeders van vaderskant en diens
vrouwen;

2^e voor eenen zoon eens broeders van zijnen grootvader
van vaderskant en voor de vrouw van zulk eenen zoon;

3^e voor eenen kleinzoon eens broeders van zijnen groot-
vader van vaderskant, alsook voor eene kleindochter van
dezen, indien zij in het vaderlijk huis woont;

4^e voor eene getrouwde dochter van eenen oom van
vaderskant;

5^e voor de kleinzoons van eenen oom van vaderskant,
en voor ieder van zijne kleindochters, die in het vaderlijk
huis wonen;

6^e voor zusters van zijnen grootvader van vaderskant,
die in het vaderlijk huis wonen;

7^e voor eene dochter eens broeders van zijnen grootvader
van vaderskant, indien zij in het vaderlijk huis woont;

8^e voor de vrouw van eenen broeder;

9^e door eenen grootvader van vaderskant — voor de vrouw
van zijnen kleinzoon, die de stamvoortzetter is;

10^e voor 's broeders kleinzoon, alsook voor 's broeders
kleindochters, die in het vaderlijk huis wonen;

11^e voor grootouders van moederskant;

12^e voor de ouders van iemands stiefmoeder, indien zij
in den stam leeft;

13^e door zoons van bijvrouwen — voor de ouders van de
hoofdvrouw, indien ze nog leeft;

14^e door zoons van bijvrouwen — voor de ouders van
hunne stiefmoeder, indien zij den stam niet verlaten heeft;

15^e door eenen zoon van eene bijvrouw — voor de ouders van zijne eigen moeder, niettegenstaande hij door zijnen vader aangewezen is geworden, om de stamvoortzetter te wezen der familie;

16^e door eenen geadopteerden stamvoortzetter — voor de ouders van zijne adoptief-moeder;

17^e door de grootouders van moederskant, die wederkerig in dezen graad rouwen;

18^e broeders en zusters van eene moeder, in de bij de nummers 12—16 genoemde gevallen bedoeld, rouwen en voor hen wordt gerouwd op dezelfde wijze, alsof zij broeders en zusters waren van iemands eigen moeder;

19e een geadopteerde stamvoortzetter vermindert den rouwtijd voor de betrekkingen van zijne eigen moeder met één graad;

20e voor broeders en zusters van iemands moeder;

21e voor zoons van eene zuster, en voor de dochters van eene zuster, die nog in het vaderlijk huis wonen;

22e door eene vrouw — voor elken kleinzoon van de broeders van haren echtgenoot;

23e door eene vrouw — voor de tantes van vaderskant van haren echtgenoot, en voor zijne zusters, hetzij ze in het vaderlijk huis leven, of getrouwd zijn;

24^e door eene vrouw — voor de broeders van haren echtgenoot en hunne vrouwen;

25^e door eene vrouw — voor iederen kleinzoon van de ooms van vaderskant van haren echtgenoot, en voor diegenen van hunne kleindochters, welke nog in het vaderlijk huis wonen;

26^e door eene getrouwde vrouw — voor de zoons van hare eigen ooms van vaderskant, en voor die dochters van deze, welke nog in het vaderlijk huis wonen;

27^e door eenen geadopteerden stamvoortzetter — voor zijne getrouwde tantes van vaderskant, en getrouwde zusters;

28^e door eenen kleinzoon, al is hij de stamvoortzetter, en door eene kleindochter, die nog in het vaderlijk huis woont — voor die bijvrouwen van den grootvader van vaderskant, welke kinderen ter wereld gebracht hebben;

29^e door eene bijvrouw, die eenen zoon ter wereld gebracht heeft of eene dochter, die nog leeft — voor de grootouders van vaderskant van haren meester.

De vijfde graad van rouw, die gedurende 3 maanden plaats heeft, wordt in de volgende gevallen gedragen:

1^e door eenen grootvader van vaderskant — voor de vrouw van elken kleinzoon, met uitzondering van die van den stamvoortzetter;

2^e door eenen overgrootvader van vaderskant en diens vrouw — voor elken achterkleinzoon, en elke achterkleindochter, alsook voor elken zoon, of elke dochter van eenen achterkleinzoon;

3^e door eene grootmoeder van vaderskant — voor de vrouw van elken kleinzoon, hetzij hij de stamvoortzetter is, of niet;

4^e voor iemands min;

5^e voor eenen broeder van eenen overgrootvader van vaderskant, en voor zijne vrouw;

6^e voor eene zuster van eenen overgrootvader van vaderskant, indien zij in het vaderlijk huis woont;

7^e voor de zoons van eenen broeder eens overgrootvaders van vaderskant, en voor hunne vrouwen;

8^e voor iedere dochter van eenen broeder eens overgrootvaders van vaderskant, die in het vaderlijk huis woont;

9^e voor de kleinzoons van eenen broeder eens overgrootvaders van vaderskant, en voor hunne vrouwen;

10^e voor eene kleindochter van eenen broeder eens overgrootvaders van vaderskant, indien zij in het vaderlijk huis woont;

11^e voor de achterkleinzoons van eenen broeder eens overgrootvaders van vaderskant en ook voor die achterkleindochters van bovengenoemden broeder, welke in het vaderlijk huis wonen;

12^e voor de getrouwde kleindochters eens broeders;

13^e voor de achterkleinzoons eens broeders, en voor die achterkleindochters, welke in het vaderlijk huis wonen;

14^e voor de achterkleinzoons van eenen oom van vaderskant, en ook voor de achterkleindochters van eenen oom van vaderskant, die in het vaderlijk huis wonen;

15^e voor elken achterkleinzoon van broeders eens grootvaders van vaderskant, en ook voor elke achterkleindochter van genoemde broeders, welke nog in het vaderlijk huis wonen;

16^e voor getrouwde zusters eens grootvaders van vaderskant, en ook voor de getrouwde dochters en getrouwde kleindochters van eenen broeder eens grootvaders van vaderskant;

17^e voor de getrouwde kleindochters van eenen oom van vaderskant;

18^e voor de zoons van eene tante van vaderskant;

19^e voor de zoons van eene tante van moederskant;

20^e voor de zoons van oudere of jongere zusters eener moeder;

21^e voor de ouders van iemands vrouw;

22^e voor den echtgenoot eener dochter;

23^e voor zoons en dochters eener dochter;

24^e voor de vrouwen van kleinzoons eens broeders;

25^e voor de vrouwen van de kleinzoons eens ooms van vaderskant;

26^e voor de vrouwen van de zoons eens ooms van vaderskant.

Eene vrouw moet dezen rouw dragen voor de volgende bloedverwanten van haren echtgenoot:

27^e voor zijnen bet-overgrootvader en overgrootvader, en voor hunne vrouwen;

28^e voor de broeders van zijnen grootvader van vaderskant en hunne vrouwen, alsook voor de zusters van zijnen grootvader, die in het vaderlijk huis leven;

29^e voor de zoons der broeders van zijnen grootvader, en voor de vrouwen van die zoons, alsook voor die dochters der broeders van zijnen grootvader, welke nog in het vaderlijk huis leven;

30^e voor de zoons en dochters van zijne ooms van vaderskant, en voor de vrouwen van die zoons;

31^e voor iederen achterkleinzoon van de broeders zijns grootvaders, en voor hunne achterkleindochters, die in het vaderlijk huis wonen;

32^e voor de getrouwde kleindochters van zijne ooms van vaderskant;

33^e voor de vrouw van elken kleinzoon van zijne ooms van vaderskant;

34^e voor elken achterkleinzoon van zijne vrouw van vaderskant, en voor hunne achterkleindochters, die in het vaderlijk huis wonen;

35^e voor de vrouwen van de kleinzoons zijns broeders;

36^e voor de getrouwde kleindochters van zijnen broeder;

37^e voor zijne achterkleinzoons en achter-achterkleinzoons, alsook voor elke van zijne achterkleindochters en achter-achterkleindochters, die in het vaderlijk huis wonen;

38^e voor de achterkleinzoons en achterkleindochters zijns broeders;

39^e voor al zijne betrekkingen, die tot eenen anderen stam behooren, voor wie hij den rouw van den 4^{den} graad te dragen heeft.

Eene vrouw, die zich door huwelijk afgescheiden heeft van haren stam, moct den 5^{den} graad van rouw dragen voor de volgende leden van dezen stam:

40^e voor de broeders van haren grootvader van vaderskant en hunne vrouwen, alsook voor de zusters van haren grootvader van vaderskant, die in het vaderlijk huis wonen;

41^e voor de zoons der broeders van haren grootvader van vaderskant, en voor de vrouw van elk hunner; ook voor die dochters der broeders van haren grootvader van vaderskant, welke in het vaderlijk huis wonen;

42^e voor elken kleinzoon van hare ooms van vaderskant, en voor elke van hunne kleindochters, die in het vaderlijk huis wonen.

Dit, wat betreft de verschillende tijden gedurende welken de rouw gedragen moet worden, en de personen voor wie en door wie dit plaats heeft.

De Ta Tsing luh li nu geeft in Hoofdstuk V eenige voorschriften aangaande huwelijken, welke tijdens het rouwbedrijf aangegaan worden, en zegt, dat met 100 slagen met den tiang gestraft worden:

1^e Jongelingen en jongedochters, die gedurende den rouwtijd voor vader of moeder op eigen gezag in het huwelijk treden;

2^e de hoofdvrouwen of bijvrouwen, die gedurende den rouwtijd van haren man op eigen gezag in het huwelijk treden. (Zie Hfdst. V.)

Twee graden lichter wordt gestraft:

1^e De zoon, die gedurende den rouwtijd voor vader of moeder eene bijvrouw neemt;

2^e eene hoofdvrouw, die gedurende den rouwtijd van haren echtgenoot, als bijvrouw bij iemand gaat inwonen;

3^e eene jongedochter, die gedurende den rouwtijd voor vader of moeder als bijvrouw bij iemand gaat inwonen. (Zie Hfdst. V.)

De vrouw, die, van regeeringswege met „titels van eer” ¹⁾ begiftigd, na den dood van haren man hertrouwt, wordt — zelfs al heeft het huwelijk plaats, nadat de rouwtijd verstreken is — met dezelfde straf gestraft als de vrouw, die in den rouwtijd voor haren echtgenoot hertrouwt. De titels van eer worden alsdan ingetrokken. (Zie Hfdst. V.)

In elk van de bovengenoemde gevallen zullen partijen moeten scheiden. (Zie Hfdst. V.)

Zij, die, niettegenstaande het hun bekend was, dat de vrouw volgens de wet zich niet in het huwelijk mocht begeven [hetzij wegens rouw voor vader of moeder, of voor haren echtgenoot, dan wel wegens het bezit van eertitels], toch een huwelijk met haar sluiten, zullen strafbaar zijn met eene straf 5 graden lichter dan de vrouw zelve, terwijl de huwelijksgeschenken verbeurd zullen worden verklaard ten behoeve van de overheid. Zij, die zich evenwel onwetend vergrepen, zijn niet strafschuldig; de gehuwden moeten van elkander scheiden, en de bruidschat zal teruggegeven moeten worden. (Zie Hfdst. V.) Met uitzondering van hem, die door den dood van zijnen vader de stamvoortzetter geworden is, zal een iegelijk, die gedurende den rouwtijd voor zijnen (of haren) grootvader van vaderskant of voor diens vrouw, voor eenen oom van vaderskant (d. i. voor 's vaders ouderen of jongeren broeder) of diens

¹⁾ Zie J. J. M. DE GROOT, „The religious System of China”, pag. 767 sqq.

vrouw, voor eene tante van vaderskant, welke nog in het vaderlijk huis woont, (d. i. voor 's vaders zuster), voor eenen ouderen broeder, of voor eene oudere zuster, die nog in het vaderlijk huis woont, in het huwelijk treedt, met 80 slagen met den tiang gestraft worden, maar partijen zullen niet gescheiden worden. Indien in zulk eenen rouwtijd een man eene bijvrouw neemt, of eene vrouw als bijvrouw bij iemand komt inwonen, dan zal de zaak niet vervolgd worden. (Zie Hfdst. V.)

Strafbaar met 80 slagen met den tiang is het optreden als uithuweliker of uithuwelijkster, zelfs van personen tegen wier verbinding door het huwelijk geen enkel bezwaar bestaat, gedurende den tijd van rouw voor vader of moeder, voor 's mans vader of moeder, of voor eenen overleden gemaal. (Zie Hfdst. V.)

Niettegenstaande deze wetsvoorschriften neemt zich toch menig man te Amoy eene vrouw gedurende den rouwtijd zelfs voor zijn' vader of moeder. Geene feestelijkheden hebben dan plaats; alles geschiedt zonder eenig vertoon. Zulke huwelijken worden vaak openlijk verdedigd, als zijnde in volkomen overeenstemming met den grondregel van MENCUS, dat het eene groote zonde is, om geene zoons te hebben, daar dit alle voorouders tot een beklagenswaardig bestaan in de onderwereld brengt. Het is derhalve ook zonde om een huwelijk uit te stellen, want het is niet alleen plicht om een zoo groot mogelijk getal kinderen voort te brengen, maar ook om dit zoo vroeg mogelijk te doen.

Gewoonlijk sluiten de overheidspersonen hunne oogen bij zulke overtredingen der wetsbepalingen, maar zelf zullen zij het niet wagen, om gedurende den rouwtijd eene vrouw tot zich te nemen, uit vrees, dat hunne vijanden hen

zullen aanklagen van wetsovertreding, hetgeen ambtsontslag, degradatie, ja zelfs lijfstraffen tengevolge kan hebben.

Is de voorgeschreven rouwtijd verlopen, dan kan men weer een huwelijk aangaan, en kunnen weer de daarbij gebruikelijke plechtigheden plaats hebben.

De hoofdvrouw of bijvrouw evenwel, die voor haren echtgenoot rouw gedragen heeft, en den wensch te kennen heeft gegeven om ongehuwd te blijven, kan nimmer tot een tweede huwelijk gedwongen worden. In China toch bestaat er in 't algemeen — vooral onder de hogere standen — zulk een afkeer voor tweede huwelijken van vrouwen, en wordt de kuischheid van weduwen zóózeer door 't Gouvernement op prijs gesteld, dat het niet te verwonderen is, dat er ook wetten gemaakt zijn ter bescherming van zulk eene deugd.

In de Ta Tsing luh li vinden we de volgende bepalingen hierover:

Wanneer eene hoofd- of bijvrouw, die, na verloop van den tijd van rouw voor haren overleden man, haren weduwstaat wenscht te bewaren, tot hertrouwen wordt gedwongen door hare ouders of grootouders van vaderskant, dan wel door de ouders of grootouders van haren overleden gemaal, dan zullen deze strafbaar zijn met 80 slagen met den tiang. (Zie Hfdst. V.)

Heeft de dwang plaats gehad door familiebetrekkingen, voor wie zij, bij hun overlijden, verplicht is één jaar lang rouw te dragen, dan zal hunne straf één graad zwaarder zijn dan de laatstgenoemde (dus 90 slagen met den tiang), terwijl ze nogmaals één graad zwaarder zal zijn (dus 100 slagen met den tiang), als de dwang is uitgeoefend door familiebetrekkingen, voor wie de vrouw verplicht is 9 maanden of minder rouw te dragen. (Zie Hfdst. V.)

De vrouw en hij, die haar tot vrouw neemt, zullen niet strafbaar zijn. (Zie Hfdst. V)

Heeft de huwelijksvereeniging nog niet plaats gehad, dan zal zij teruggezonden worden naar de familie van haren overleden man, om dáár haren weduwstaat te bewaren. De huwelijksgeschenken zullen teruggegeven moeten worden. (Zie Hfdst. V.)

Heeft de huwelijksvereeniging bereids plaats gehad, dan zal er geene scheiding van de gehuwden plaats hebben, doch de huwelijksgeschenken zullen verbeurd verklaard worden ten bate van den lande. (Zie Hfdst. V.)

Uit bovengenoemde bepalingen zien wij, dat de zoo goed als onbeperkte macht van hen, die 't recht hebben over het huwelijk van een kind te beschikken, in 't geval, dat het kind, weduwe zijnde, niet wenscht te hertrouwen, wijken moet.

Wordt eene weduwe, die haren weduwstaat wenscht te bewaren, door haar eigen grootvader, grootmoeder, vader of moeder, of wel door den grootvader, grootmoeder, vader of moeder van haren laatst overleden man weggevoerd en door het bezigen van geweld aan eenen echtgenoot overgeleverd, zoodat zij bezodeld raakt, dan zullen deze strafbaar zijn met 80 slagen met den tiang.

De familiebetrekkingen in de opgaande linie, voor wie zij bij hun overlijden den éénjarigen rouw behoort aan te nemen, zich daaraan schuldig makende, zijn strafbaar met 70 slagen met den tiang en tenarbeidstelling buiten de provincie van inwoning gedurende 1½ jaar. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

De familiebetrekkingen in de opgaande linie, voor wie zij, bij hun overlijden, 9 maanden of korter rouw moet dragen, zich daaraan schuldig makende, zijn strafbaar met

80 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 2 jaar. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

De familiebetrekkingen in de nederdalende linie, voor wie zij, bij hun overlijden, 1 jaar rouw moet dragen, zich daaraan schuldig makende, zijn strafbaar met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

De familiebetrekkingen in de nederdalende linie, voor wie zij, bij hun overlijden, 9 maanden of korter rouw moet dragen, zich daaraan schuldig makende, zijn strafbaar met 90 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 2½ jaar. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

De uithuwelijker van den nieuwen echtgenoot zal niet strafbaar zijn, zoo hij geen kennis gedragen heeft van het geweld, dat op de vrouw uitgeoefend is. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Heeft hij er wél kennis van gedragen, en was hij medeplichtig aan dat geweld, dan wordt hij op den voet van de wet op „huwelijken met geweld”, gestraft met 50 slagen met den tiang, verzwwaard met 3 graden, dus 80 slagen met den tiang. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Indien de weduwe nog niet onteerd is, dan zijn de straffen voor de bovengenoemde personen, die zich aan het plegen van geweld schuldig maakten, één graad lichter (nl. dan boven is opgegeven voor het geval, dat verkrachting wél plaats heeft gehad). Aan de weduwe zal het dan vrijstaan om naar huis terug te keeren en haren weduwstaat te bewaren. Wanneer zij echter wenscht met eenen (haar opgedrongen) man verbonden te blijven, dan zal haar dit, krachtens de wet, geoorloofd zijn, doch de huwelijks-geschenken zullen komen ten bate van den lande, en de schuldige familiebetrekkingen zullen overeenkomstig de wet gestraft worden. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Heeft de weduwe, wegens den haar aangedanen dwang tot hertrouwen, zich van het leven beroofd, dan zullen, onverschillig of er verkrachting heeft plaats gehad of niet, hare eigen grootouders of ouders, of de grootouders of ouders van haren overleden echtgenoot strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Hare meerderen in de familierangorde, voor wie zij, bij hun overlijden, den éénjarigen rouw moet aannemen, zijn alsdan strafbaar met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats, 2000 lis buiten de provincie van inwoning verwijderd. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Hare meerderen in de familierangorde, voor wie zij, bij hun overlijden, 9 of 5 maanden rouw moet dragen, zijn alsdan strafbaar met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats, 2500 lis buiten de provincie van inwoning verwijderd. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Hare meerderen in de familierangorde, voor wie zij, bij hun overlijden, den lichten rouw van 3 maanden moeten dragen, zijn alsdan strafbaar met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats, 3000 lis buiten de provincie van inwoning verwijderd (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Hare minderen en jongeren in de familierangorde, voor wie zij, bij hun overlijden, den lichtsten rouw van 3 maanden, moet dragen, zijn alsdan strafbaar met ballingschap voor het leven naar eenig militair station op de grenzen, om daar de militairen te dienen als slaven. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Hare minderen en jongeren in de familierangorde, voor wie zij, bij hun overlijden, den rouw van 9 of 5 maanden moet dragen, zijn alsdan strafbaar met ballingschap voor het leven naar eenig militair station op de verste grenzen, om

daar de militairen te dienen als slaven. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Hare minderen en jongeren in de familierangorde voor wie zij, bij hun overlijden, 1 jaar rouw moet dragen, zullen in bovengenoemd geval, na afwachting der herfst-executiën, gewurgd worden. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Indien de huwelijksvaststellers van den nieuwen echtgenoot bekend waren met den der weduwe aangedanen dwang tot hertrouwing, en daaraan feitelijk deelgenomen hadden, tengevolge waarvan zelfmoord der weduwe is gevolgd, dan zullen ze strafbaar zijn als medeplichtigen met eene straf één graad lichter dan die van hare schuldige familiebetrekkingen. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Hij, die eene weduwe, welke haren weduwstaat wenscht te bewaren, en geen verwanten heeft, die het recht zouden hebben haar uit te huwelijken (bijaldien zij een huwelijk wenschte aan te gaan), gewelddadiglijk tot vrouw neemt, en haar dwingt de huwelijksgeschenken aan te nemen, zoodat zij een einde maakt aan haar leven, zal strafbaar zijn met ballingschap naar het dichtbijzijnde militaire grensstation, en aansprakelijk zijn voor de begrafenis-kosten. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Heeft hij, bij de ontvoering, zich meester gemaakt van geld of goederen; dan wel iemand gedood of verwond, dan zal hij strafbaar zijn met de zwaarste straf op het genoemde misdrijf bij de wet gesteld. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Ofschoon het Chineesche Gouvernement niet formeel tweede huwelijken van weduwen verbiedt, zoo ziet het ze toch met groot misnoegen aan, hetgeen blijkt uit de bepaling, dat „hertrouwde vrouwen geen eertitels kunnen ontvangen van den Keizer”; daarenboven straft het streng de weduwen, die, in het bezit zijnde van zulk eenen titel, dezen ontheiligen door eenen tweeden echtgenoot te nemen.

De Ta Tsing luh li bevat in Hfdst. V, zooals we boven op pag. 77 zagen, bepalingen hieromtrent.

Wenscht eene vrouw te hertrouwen, dan mag het haar niet verhinderd worden. Hare schoonouders en daarna de verdere familieleden van haren laatst overleden man zijn alsdan hare uithuwelijken, en ontvangen de huwelijksgeschenken. Is er in de familie van haren laatst overleden man niemand, die volgens de wettelijke bepalingen geroepen is haar uit te huwelijken, dan zullen de leden der familie harer ouders hare uithuwelijken wezen.

Met 80 slagen met den tiang wordt gestraft degene in de eigen familie eener weduwe, die haar belet een huwelijk te sluiten, waartoe zij genegen is, en dat door hare huwelijksvaststellers uit de familie van haren overleden man is geregeld, en waarvoor reeds gelden zijn aangenomen. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

Met dezelfde straf worden gestraft verre verwanten van den kant van haren overleden man, die haar beletten een huwelijk te sluiten, dat, bij ontstentenis van bevoegde personen in de familie van haren overleden man, door leden uit haar eigen familie geregeld is. (Zie Hfdst. V. Ampl.)

We zien uit het een en ander hoezeer de rouw bij de Chineezers in aanzien staat.

2^e *Van het aangaan van huwelijken tijdens de gevangenschap van de ouders of grootouders.*

(Zie Hfdst. VI.) ¹⁾

Evenmin als men in China tijdens den rouwtijd voor sommige personen huwelijken kan aangaan, zoo kan men

¹⁾ De titel van Hoofdstuk VI spreekt slechts van „ouders”; de tekst der wet maakt evenwel nog melding van grootouders.

dit ook niet doen tijdens de gevangenschap der ouders of grootouders, tenzij deze er hunne toestemming voor verleend hebben.

Zoo bedreigt de wetgever zonen of kleinzonen, dochters of kleindochters, die gedurende den tijd, waarin hun ter dood veroordeelde grootvader of grootmoeder, vader of moeder in arrest gesteld zijn, eigener autoriteit in het huwelijk treden, met 80 slagen met den tiang. (Zie Hfdst. VI.)

Zonen of kleinzonen, die onder de hierboven aangegeven omstandigheden eene bijvrouw namen, en dochters of kleindochters, die als bijvrouw bij iemand gingen inwonen, worden 2 graden lichter gestraft. (Zie Hfdst. VI.)

Werd het huwelijk gesloten met toestemming van de zich in arrest bevindende grootouders of ouders, dan is men niet strafschuldig.

Feestmalen zullen echter (bij de voltrekking van het huwelijk) niet gegeven mogen worden; de overtreder van dit laatste gebod zal gestraft worden met 80 slagen met den tiang overeenkomstig de wet op het geven van feestmalen tijdens de gevangenschap van ouders. (Zie Hfdst. VI.)

C. Van verboden huwelijksverbintenissen.

Dat in een land als China, waar men in zake van huwelijk zoo kieskeurig is, ook zeer vele voorschriften bestaan betreffende verboden huwelijksverbintenissen, zal den lezer wel niet geheel bevreemden. Reeds boven op pag. 65 zagen we, dat niet ten allen tijde huwelijken gesloten en vol-

trokken konden worden; thans zullen we nagaan in welke gevallen een huwelijk absoluut verboden is, en dus nimmer gesloten mag worden.

1^e *Huwelijksverbintenissen met ongeboren of niet-huwbare kinderen.*

Boven deelden we reeds mede, dat geene verloving en huwelijksvoltrekking plaats mag hebben van ongeboren of niet-huwbare kinderen, maar nergens is nog gemeld wat onder „niet-huwbare kinderen” verstaan wordt. Terwijl vroeger in het Zedenboek (Li Ki) een leeftijd voor man en voor vrouw aangegeven werd, waarop hun aanbevolen werd in den echt te treden, wordt tegenwoordig al zeer weinig aan die aanbeveling gedacht. De wetgever heeft evenmin eenen leeftijd opgegeven, waarop de jongeling of jongedochter zal kunnen huwen.

Voor het voltrekken van een huwelijk wordt slechts de puberteit afgewacht, welke voor eenen jongeling op zijn 16de jaar, en voor eene jongedochter op haar 14de jaar geacht wordt te zijn ingetreden. Aan de huwelijksvaststellers van beide partijen wordt overgelaten om al of niet in te stemmen met den leeftijd tot het sluiten van een huwelijk. Is een huwelijk tot stand gekomen zonder dat de puberteit afgewacht is geworden, dan zal het den magistraat steeds vrij staan om het huwelijk te vernietigen, en de overtreders van bovengenoemd verbod te straffen. De Chinees is echter wel zóó verstandig, om zulke gevallen van huwelijksverbintenissen op te jeugdigen leeftijd buiten den magistraat om af te doen.

2^e *Huwelijksverbintenissen tusschen personen, die denzelfden geslachtsnaam dragen.*

(Zie Hfdst. VII.)

Onder bedreiging van 60 slagen met den tiang, zoowel voor den man als voor de vrouw, en voor diegenen, die hen aan elkander hebben uitgehuwelijkt, voorts van scheiding van man en vrouw, en terugzending van de vrouw naar hare familie, en van verbeurdverklaring der huwelijks-geschenken, verbiedt de Wet den echt tusschen personen, die denzelfden geslachtsnaam dragen. (Zie Hfdst. VII.)

Alle huwelijken tusschen personen van denzelfden naam (*Sin*) zijn dus nietig en strafbaar. Deze bepaling is door den Wetgever opgenomen geworden, omdat hij in huwelijken tusschen stam-naamgenooten bloedschande zag, iets, dat ten zcerste voorkomen moet worden. Vreemd is het echter, dat, waar bloedschande zóó gevreesd wordt, o. a. huwelijken tusschen broers- en zusterskinderen, of tusschen zusterskinderen onderling niet verboden zijn, en zelfs menigmaal voorkomen.

Bij overtreding van bovengenoemd verbod, gaat de rechter na, hoe het geval zich toegedragen heeft, en straft dan hen, die schuldig zijn. Zijn de jongelieden met elkander in den echt getreden op last hunner huwelijksvaststellers, dan zijn ze niet strafbaar; is dit echter geschied onder den invloed en den wil der jongelieden zelven, dan zijn ze wél strafbaar.

Sedert ongeveer eene eeuw wordt genoemde wetsbepaling niet meer in al hare gestrengheid onvoorwaardelijk toegepast. Langzamerhand toch waren, vooral in streken ver van de centra der beschaving en verlichting gelegen, voornamelijk onder de niet-ontwikkelde volksklasse, ook huwelijken

tusschen personen van gelijken familie- of geslachtsnaam, doch niet tot denzelfden stam behoorende, gebruikelijk geworden, en mocht de rechter daarmede rekening gaan houden, totdat bij Arrest in revisie van het 54ste jaar van het regeeringstijdperk K'iën liong (dus in het jaar 1789 n. Chr.) door het Ministerie van Justitie als beginsel werd aangenomen, dat het verbod der wet met de daarbij bedreigde straffen niet toepasselijk zouden zijn op huwelijken tusschen personen van gelijken geslachtsnaam, doch van verschillende stammen, in gevallen wanneer door een der echtelieden jegens zijn of haar echtgenoot een misdrijf is gepleegd, bij welker beoordeeling en bestraffing het bestaan van een huwelijksband eene verzwarende omstandigheid daarstelt, waarop de rechter acht te geven heeft, en in geen geval, wanneer zij gedurende langen tijd met elkander verbonden zijn geweest, en uit deze verbintenis kinderen zijn gesproten.

Menigmaal toch is het gebeurd, en ziet men het nu nog dagelijks gebeuren, dat een huisgezin zich van den stam afscheidt, om zich te vestigen in andere deelen des Rijks of in het buitenland, en heeft het, tengevolge van de groote afstanden en slechte communicatie-middelen geen gemeenschap meer met den hoofdstam. Het derde of vierde geslacht begint dan een eigene genealogie met het hoofd van het geëmigreerde huisgezin als stamvader en sticht eenen eigen voorouderlijken tempel. De 7de, 8ste en latere geslachten zijn dan gewoonlijk den oorspronkelijken stam van afkomst vergeten, en allengs is een eigen afzonderlijke stam uit dat huisgezin ontstaan. Van de leden van den hoofdstam en van den nieuwen stam wordt dan gezegd, dat zij wel denzelfden geslachts- of familienaam dragen, doch tot verschillende stammen behooren, en op huwelijken tusschen

leden van dergelijke verwante stammen wordt thans sedert circa een eeuw de bovenaangehaalde wetsbepaling niet meer onvoorwaardelijk toegepast.

3^e *Huwelijksverbintenissen tusschen verwanten, die in de familierangorde eenen hooger en lageren graad innemen, met verwanten, die daarin eenen lageren graad bekleeden.*

(Zie Hfdst. VIII en Ampliatie.)

Als ontuchtige omgang tusschen verwanten — iets wat door den wetgever zeer zwaar wordt gestraft, — wordt berecht het huwelijk :

- a. tusschen personen, die elkaar door aanhuwelyking bestaan, en waarvan een der echtgenooten in de familierangorde eenen hooger en de andere eenen lageren graad inneemt, zoodat, waren ze niet in het huwelijk verbonden, bij overlijden de eene verwant voor den andere rouwplichtig zou zijn, b. v.
 - α. het huwelijk tusschen ooms (moeders oudere en jongere broeders) met nichten (dochters van oudere en jongere zusters);
 - β. het huwelijk tusschen tantes (moeders oudere en jongere zusters) met neven (zonen van oudere en jongere zusters);
- b. met eene half-zuster van moederszijde (dochter van zijne moeder, maar uit een ander bed);
- c. met eene stiefdochter (dochter van zijne vrouw, maar uit een vorig huwelijk.)

Voorts is verboden het huwelijk :

- 1^e met eene dochter van eene zuster van onzen grootvader van vaderskant;
- 2^e met eene dochter van eene zuster van onzen grootvader van moederskant;

- 3^e met eene dochter van den broeder van onze grootmoeder van vaderskant;
- 4^e met eene dochter van den broeder van onze grootmoeder van moederskant;
- 5^e met eene dochter van eene oudere of jongere zuster van onze grootmoeder van vaders- of moederskant;
- 6^e met eene zuster van onze grootmoeder van vaders- of moederskant;
- 7^e met eene dochter van eenen oom onzer grootmoeder van vaders- of moederskant;
- 8^e met eene zuster van onzen grootvader van moederskant;
- 9^e met eene dochter van eenen oom van den grootvader onzer moeder;
- 10^e met eene dochter van eenen oom onzer moeder;
- 11^e met eene kleindochter van eenen oom van vaderskant van onzen grootvader van moederskant;
- 12^e met eene dochter van eene dochter van onzen oom ('s vaders broeder);
- 13^e met de zuster van den man van onze dochter;
- 14^e met eene zuster van de vrouw van onzen zoon of kleinzoon.

De overtreders worden gestraft met 100 slagen met den tiang.

Met 80 slagen met den tiang wordt echter gestraft degene, die trouwt met eene nicht, d. i. 1^e eene dochter van zijns vaders oudere of jongere zuster; 2^e eene dochter van den ouderen of jongeren broeder zijner moeder; 3^e eene dochter van de oudere of jongere zuster zijner moeder.

Over al de voren opgesomde huwelijken wordt scheiding uitgesproken. De jongedochter keert naar hare familie terug, en de bruidschat wordt verbeurd verklaard.

Zooals we boven zagen, zijn huwelijken met de dochter van 's vaders zuster, en met de dochter van moeders broeder of zuster verboden; dit althans bepaalt de Hoofdwet. Aangezien genoemde personen echter in de familierangorde de gelijken zijn van hare neven, en zij niet den geslachtsnaam dragen van die neven, kwamen huwelijken tusschen die neven en hunne genoemde nichten meermalen voor, weshalve de wetgever later, om aan den geopenbaarden volkswensch tegemoet te komen, in eene Ampliatie op de wet bepaald heeft, dat het, ten opzichte van huwelijken met de dochter van 's vaders zuster, met de dochter van den broeder der moeder, en met de dochter van de zuster der moeder, geoorloofd is aan de neigingen van het volk tegemoet te komen. (Zie Hfdst. VIII. Ampl.)

Huwelijken tusschen zoons of dochters eener moeder, door haren eersten man bij haar verwekt, met de dochters of zoons door haren tweeden man bij zijne eerste vrouw verwekt (dus: tusschen stiefbroeders en stiefzusters), zullen berecht worden als huwelijken met zijne half-zusters (zusters van ééne moeder en verschillende vaders) (Zie Hfdst. VIII. Ampl.)

Dikwijls n.l. hebben huwelijken plaats tusschen kinderen uit een vorig huwelijk van twee personen, die als weduwnaar en weduwe met elkander in den echt zijn getreden. Daar dit geheel in strijd is met het behooren, heeft de wetgever deze Ampliatie in 't leven geroepen, om zulke huwelijken zoo mogelijk tegen te gaan.

4^e *Huwelijksverbintenissen met vrouwelijke bloedverwanten of met de (gewezen) hoofd- of bijvrouw van mannelijke verwanten.*

(Zie Hfdst. X en Ampl.)

Erkent de Wet slechts in speciale gevallen (zie Hfdst. VII) het huwelijk tusschen personen van gelijken geslachts-

naam, huwelijken tusschen bloedverwanten van denzelfden stam, van wie de eene partij niet rouwplichtig is aan de andere, straft zij met 100 slagen met den tiang, scheiding, terugzending en verbeurdverklaring. Met dezelfde straf bedreigt zij een huwelijk met de gewezen hoofdvrouw of bijvrouw van zulk eenen verwant. (Zie. Hfdst. IX.)

Op ontuchtig verkeer tusschen de bovenbedoelde verwanten of met de weduwe van dien verwant, stond oorspronkelijk de bovenvermelde straf van 100 slagen met den tiang. Wellicht inziende, dat het toch niet aanging een wettig huwelijk tusschen zóó verre bloedverwanten even zwaar te straffen als een ontuchtig verkeer buiten echt tusschen hen, werd in 1824 de straf, bedreigd tegen ontuchtig verkeer tusschen verwanten van denzelfden stam, doch van wie de eene partij niet rouwplichtig is aan de andere, en tegen ontuchtig verkeer met de weduwe van zulk eenen verwant, verzwaard door er aan toe te voegen 40 dagen tentoonstelling in eene cangue voor den man zoowel als voor de vrouw, terwijl de straf, bedreigd tegen ontuchtig verkeer met de bijvrouw-weduwe van dien verwant, welke oorspronkelijk 90 slagen met den tiang was, verzwaard werd door toevoeging van 35 dagen tentoonstelling in eene cangue, zoowel voor den man als voor de vrouw.

Dat een huwelijk met de gewezen hoofd- of bijvrouw van iemand, voor wien men rouwplichtig is, zwaarder gestraft wordt naar gelang van den rang, welken haar man in de familierangorde bekleedde, is duidelijk.

Zóó straft de Wet met 60 slagen met den tiang en tenarbeidstelling gedurende 1 jaar den man, die in het huwelijk treedt met de gewezen hoofdvrouw van eenen bloedverwant, voor wien hij 3 maanden rouwplichtig is, of met

de gewezen hoofdvrouw van zijnen oom van moederszijde, of van den zoon zijner zuster. De vrouw, die in het huwelijk treedt, wordt met dezelfde straf gestraft.

Ook is verboden het huwelijk met de gewezen hoofdvrouw van eenen verwant, voor wien men bij zijn overlijden 5 maanden of meer rouwplichtig is. Op het sluiten van zulk een huwelijk staat voor man en vrouw de straf, welke gesteld is op ontuchtigen omgang met verwanten.

De wetgever verbiedt niet alleen het huwelijk met de weduwe of verstootene vrouw van eenen bloedverwant, ook indien zulk eene vrouw reeds een tweede huwelijk heeft aangegaan, en daarna weder in den weduw- of gescheiden staat is vervallen, zal het huwelijk met eenen bloedverwant van haar eersten man verboden blijven. De overtreders, zoowel de man als de vrouw, zullen gestraft worden met 80 slagen met den tiang. Deze bepaling geldt niet voor het geval, dat de huwende verwant iemand is, die voor den overleden eersten echtgenoot geen rouw behoeft te dragen.

Hebben de voren aangegeven verbintenissen plaats gehad niet met hoofdvrouwen maar met bijvrouwen, dan is de straf 2 graden lichter, uitgezonderd wanneer iemand tot zich neemt de bijvrouw van zijnen grootvader. In dat geval alsook wanneer een man zijne tante ('s vaders broeders vrouw) tot zich neemt, onverschillig of deze verstooten waren of zich door een ander hadden laten opnemen, en later weder vrij geworden waren, worden man en vrouw gestraft met onthoofding.

Met wurging wordt gestraft de man, die tot zich neemt de weduwe of verstootene vrouw zijns broeders, onverschillig of zij, hertrouwd zijnde, weder weduwe geworden is, of wel van haar tweeden echtgenoot gescheiden is; de vrouw ondergaat dezelfde straf. Het z. g. Israëlietische Leviraatshuwelijk

is — zooals we dus uit deze bepaling kunnen zien — verboden.

Ook voor het geval dat zulk een huwelijk wordt gesloten tusschen weinig ontwikkelde dorpelingen met medeweten van verwanten en de overheid, zonder door voorafgaanden verboden omgang zich tegen de wet vergrepen te hebben, en zelfs zonder te weten dat met het huwelijk de wet overtreden wordt, worden de overtreders — volgens de Ampliatie -- veroordeeld tot wurging bij de herfst-executiën. De verwanten en de wijkmeester, die van het huwelijk kennis hadden gedragen, doch het niet hadden gestuit, worden gestraft met 80 slagen met den tiang. Is het huwelijk door de ouders vastgesteld, dan nog wordt voor man en vrouw wurging geëischt, en worden de beide overtreders bij de herfst-executiën geëxecuteerd.

Tegen deze wetsbepaling wordt echter, ondanks hare gestrengheid, in het binnenland, ver van middelpunten van beschaving en ver van eenigen zetel van bestuur, veel gezondigd, zooals in de districten Aan-K'é en Laam-Oa van het departement Tjoaan-tjioe van de provincie Hokkiën, alsmede door de zoogenaamde K'éh-Chincezen ter Westkust van Borneo, onder wie het ten tijde der Kongsies, zooals onder de Kongsie T'aaikong het geval was, de man een recht had op de weduwe zijns broeders, uit welke omstandigheid het wel niet gewaagd zal zijn de gevolgtrekking te maken, dat in de bakermat dezer lieden de gewoonte om zijns broeders weduwe tot zich te nemen ook bestaat.

Met 100 slagen met den tiang en verbanning naar een oord, dat 3000 mijl verwijderd is van zijne woonplaats, wordt gestraft degene, die tot zich neemt, de gewezen bijvrouw van zijnen oom (n. l. 's vaders broeder) of van zijnen broeder. Deze straf is overeenkomstig die op ontuchtigen

omgang met de bijvrouw zijns ooms of zijns broeders, en is één graad lichter dan wanneer niet de gewezen bijvrouw maar de gewezen hoofdvrouw als bijvrouw genomen was.

Als ontuchtige omgang met verwanten wordt gestraft het huwelijk met eene vrouw, die van denzelfden stamvader afstamt, en voor wie men 3 maanden of meer rouwplichtig is.

Buiten de gevallen, waarin de doodstraf bedreigd wordt, moeten de gehuwden van elkander gescheiden worden, terwijl de huwelijksgeschenken worden verbeurd verklaard ten behoeve van den lande.

5^e *Huwelijksverbintenissen van bestuursambtenaren met vrouwen of jongedochters uit de bevolking van het gewest of van de afdeeling, aan welks hoofd zij staan.*

(Zie Hoofdst. X.)

Ter wille van de onpartijdigheid der bestuursambtenaren ten opzichte van vele hunner handelingen, heeft de wetgever ook huweliksverbintenissen verboden van bestuursambtenaren met vrouwen — gehuwde of gescheiden vrouwen of weduwen — en jongedochters uit de bevolking, waarover zij het bestuur voeren. Niet alleen het tot zich nemen van zulke vrouwen als hoofdvrouw, maar ook als bijvrouw wordt met 80 slagen met den tiang gestraft. Met 100 slagen met den tiang worden gestraft rechter-commissarissen, die als hoofd- of bijvrouw tot zich nemen hoofdvrouwen, bijvrouwen of jongedochters van justiciabelen. Degene in de familie der vrouw, die het huwelijk vaststelde, wordt met dezelfde straf gestraft.

De vrouw wordt van den overtreder gescheiden, en de jongedochter keert naar hare ouders of verwanten terug, terwijl de bruidschat verbeurd wordt verklaard.

Indien het huwelijk met dwang of misbruik van gezag

gesloten wordt, dan is de straf twee graden zwaarder. De familie der vrouw is in dit geval niet strafschuldig. De gehuwde vrouw keert alsdan terug naar haren man, terwijl de jongedochter aan hare verwanten wordt teruggegeven. De bruidschat wordt echter niet teruggegeven.

Wanneer het huwelijk met of zonder dwang door den ambtenaar gesloten werd voor zijnen zoon, kleinzoon, broeder of neef, dan wordt op den voet der voren bedoelde gevallen gestraft. De gehuwde jongelieden zijn dan evenwel niet strafschuldig.

*6^e Huwelijksverbintenissen met vrouwen of jongedochters,
die zich door de vlucht hebben onttrokken
aan eene strafvervolging.*

(Zie Hfdst. XI.)

Een ieder, die, wetende, dat eene vrouw of jongedochter is ontvlucht teneinde aan eene strafvervolging te ontkomen, haar als hoofd- of bijvrouw tot zich neemt, wordt gestraft met de straf, welke bedreigd is op de overtreding of het misdrijf door de vrouw begaan. De vrouw wordt echter wegens de poging tot ontvluchting 2 graden zwaarder gestraft.

Indien op het misdrijf der vrouw de doodstraf staat, dan wordt de man één graad lichter gestraft.

In elk geval worden de echtgenooten gescheiden.

Was de man met de ontvluchting niet bekend, dan is hij ook niet strafschuldig.

Had de vrouw geen echtgenoot, en werd haar de straf kwijtgescholden, dan heeft de echtscheiding niet plaats. Wordt er evenwel in het huwelijk iets onregelmatigs geconstateerd, dan moet de echtscheiding wél plaats hebben.

7e *Huwelijksverbintenissen tusschen ambtenaren of officieren met openbare zangeressen.*
(Zie Hfdst. XIII.)

De bestuurs- en bureau-ambtenaren en officieren, die zich in het huwelijk begeven met een muziekmeisje, of haar tot bijvrouw nemen, zullen gestraft worden met 60 slagen met den tiang; man en vrouw moeten van elkander scheiden. De vrouw zal naar hare familie worden teruggezonden en zal niet tot haar oud beroep mogen terugkeeren. De huwelijksgeschenken zullen verbeurd verklaard worden ten bate van den lande.

De zoons en kleinzons, die erfgenaam zijn van erfelijke ambtstitels en ambtsrechten, en die zulke meisjes huwen, zullen als boven gestraft worden. In het register zal van hun gehouden gedrag en van de hun deswege opgelegde straf aantekening worden gehouden, en, ten dage, dat zij in hunne boven omschreven erfrechten treden, zullen zij één graad teruggesteld worden, doch in activiteit blijven.

8° *Huwelijksverbintenissen van Buddhistische monniken en Rationalistische priesters.*
(Zie Hfdst. XIV.)

De Buddhistische monnik, of de Taoïstische priester, die zich in het huwelijk begeeft, of eene bijvrouw neemt, wordt gestraft met 80 slagen met den tiang en met uitzetting uit zijne orde, terwijl de uithuwelijker van het meisje eveneens gestraft wordt met 80 slagen met den tiang. De huwelijksverbintenis wordt ontbonden, en de huwelijksgeschenken worden verbeurd verklaard ten bate van den lande.

De overste van het klooster of van de kluis, die bekend geweest is met de zaak, zal eveneens gestraft worden met 80 slagen met den tiang; is hij er niet mede bekend geweest, dan is hij niet strafschuldig.

Wanneer de Buddhistische of Taoïstische priesters, in schijn voor hunne dienstbaren, maar in werkelijkheid ten eigen behoeve, vrouwen opnemen, dan wordt op hen toegepast de straf op ontucht gesteld. Als priester worden ze echter wegens ontucht met eene vrouw 2 graden zwaarder gestraft dan wanneer zij leek waren geweest. De vrouw keert naar hare verwanten terug, en de huwelijks-geschenken worden verbeurd verklaard ten bate van den lande.

Is er geweld bij gepleegd, dan wordt het geval als „ontucht met geweld” berecht.

9° *Huwelijksverbintenissen tusschen eerbare burgers of burgeressen en personen uit den geringsten stand (paria's).*

(Zie Hfdst. XV.)

De familie-oudere, die eenen slaaf doet trouwen met de dochter eens eerzamen burgers, zal gestraft worden met 80 slagen met den tiang. De uithuwelijker van het meisje wordt één graad lichter gestraft. Hij, die van het huwelijk geen kennis heeft gedragen, zal niet gestraft worden.

De slaaf, die zelf zulk een huwelijk heeft gesloten, zal gestraft worden evenals de familie-oudere, wanneer deze hem het huwelijk had doen aangaan, terwijl de uithuwelijker van het meisje als boven één graad lichter wordt gestraft.

De familie-oudere, die kennis heeft gedragen van de zaak, zal gestraft worden met eene straf, welke twee graden lichter is; (van het voorgenomen huwelijk kennis dragende; moet hij het verbieden; dit niet doende is hij strafbaar.)

Doet de familie-oudere eene door eenen slaaf gehuwde vrouw als eene slavin in de registers opnemen ¹⁾, dan zal hij gestraft worden met 100 slagen met den tiang; laat hij eenen slaaf of eene slavin, onder voorgeven, dat zij vrije eerbare personen zijn, huwen met eene eerbare burgeres, of met eenen eerzamen burger, dan zal hij geslagen worden met 90 slagen met den tiang. De slaaf, of slavin, die zich uitgeeft voor vrije eerbare burger, of burgeres, en de dochter of den zoon van eenen vrijen eerzamen burger huwt, wordt met dezelfde straf gestraft.

In al de bovengenoemde gevallen zullen man en vrouw van elkander gescheiden en in hunne respectievelijke standen teruggebracht worden.

Verkoopt een man, die verloofd, doch wiens huwelijk nog niet voltrokken is, zich als slaaf gedurende zijnen engagementstijd, dan staat het aan de familie der bruid vrij het huwelijk te doen doorgaan of niet.

Behalve bovengenoemde huwelijken, welke door de wet verboden zijn, spreekt de wetgever in eene amptiatie van Hfdst. XVII ook nog over:

¹⁾ Onder „registreeren” verstaat de Chineesche wet het plaatsen van den naam van den onvrijen op de bordjes, waarop de Chinees bij de volkstellingen verplicht is opgave te doen van het aantal zijner huisgenooten. Deze bordjes moesten voor de commissie van volkstelling zichtbaar vóór aan zijn huis bevestigd worden.

10^e *Huwelijken van lieden op Formosa van Hokkiën met inlanders; van Miao-menschen, behoorende tot de provincie Hôlaam, met Chineesche vrouwen; van rondtrekkende Chineesche kooplieden enz., die niet ingeschreven zijn in de registers als Miao-menschen; met de dochters van Miao-menschen; en van Miaauw- en Iaauw-menschen, die diep in het gebergte van K'é-Tong wonen, met Chineesche vrouwen.*

Lieden op Formosa van Hokkiën mogen geene echtverbintenis aangaan met de inlanders, op straffe van scheidings en van 100 slagen met den tiang, overeenkomstig de wet op overtreding van bepalingen. De inlandsche hoofden zullen, wanneer zij in de zaak de hand hebben gehad, één graad lichter (90 slagen met den tiang) gestraft worden.

De betrokken Chineesche ambtenaar van bestuur, die, van de overtreding kennis dragende, haar voorbedachtelijk toelaat, zal aangeklaagd worden bij het Ministerie, dat in de zaak beslissen zal.

Die vóór de uitvaardiging dezer Ampliatie huwde met eene Formosaansche vrouw, en kinderen en verdere nakomelingen verwekte, zal als burger op de plaats zijner inwoning gevestigd moeten blijven, en zich niet naar de dorpen der inboorlingen mogen begeven. De overtreder dezer Ampliatie zal gestraft worden met 80 slagen met den tiang.

Miao-menschen, behoorende tot de provincie Hôlaam (Hoenān), die zich nog niet het hoofdhaar hebben laten scheren, zullen, als zij eene Chineesche vrouw huwen, dit doen overeenkomstig het Chineesche gebruik: zij zullen daartoe de diensten inroepen van tusschenpersonen, eene

huwelijksacte (trouwbrief) opmaken, en dan nog van het huwelijk aan het bestuur kennis geven ter beslissing en onderzoek. Maken zij zich schuldig aan verkrachting, bedrog of verkoop, huwen zij hunne vrouwen weder aan anderen uit, jagen zij hunne binnengeropen schoonzoons weg, enz. dan zal gestraft worden overeenkomstig de wet voor de Chineezzen.

Rondtrekkende Chineesche kooplieden enz., die geen vast verblijf hebben, en niet bekend zijn als Miao-menschen en wier herkomst niet vaststaat, zullen geen huwelijk mogen aangaan met de dochters der Miao-menschen. Al wie eigener autoriteit zulk een huwelijk sluit, en derhalve verwarring sticht, zal volgens de wet gestraft worden. De Chineesche ambtenaren, die in gebreke blijven te onderzoeken of dergelijke huwelijken gesloten worden, zullen naar de wet berecht worden.

Miaauw- en Iaauw-menschen, die diep in het gebergte van K'é-Tong wonen, zullen, als zij huwen willen met Chineesche vrouwen, zulks mogen doen; op hen zal het voorgaande voorschrift van toepassing zijn.

Zij, die in strijd met de wet een huwelijk met elkander hebben aangegaan, en daarom van elkander gescheiden moeten worden, zooals zij, die eerst ontucht met elkander hebben bedreven, en dan met elkander zijn gaan trouwen, of heimelijk verboden vleeschelijken omgang met elkander hebben gehad, of de vrouw met voorkennis gekocht hebben, alle deze, al hebben zij tot hun huwelijk gebruik gemaakt van de diensten van een' tusschenpersoon, al bestaat van het huwelijk een trouwbrief, zullen gestraft worden als personen, die tot elkander in geenerlei betrekking van bloed- of aanverwantschap staan, als de vrouw een misdrijf pleegt jegens haren man, of jegens de oudere betrekkingen

van dezen. Wanneer het huwelijk echter alleen nietig is ingevolge Hoofdstuk V, VII, VIII en XV, of wanneer de man, getrouwd zijnde, eene tweede vrouw als hoofdvrouw bij zich neemt, terwijl hij zijne eigen vrouw heeft verkocht, dan zal, wanneer hij, die de vrouw gehuwd heeft, zonder van de overtreding kennis te hebben gedragen, en hij haar openlijk gehuwd heeft met gebruikmaking van de diensten van eenen tuschenpersoon, dan zal, hoewel de wet de scheiding eischt, ingeval van misdrijf, overeenkomstig den graad van bloedverwantschap uitspraak gedaan worden.

D. Van de strafschuldigheid van middelaars of middelaarsters, en van huwelijksvaststellers wegens huwelijken in strijd met de wet gesloten.

(Zie Hfdst. XVII en Ampliatie.)

Hebben we op pag. 85 gezien, welke huwelijken verboden zijn, thans zullen we nagaan in hoeverre de middelaars of bemiddelaarsters, alsook de uithuwelijkeners strafschuldig zijn, indien door hun toedoen huwelijken tot stand zijn gekomen, welke door den wetgever verboden zijn.

Als een huwelijk gesloten wordt in strijd met de wet, en dat huwelijk bewerkt is geworden door den grootvader of grootmoeder van vaderszijde, door den vader of de moeder, door eenen oom ('s vaders ouden of jongeren broeder), door eene aangehuwde tante ('s vaders ouden of jongeren broeders vrouw), door eene tante ('s vaders oudere of jongere zuster), door eenen ouden broeder, eene oudere zuster, eenen grootvader of eene grootmoeder van vaderszijde, dan zal de uithuwelijken of uithuwelijkenster

strafbaar zijn, terwijl de jongeling of jongedochter niet strafschuldig zal wezen.

Is het huwelijk bewerkt geworden door andere familiebetrekkingen (door minderen in de familierangorde of door jongeren, voor wie men verplicht is één jaar lang rouw te dragen, dan wel door meerderen of ouderen, of door jongeren en minderen in de familierangorde, voor wie men verplicht is 9 maanden rouw te dragen), dan zal de uithuweliker strafbaar zijn als hoofdschuldige, en bruid en bruidegom als medeplichtigen (één graad lichter), wanneer het huwelijk van den uithuweliker is uitgegaan. Is het huwelijk uitgegaan van bruid en bruidegom, dan worden deze als hoofdschuldigen en de familiebetrekkingen, die het huwelijk sloten, als medeplichtigen (één graad lichter) gestraft. Is de bedreigde straf die des doods, dan zal den uithuweliker eene straf opgelegd worden, die één graad lichter is.

Zijn bruid of bruidegom door de huwelijksvaststellers tot het huwelijk gedwongen, en is dat dus niet van henzelf uitgegaan, of wel als de bruidegom nog geen 20 jaar oud en de bruid nog eene ongerepte maagd is, dan zal, wanneer het huwelijk in strijd met de wet gesloten werd, alleen de uithuweliker of uithuwelikerster gestraft worden, en bruid en bruidegom niet vervolgbaar zijn. Is in bovengenoemde gevallen het huwelijk nog niet door eene bekenning gevolgd, dan zullen de straffen 5 graden lichter zijn dan wanneer de bekenning bereids heeft plaats gehad.

De bemiddelaar of bemiddelaarster, die van de zaak af heeft geweten, en toch zijne of hare bemiddeling heeft verleend, zal één graad lichter gestraft worden dan de schuldige (bruid of bruidegom, uithuweliker of uithuwelikerster.) In geval van onwetendheid zijn ze niet strafbaar.

Gebiedt de wet scheiding van de in strijd met de wet gehuwde echtelieden (dus dáár, waar de wet een huwelijk nietig verklaart), dan zal, al worden de opgelegde straffen bij eene verleening van gratie kwijtgescholden, die scheiding ook plaats hebben, en de vrouw naar hare familie terugkeeren.

Was het den bruidegom bekend, dat zijn huwelijk in strijd met de wet zoude zijn, dan zal de huwelijksschat verbeurd worden; was hij onbekend met het strafbare van het huwelijk, dan wordt de huwelijksschat teruggegeven aan hem, die hem betaald heeft.

In eene Ampliatie van dit Hoofdstuk voegt de wetgever er nog aan toe eene bepaling betreffende de strafschuldigheid van de uithuwelijken van slavinnen. Boven teekenden we reeds aan wie het recht hebben om slavinnen uit te huwelijken en evenzoo wanneer ze hiertoe verplicht zijn. Welnu, strafbaar met 80 slagen met den tiang, de zwaarste straf bedreigd tegen het niet doen van hetgeen men had behooren te doen, zijn de gegradueerden en niet-gegradueerden, die, eene slavin hebbende, haar niet uithuwelijken, en haar eene oude vrijster ¹⁾ laten worden. Aan de niet-gegradueerden zal deze straf aan den lijve worden voltrokken, terwijl de gegradueerden die, overeenkomstig de wet ²⁾, mogen afkopen. De nalatigen zullen in elk geval gehouden zijn voor de slavin eene gewenschte partij te kiezen.

¹⁾ Eene ongetrouwde vrouw boven den leeftijd van 25 jaar wordt gezegd eene oude vrijster te zijn.

²⁾ De 80 slagen met den tiang kunnen worden afgekocht door gegradueerden, en wel:

E. Van het met geweld zich meester maken van vrouwen en jongedochters uit goeden huize.

(Zie Hoofdstuk XII en Ampliatie.)

Dat het Chineesche huwelijk geen roofhuwelijk is, blijkt wel uit de strenge bepalingen, welke de wetgever gemaakt heeft omtrent de ontvoering van vrouwen.

Een iegelijk toch, die door geweld vrouwen of jongedochters uit goeden huize (d. w. z. uit eene familie, welke fatsoenlijk leeft) wegneemt, en haar schoffeert, of haar als huisvrouw of bijvrouw zich toeëigent, zal gestraft worden met den dood door worging ter gelegenheid van de herfst-executiën. De vrouw of de jongedochter zal aan hare familie worden teruggegeven (de vrouw aan haren man, of, als zij weduwe is, aan de familie van haren man; de jongedochter aan hare ouders, of aan de familie harer ouders, bijaldien ze overleden zijn.)

Heeft de schaker haar tot een paar verbonden met zijnen zoon, kleinzoon, jongeren broeder, neef, of met eenig ander lid zijner familie, dan zal de straf voor hen dezelfde zijn; de tot een paar vereenigde partijen zullen niet strafbaar zijn, doch van elkander gescheiden worden.

In eene Ampliatie van dit Hoofdstuk worden voorts nog de volgende bepalingen gegeven:

Hij, die de hoofdvrouw of bijvrouw, of wel de dochter

door bemiddelden	voor	4	thails	zilver,
"	"	"	8	picol rijst, of
"	"	"	16	" graan;
" onbemiddelden	"	"	1	thail 5 tsi zilver.

Het al of niet bemiddeld zijn wordt door de autoriteit beoordeeld.

uit eene fatsoenlijke vrije familie door geweld ontvoert, en haar aan een ander als hoofdvrouw of bijvrouw verkoopt, dan wel haar aan een lid der Keizerlijke familie of aan eenige roemrijke, voorname familie wegschenkt, zal strafbaar zijn met den dood door worging ter gelegenheid van de herfst-executiën.

Als eene vrouw of eene jongedochter door geweld wordt ontvoerd, en de ontvoerde wordt onderweg bevrijd vóórdat zij geviolerd is, dan zal de ontvoerder strafbaar zijn met de straf, welke één graad lichter is dan die op het eigendunkelijk en wederrechtelijk toeëigenen en violeeren. Was zij echter geviolerd en heeft zij zich daarom het leven benomen, dan zal de schaker volgens de wet op het gewelddadiglijk schoffeeren, waardoor de geschoffeerde vrouw zich wegens schaamte en verontwaardiging van het leven berooft, strafbaar zijn met den dood door onthoofding ter gelegenheid van de herfst-executiën. Bencemt zij zich het leven zonder geschoffeerd te zijn, dan zal de schaker gestraft worden met worging ter gelegenheid van de herfst-executiën, overeenkomstig de wet op verkrachting met geweld gepoogd, doch niet volvoerd, waardoor de vrouw wegens schaamte en verontwaardiging zich zelve het leven beneemt.

Wordt eene vrouw, of eene jongedochter, door geweld weggevoerd, en haar echtgenoot, dan wel haar vader, moeder of andere familiebetrekkingen maken zich uit schaamte en verontwaardiging van kant, dan zal de schaker, met inachtneming van de omstandigheid of de daad al dan niet volvoerd is, gestraft worden als had de vrouw zich zelve het leven benomen.

Hij, die met den schaker en schoffeerder is medegegaan, zal gestraft worden met 100 slagen met den tiang en levens-

lange deportatie naar eene plaats buiten de provincie van inwoning en 3000 lis van de plaats van inwoning verwijderd, zijnde de straf naast die des doods door worging, waarmede de schaker gestraft wordt. Is hij tot medegaan gedwongen, of misleid geworden, en heeft hij alleen hulp verleend bij het dragen, dan zal hij gestraft worden met 70 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende anderhalf jaar, zijnde eene straf 5 graden minder dan de doodstraf door worging, bedreigd tegen poging tot schoffeering.

Is de vrouw onderweg bevrijd vóórdat verkrachting heeft plaats gehad, dan zal hij, die met den schaker is medegegaan, als hebbende door het verleenen van kracht de uitvoering van het misdrijf bevorderd, strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar, zijnde de straf naast die van levenslange deportatie, bedreigd tegen den schaker. Is hij tot medegaan gedwongen of misleid geworden, en heeft hij alleen hulp verleend bij het dragen, dan zal zijne straf zijn 80 slagen met den tiang, de zwaarste straf bedreigd tegen het doen van hetgeen men niet had behooren te doen.

Iedere van 1 jaar tot 5 maanden rouwplichtige mindere en jongere, die, hetzij om in het bezit te komen van gelden en waarden, hetzij om in het bezit te komen van huwelijksgeschenken, zijns vadersbroeders huisvrouwen of zusters door het bezigen van geweld ontvoert en verkoopt, zal veroordeeld worden tot onthoofding ter gelegenheid van de herfst-executiën.

Iedere van 1 jaar tot 5 maanden rouwplichtige mindere en jongere, die door geweld de vrouw van zijnen oudsten broeder of zijne vleeschelijke oudere zuster ontvoert en ver-

koopt, alsmede iedere mindere en jongere, die zijne meerdere in de familie, voor wie hij 3 maanden rouw behoort te dragen, door geweld ontvoert en verkoopt, en iedere mindere en jongere, die zijne meerdere in de familierangorde, voor wie hij echter, wegens al te verre familierelatie, niet rouwplichtig is, door geweld ontvoert en verkoopt, deze allen zullen veroordeeld worden tot den dood door worging ter gelegenheid van de herfst-executiën.

De meerdere in de familierangorde, die, om in het bezit te komen van waarden, zijne minderen en jongeren in de familierangorde, die voor hem, bij zijn overlijden, van af 5 maanden tot 1 jaar moeten rouwen, geweld bezigende verkoopt, zal gestraft worden met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats buiten de provincie van inwoning en 3000 lis van de plaats van inwoning verwijderd.

Is de mindere iemand, die voor den haar verkoopenden meerdere bij zijn overlijden 3 maanden rouw moet dragen, dan zal de straf zijn levenslange verbanning naar een nabijgelegen militair station.

Is de verkochte vrouw nog niet door den kooper bekend geworden, dan zullen de op te leggen straffen één graad lichter zijn dan wanneer de bekennung heeft plaats gehad. Is zij onderweg den kooper weder afgenomen geworden, of door den bruidegom (koopert) zelf naar huis gevoerd, alvorens geschoffeerd te zijn, dan zal de straf die zijn, welke wordt opgelegd, wanneer er geen bekennung heeft plaats gehad. Heeft de vrouw of het meisje zichzelve het leven benomen, doordien zij niet vrijwillig hare eer heeft willen verliezen, dan zullen de straffen zijn die des doods, hetzij door onthoofding, hetzij door worging na afwachting der herfst-assisen, naar gelang van de betrekking van bloedver-

wantschap, waarin de mindere verkooper tot de verkochte en zichzelf van het leven beroofd hebbende meerdere vrouw stond, overeenkomstig het bepaalde bij dit artikel, terwijl de straf zal zijn die des doods door worging, na afwachting der herfst-assisen, wanneer de vrouw of de jongedochter tot den verkooper stond in eenen graad van familie-
verwantschap, waarin zij voor hem, bij zijn overlijden, 3 maanden rouwplichtig zou zijn geweest, en die van verbanning voor het leven naar een naburig militair station, wanneer zij tot hem stond in eene relatie, waarin zij 5, 9 of 12 maanden voor hem rouwplichtig was. De bruidegom, die, kennis dragende van de onrechtmatige handeling, aan de ontvoering heeft deelgenomen, of tot den onrechtmatigen verkoop heeft medegewerkt, zal gestraft worden één graad lichter dan de volvoerder der daad. Wist hij er niets van af, dan zal hij niet vervolgbaar zijn.

Wanneer in vereeniging en in gemeen overleg eene vrouw of jongedochter, die zich op eenen openbaren weg voortbeweegt, opgelicht en verkocht, of tot hoofdvrouw, bijvrouw of slavin genomen, of wel geschoffeed wordt, voorts, wanneer in vereeniging na gemeen overleg ten praedice van een huisgezin met hetwelk men in volstrekt geene relatie stond, de woning van dat huisgezin binnengetreden en daaruit eene vrouw of jongedochter ontvoerd wordt, dan zal, als het gelukt is haar uit het huis te voeren, en de aanslag dus als geslaagd beschouwd wordt, onverschillig of er al dan niet waarden meester gemaakt zijn, de aanvoerder gestraft worden met den dood door onmiddellijke onthoofding en de medeplichtigen allen met den dood door worging ter gelegenheid van de herfst-executiën.

Hij, die de toedracht der zaak kennende, de vrouw of

jongedochter koopt, zal strafbaar zijn met de straf, welke één graad lichter is dan die, bedreigd tegen den schaker. Heeft de koop plaats gevonden zonder dat de omstandigheden den koper bekend waren, dan zal deze niet vervolgbaar zijn.

Zij, die, eene ontvoering ten doel hebbende, eene woning binnentreden, zullen, wanneer de ontvoering niet heeft plaats gehad, gestraft worden als volgt:

- a. het hoofd der vereeniging — met den dood door worging bij gelegenheid van de herfst-executiën;
- b. zijne volgelingen — met verbanning naar een militair station in eene ongezonde streek in de verste gewesten.

Hij, die, met behulp van anderen, eene vrouw of jongedochter schaakt, en, zich tegen eene arrestatie verwerende, iemand doodt, zal, onverschillig of de schaking volvoerd is of niet, gestraft worden met den dood door onthoofding en tentoonstelling van zijn hoofd. Zij, die hem in zijn verzet behulpzaam zijn geweest, zullen, als er verwondingen hebben plaats gehad, onverschillig of die zijn toegebracht met handen, met voeten, met wapens of met andere zaken, veroordeeld worden tot worging, na afwachting der herfst-assises.

Heeft er geen hulpbetoon plaats gehad en zijn er geen slagen gevallen, dan zullen de hoofdaanleggers en zijne volgelingen, naar gelang er al dan niet ontvoering der vrouw heeft plaats gehad, veroordeeld worden overeenkomstig deze Ampliatie.

Heeft een slaaf zich schuldig gemaakt aan ontvoering, en heeft zijn meester, van de zaak kennis dragende, hem niet bij het bestuur aangegeven, dan zal deze gestraft worden met de straf bedreigd tegen den persoon, die haar gekocht heeft, terwijl hij kennis droeg van de toedracht der zaak.

De betrokken ambtenaar of officier, die niet gestrengelijk

de zaak ter hand heeft genomen, zal aangegeven worden aan den Chef van het Departement van Algemeen bestuur waartoe hij behoort, om door dezen geoordeeld te worden, terwijl de liing-tjoei, of tjong-kaah ¹⁾, gestraft zullen worden met 80 slagen met den tiang.

Heeft de daad niet in vereeniging met anderen plaats gehad, en is de vrouw gewelddadiglijk verkocht, om des koopers huisvrouw of bijvrouw te zijn, dan zal de straf zijn worging na afwachting der herfst-assises.

Heeft men een weigerend antwoord bekomen op een door tusschenkomst van een tusschenpersoon gedaan aanzoek om de hand eener vrouw of jongedochter, en rooft men haar dan met geweld in vereeniging van velen, dan zal de op te leggen straf zijn naar gelang de ontvoering geslaagd is of niet, naar gelang er bekenning en toeëigening der vrouw heeft plaats gehad of niet. Heeft er verzet tegen eene arrestatie plaats, en heeft daarbij doodslag of verwonding plaats, dan zal de straf opgelegd worden, die de Ampliatie op de wet op gewelddadige ontvoering gepaard met doodslag en het toebrengen van kwetsuren vereischt.

Wanneer na gemeen overleg in vereeniging met anderen eene vrouw of jongedochter, die zich schuldig gemaakt heeft aan onwettige vleeschelijke gemeenschap met eenen man; of met mannen, hetzij van den openbaren weg, hetzij uit eene woning opgelicht en ontvoerd wordt, dan zal de hoofdschuldige gestraft worden met verbanning naar een militair station in eene ongezonde streck van de provincie Yunnan, Kweicheu, Kwangtung of Kwangsi; zijne volgers

¹⁾ De eerste is een Mandsjoe-titel, en de tweede een Chineesche titel. Beide duiden zij een opper-wijkmeester of iets dergelijks aan.

en helpers zullen strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang, en levenslange deportatie naar eene plaats buiten de provincie van inwoning en 3000 lis van de plaats van inwoning verwijderd, terwijl zij, die aan de beraming der plannen, tot ontvoering, doch niet aan de uitvoering der plannen hebben deelgenomen, strafbaar zullen zijn met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar.

Was het doel ontvoering, doch is dat doel niet bereikt, dan zal de hoofdschuldige strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats buiten de provincie van inwoning en 3000 lis van de plaats van inwoning verwijderd; zijne helpers en volgelingen zullen strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar, terwijl zij, die aan het gemeen overleg hebben deelgenomen, doch niet aan de uitvoering der beraamde plannen, strafbaar zullen zijn met 90 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende $2\frac{1}{2}$ jaar.

Zijn er bewijzen, dat de vrouw berouwvol zich gebeterd had, dan zal de aanslag beschouwd worden als te zijn gepleegd tegen eene fatsoenlijke vrouw of jongedochter.

Wanneer na gemeen overleg in vereeniging met anderen eene vrouw of jongedochter opgelicht en verkocht wordt, dan zal de hoofdleider gestraft worden met den dood door worging na afwachting van de herfst-executiën; zijne volgelingen zullen gestraft worden met verbanning naar een militair station in eene ongezonde streek van de provincie Yunnan, Kweicheu, Kwangtung of Kwangsi, terwijl zij, die aan het gemeen overleg hebben deelgenomen, doch niet aan de uitvoering der beraamde plannen, strafbaar zullen

zijn met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats buiten de provincie van inwoning en van de plaats van inwoning 2000 lis verwijderd.

Wanneer het doel tot ontvoering niet bereikt is, dan zal de hoofdaanlegger gestraft worden met verbanning naar een militair station in eene ongezonde streek van een der provinciën Yunnan, Kweichou, Kwangtung of Kwangsi. Zijne volgelingen zullen strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats buiten de provincie van inwoning en 3000 lis van de plaats van inwoning verwijderd. Zij, die aan het gemeen overleg hebben deelgenomen, doch niet aan de uitvoering der beraamde plannen, zullen strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar.

Heeft de ontvoering der te verhandelen vrouw of jongedochter niet in vereeniging met anderen plaats gehad, dan zal de hoofdleider gestraft worden met verbanning naar een militair station op niet minder dan 4000 lis gelegen van zijne verblijfplaats; zijne volgelingen zullen strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar. Hij, die aan het gemeen overleg heeft deelgenomen, doch niet aan de uitvoering der beraamde plannen, zal strafbaar zijn met 90 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende $2\frac{1}{2}$ jaar.

Heeft het doel tot ontvoering bestaan en is het niet bereikt, dan zal de hoofdaanlegger strafbaar zijn met 100 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 3 jaar; zijne volgelingen zullen strafbaar zijn met 90 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende

2½ jaar, terwijl hij, die aan de beraadslagingen tot uitvoering heeft deelgenomen, doch niet aan de uitvoering heeft medegewerkt, strafbaar zal zijn met 80 slagen met den tiang en dwangarbeid buiten de provincie van inwoning gedurende 2 jaar.

Wanneer bij een verzet tegen eene arrestatie de verhandelaar gedood of verwond wordt, dan zal de zaak als gewoonlijk behandeld worden: heeft de vrouw, of wel iemand van hare familieleden, die voor haar, of voor wie zij rouwplichtig is, hem gedood of verwond, dan zal de wet „van het verzet gepleegd door strafbaren ingeval van arrestatie” gevolgd worden.

Wanneer men eene weduwe, bij wie men door tusschenkomst van eenen tusschenpersoon aanzoek heeft laten doen om hare hand en door wie dat aanzoek is aangenomen, met geweld ontvoert en als zijne vrouw bekend, dewijl haar wettige uithuweliker of uithuwelijkster geweigerd heeft haar uit te huwen, om reden dat de rouwtijd voor haren overleden man nog niet geëxpireerd is, dan zal men veroordeeld worden tot den dood door worging, overeenkomstig de wet op het door geweld ontvoeren van eene vrouw, of jongedochter uit eene fatsoenlijke familie.

**F. Van het verkoopen met recht van wederinkoop,
en van het verhuren van zijne hoofdvrouw,
bijvrouw, of dochter.**

(Zie Hoofdstuk II en Ampliatie.)

Zeer dikwijls komt het voor, dat uit armoede de man zijne vrouw, of de vader zijne dochter „als dienstbare”

verhuurt, of met recht van wederinkoop verkoopt. De Wet stelt dit niet strafbaar, doch wèl het verhuren of het met recht van wederinkoop verkoopen „als hoofd- of bijvrouw”.

Door zijne hoofd- of bijvrouw als zoodanig te verkoopen of te verhuren, dwingt men haar de trouw aan haren man en daardoor de ingetogenheid uit het oog te verliezen, en toont men geen schaamtegevoel te hebben.

Ontwifelbaar treedt men zodoende de menschelijke verhoudingen met voeten, en kwetst men de zedelijkheid. De door hare ouders als hoofd- of bijvrouw met recht van wederinkoop verkochte of verhuurde jongedochter verliest wel haar eer, doch het vergrijp aan de maatschappelijke orde is zoo groot niet als wanneer men zijne vrouw „als hoofd- of bijvrouw” verkoopt of verhuurt.

Een iegelijk nu, die geld of andere geldswaardige zaken ontvangt, en daarvoor zijne hoofd- of bijvrouw (bij contract) met recht van wederinkoop als hoofd- of bijvrouw verkoopt of verhuurt, zal gestraft worden met 80 slagen met den tiang.

De vader, die zijne dochter met recht van wederinkoop verkoopt of verhuurt, zal gestraft worden met 60 slagen met den tiang.

De verkochte of verhuurde hoofdvrouw, bijvrouw, of jongedochter zal niet strafbaar zijn.

Hij, die zijne hoofd- of bijvrouw aan anderen uithuwelijkt onder voorgeven, dat zij zijne zuster is, zal gestraft worden met 100 slagen met den tiang, terwijl de aldus uitgehewelijkte hoofd- of bijvrouw strafbaar zal zijn met 80 slagen met den tiang.

Hij, die met voorkennis van het valsche voorgeven zulk eene vrouw ten huwelijk neemt, en hij, die eens andermans hoofdvrouw, bijvrouw, of jongedochter koopt of huurt, zal

strafbaar zijn met dezelfde straffen als degene, die onder valsch voorgeven zijne hoofd- of bijvrouw heeft uitgehuwelijkt, of haar met recht van wederinkoop heeft verkocht, dan wel haar als hoofd- of bijvrouw heeft verhuurd, en als de vader, die zijne jonge dochter als hoofd- of bijvrouw met recht van wederinkoop heeft verkocht of wel haar heeft verhuurd.

De verkoop of verhuur zal in ieder dezer bovengenoemde gevallen nietig zijn. De jongedochter zal aan hare familie teruggegeven worden, en de hoofd- of bijvrouw zal tot haren stam terugkeeren, zullende haar huwelijk met den man, die haar verkocht of verhuurde, dan wel onder valsch voorgeven uithuwelijkte, ontbonden verklaard worden, terwijl de betaalde koop- of huurpenningen, of wel de huwelijksgeschenken verbeurd zullen worden ten behoeve van den lande; wat de huwelijksgeschenken betreft, bijaldien de hoofd- of bijvrouw ten huwelijk is genomen met voorkennis van het valsche voorgeven.

Hij, die eens andermans hoofd- of bijvrouw zal hebben getrouwd, onbekend met de valscheit van het voorgeven, zal niet strafbaar zijn; de door hem gezonden huwelijksgeschenken zal hij terug erlangen, en scheiding zal volgen.

De Ampliatie op dit II^{de} Hoofdstuk geeft nog voorts de volgende bepalingen :

Hij, die zijne hoofd- of bijvrouw, na haar eerst voor zijne zuster uitgegeven, en vervolgens als hoofd- of bijvrouw uitgehuwelijkt, dan wel als dienstbare verkocht te hebben, onder welk voorwendsel ook terughaaft wanneer de bruidschat of de koopsom ontvangen is, zal, evenals ook hij, die zijne dochter of zuster, na haar als hoofd- of bijvrouw uitgehuwelijkt, dan wel als dienstbare verkocht te hebben, terughaaft, wanneer de bruidschat of de koopsom ontvangen

is, gestraft worden overeenkomstig de wet op oplichterij.

Zij, die, na door uitvorsching kennis bekomen te hebben van eene te ondernemen reis, zich in verbinding met elkander op den weg der reizenden plaatsen, gewelddadigheden jegens hen plegen en hen berooven, worden, behalve wanneer het zeker is, dat zij zich bij die gelegenheid aan eene halsmisdad hebben schuldig gemaakt, verbannen naar het naaste militaire station. De huwelijksbewerkers (of bewerksters), die met hen hebben samengespannen, worden met dezelfde straf gestraft. Hebben zij slechts kennis gedragen van het voornemen, en hebben zij niet mede samengespannen tot de berooving geleiderlage, dan zullen zij gestraft worden met 90 slagen met den tiang, zijnde één graad lichter dan hij, die zijne hoofd- of bijvrouw uithuwelijkt onder voorgeven, dat zij zijne zuster is. Zij, die van alles onwetend zijn geweest, worden niet vervolgd.

Bij deze bepalingen zij nog aangeteekend, dat de hoofd- of bijvrouw, die aan eenen anderen man verkocht of verhuurd is als hoofd- of bijvrouw, en zich schuldig maakt aan eene strafbare handeling jegens den kooper, niet gestraft wordt als stond zij tot dezen in betrekking van hoofd- of bijvrouw, doch dat zij beschouwd wordt als tot hem in geenerlei betrekking te staan.

G. Van het verstooten van den schoonzoon, die, volgens huwelijksbeding, bij zijne schoonouders inwoont, en het opnieuw uithuwelijken van diens vrouw.

(Zie Hoofdstuk IV.)

Hij, die zijnen volgens huwelijksbeding inwonenden schoonzoon verstoot, en diens vrouw opnieuw uithuwelijkt, hetzij

onder beding, dat zij haren tweeden man zal volgen, hetzij onder beding, dat deze met haar bij hare ouders zal inwonen, zal gestraft worden met 100 slagen met den tiang.

Het criterium dus voor het opleggen van deze zware straf is, dat men de dochter een nieuw huwelijk doet sluiten. Eene verstooting van den schoonzoon, zonder diens vrouw aan eenen anderen ten huwelijk toe te zeggen, wordt slechts gestraft met de zwaarste straf bedreigd bij de wet „van het doen van hetgeen men niet had behooren te doen.”

De vrouw zal niet strafbaar zijn, tenzij zij met hare ouders tot het verstooten heeft medegewerkt, in welk geval zij eveneens strafbaar is met 100 slagen met den tiang. Met dezelfde straf zal gestraft worden de man, die, van het verstooten kennis dragende, haar ten huwelijk genomen zal hebben; is het huwelijk nog niet voltrokken, dan zal de bij de Wet bepaalde straf met 5 graden verminderd worden; de huwelijksgeschenken worden verbeurd ten behoeve van de Regeering. Droeg hij van het verstooten geen kennis, dan is hij ook niet strafbaar.

De vrouw zal aan haren eersten man teruggegeven worden, om met hem het huis van haren vader te verlaten. Mocht de man, wegens schending der kuisheid, weigeren de vrouw terug te nemen, dan zal hij van zijnen schoonvader eenen bruidschat tot het aangaan van een nieuw huwelijk mogen eischen, en de vrouw zal met haren tweeden man niet mogen samenwonen, dewijl hier staande huwelijk een tweede huwelijk is aangegaan, terwijl in de gevallen vermeld in het 1ste Hoofdstuk, een huwelijk werd aangegaan voor het eerst. De schoonzoon wordt dus van de op zich genomen verplichting, om bij zijne schoonouders in te wonen en hen te dienen, ontslagen door de verstooting.

H. Van de geldigheid en van de kracht van Chineesche huwelijken. Nietigheid.

Reeds deelden wij hierboven mede, dat in China geene huwelijksakte bekend is, noch iets dat daarop gelijkt. Noch de Staat, noch de Kerk maakt aanspraak op eenige contrôle over de wijze van voltrekking eens huwelijks, en daarom kunnen deze ook geen bewijs van wettiging geven. Al komen in de Ta Ts'ing luh li verscheidene gevallen voor, waarin men onbevoegd is om een geldig huwelijk te sluiten, buiten die gevallen zijn partijen vrij om te huwen wanneer en hoe zij willen.

De gewoonte heeft wel is waar het huwelijkscontract omgeven met eene menigte van plechtigheden, welke in de verschillende provinciën van China meer of minder in gebruik zijn, zooals het gebruik van tusschenpersonen, het uitwisselen van roode kaarten, het zenden van geschenken, het kiczen van gelukkige dagen, de wijze van naar huis brengen van de bruid, de eeredienst der voorouders enz., de vraag is 't evenwel: wanneer is het huwelijk tot stand gekomen; met andere woorden: welke zijn de essentiele vereischten voor een geldig huwelijk in China?

Wij zijn van meening, dat de drie volgende voorwaarden steeds vervuld moeten worden, wil in het algemeen in China een huwelijk geldig en van kracht zijn:

1^e de toestemming der huwelijksvaststellers;

2^e het in ontvangst nemen van den „trouwbrief” door beide partijen, en van den „bruidschat” door de familie van de bruid;

3^e de overgave der bruid.

Wanneer de geldigheid van het huwelijk later betwist mocht worden, dan kan ze door geen ander middel bewe-

zen worden dan door de getuigenis van competente getuigen.

De meest belangrijke stap is wel de eerste, of het contract tusschen de twee huizen. Wanneer dit gesloten is, in het bijzonder, wanneer de betaling van den gestipuleerden bruidschat heeft plaats gehad, dan kan de eene partij de andere dwingen om datgene, wat ze overeengekomen zijn te doen, ten uitvoer te brengen en na te komen.

Voorts is de overeenkomst nog van belang, omdat deze den staat bepaalt, dien de vrouw in de huishouding van haren toekomstigen echtgenoot zal bekleeden, d. w. z. of zij hoofdvrouw (tshé), dan wel bijvrouw (tshiap) zal wezen. Indien eene bijvrouw gewenscht wordt, dan moet zulks door den verzoeker medegedeeld worden, maar als de vrouw eenmaal in het huwelijk is getreden als hoofdvrouw, mag zij niet tot bijvrouw verlaagd worden.

Wordt in China een huwelijk gesloten, dat door de wet verboden is geworden, dan is dit huwelijk ipso jure nietig, en moeten de echtgenooten van elkander scheiden, onverminderd de straf, welke op de overtreding staat. De nietigheid werkt terug van het oogenblik, dat de overtreding ontdekt is geworden, tot op het tijdstip van in huwelijktreding. Wordt de nietigheid van een huwelijk betwist, dan zal daaromtrent door de overheid worden beslist.

I. Van de gevolgen van het huwelijk met betrekking tot de personen der echtgenooten en bijvrouwen, en hunne algemeene rechtsbevoegdheid.

Steeds is de vrouw in meerdere of mindere mate aan het gezag of de macht van den man onderworpen geweest.

Naar oud-Germaansche begrippen ging zij uit het „Mundium” van haren vader of van hare naaste mannelijke bloedverwanten door het huwelijk over in eene gelijksoortige macht van den man. Zoo ongeveer is het ook in China.

Is er een huwelijk tot stand gekomen, dan komt de vrouw gewoonlijk inwonen bij de familie van haren man ¹⁾, alwaar zij natuurlijk tot hare schoonouders in eene andere verhouding komt te staan als de vrouw, die met haren echtgenoot eene afzonderlijke woning betreft. Zij staat meer onder hun invloed, en is aan hen eenigszins ondergeschikt. De verhouding althans tusschen de bruid en hare schoonmoeder moet goed zijn. Verschillende plichten zijn haar daarom dan ook in het „Zedenboek” der Chineezen jegens hare schoonouders opgelegd, welke betrekking hebben op den eerbied, op de onderdanigheid en de dienstvaardigheid ten opzichte van hen. Gebrek aan zorg voor hare schoonouders kan verstooting der vrouw tengevolge hebben.

Komt evenwel de bruidgom, volgens het huwelijkscontract bij de familie der bruid inwonen, wat in China zeer zelden plaats heeft, en dan nog slechts voor een bij overeenkomst bepaalden tijd, waarna de binnengeropen schoonzoon weder den stam der bruid mag verlaten, dan natuurlijk verdwijnt de verplichte zorg der bruid voor hare schoonouders, totdat zij weer bij de familie van haren man komt inwonen.

Door het huwelijk komt de vrouw onmiddellijk in de macht van haren man; zij is hem gehoorzaamheid en trouw

¹⁾ In China leeft men nog steeds bij stammen; de zoons blijven, al zijn ze gehuwd, gewoonlijk bij hunnen vader inwonen, ja zelfs na den dood van dezen blijven ze zooveel mogelijk bijeen in het ouderlijk huis.

verschuldigd. Vergrijpen van de hoofd- of bijvrouw jegens haren man gepleegd, worden zwaar gestraft. (Zie Ta Ts'ing luh li, Boek VI, Titel 4, Hoofdstuk 14 „van vrouwen, die hunne echtgenooten slaan; van mannen, die hunne vrouwen slaan; en van hoofdvrouwen en bijvrouwen, die elkander slaan.) De man mag haar lichamelijk kastijden, doch indien hij haar verwondt, dan zal hij strafbaar zijn volgens de bepalingen der wet. (Zie Boek VI, Titel 4, Hoofdstuk 14.)

Een man kan slechts ééne hoofdvrouw tegelijk hebben; aan hem is evenwel de bevoegdheid gegeven, om zooveel bijvrouwen te nemen, als hij verkiest, en om echtelijken omgang met zijne ongehuwde slavinnen te hebben. De bijvrouw wordt evenals de hoofdvrouw „gehuwd”; voor haar wordt evenzeer een bruidschat betaald; alleen wordt zij met minder ceremonieel in het huis van de familie des mans gehaald, of naar eene afzonderlijke woning overgebracht. De bijvrouw is en blijft de mindere van de hoofdvrouw; de man mag geen inbreuk maken op deze rangverhouding. Door verwaarloozing toch van die rangverhouding tusschen hoofd- en bijvrouw maakt men inbreuk op, zondigt men tegen de maatschappelijke verhouding, waarin de eene mensch tot den anderen staat, en handelt men met geringschatting van het decorum (plichtgebruik). 't Is daarom dan ook, dat de Wetgever in Hoofdstuk III „van het verwaarloozen van de rangverhouding tusschen hoofd- en bijvrouw” bepaald heeft, dat hij, die van zijne hoofdvrouw eene bijvrouw maakt, gestraft zal worden met 100 slagen met den tiang, en dat hij, die, terwijl zijne hoofdvrouw nog in leven is, zijne bijvrouw tot hoofdvrouw maakt, gestraft zal worden met 90 slagen met den tiang, terwijl in beide gevallen de rangorde hersteld zal worden. Hij, die, gehuwd zijnde, een tweede huwelijk met eene hoofdvrouw aangaat, zal gestraft

worden met 90 slagen met den tiang, terwijl het tweede huwelijk nietig zal zijn.

De bijvrouw is geene bijzit in den zin zooals wij dat woord begrijpen; zij is deel geworden van de familie des mans, en heeft daarom ook dezelfde rechten en verplichtingen als de hoofdvrouw; alleen is zij de mindere van de hoofdvrouw. De Ta Ts'ing luh li spreekt dan ook onophoudelijk in één adem van hoofd- en bijvrouwen, met inachtneming evenwel van den rang, dien zij in de familierangorde bekleeden. In het algemeen staan ook de kinderen van de hoofd- en bijvrouw gelijk; alleen ten opzichte van het aanwijzen van eenen „stamvoortzetter” bestaat er verschil.

In de erfenis van hunnen vader deelen ze gelijk op.

De man is het hoofd van zijn gezin, van hem gaat alle gezag en macht uit; hij beheert de goederen, ook die, welke de vrouw mocht hebben, en mag er mede doen wat hij wil.

Voorts kan de man om bepaalde redenen zijne hoofd- of bijvrouw verstooten; de vrouw mag zich niet van haren man ontdoen; zij moet den man volgen, en mag hem nimmer verlaten, zonder zijne toestemming.

Mocht de man, om welke oorzaak dan ook, van zijne vrouw verwijderd wezen, dan moet zij 3 jaar wachten, alvorens van de familie van haren echtgenoot weg te mogen gaan.

J. Van het Huwelijksvermogensrecht.

Volgens het Chinesche Gewoonterecht worden alle goederen, die door de vrouw bij de voltrekking des huwelijks, of staande huwelijk, aangebracht zijn, het eigendom van

den man. De gehuwde vrouwen kunnen over niets disponeren; alleen de man heeft het recht om over alles te beschikken.

Van giften tusschen de aanstaande echtgenooten is dus geene sprake; alle goederen zijn en blijven aan den man. wel kunnen derden natuurlijk giften doen, doch deze worden dan het eigendom van den man, zoodra de vrouw in zijne macht komt.

K. Van de ontbinding des Huwelijks.

(Zie Hoofdstuk XVI.)

Het huwelijk wordt ontbonden:

- 1° door den dood van een der echtgenooten;
- 2° door nietigheidsverklaring krachtens rechterlijke uitspraak;
- 3° door vrijwillige echtscheiding;
- 4° door verstooting zijner hoofd- of bijvrouw.

Ad primum: *Ontbinding van het huwelijk door den dood.*
Dit behoeft geene nadere bespreking.

Ad secundum: *Ontbinding van het huwelijk door nietigheidsverklaring krachtens rechterlijke uitspraak.*

Hierboven deelden wij reeds mede, wanneer een huwelijk verboden, en, tengevolge daarvan, nietig is; wordt nu in strijd met de bepalingen der wet zulk een verboden huwelijk toch gesloten, dan zal, bij ontdekking dezer overtreding, het huwelijk door de overheid nietig verklaard, en de echtgenooten gescheiden worden. Ook zal die nietigheidsverklaring door de overheid plaats kunnen hebben, wanneer de wettelijke bepalingen omtrent de „Huwelijken gedurende het Rouwbedrijf” niet in acht genomen

zijn. Zij, die geene uitvoering geven aan eene door de wet gevorderde echtscheiding, zullen met 80 slagen met den tiang gestraft worden.

Ad tertium: *Ontbinding van het huwelijk door vrijwillige echtscheiding.*

Kunnen man en vrouw geen vrede met elkander houden, en wenschen beide van elkander te scheiden, dan zal eene scheiding niet strafbaar zijn. Geene ontbinding van het huwelijk door de overheid heeft dan plaats; man en vrouw scheiden van elkander met onderling goedvinden, en daardoor reeds is het huwelijk ontbonden.

Ad quartum: *Ontbinding van het huwelijk door verstooting zijner hoofd- of bijvrouw.*

Ook deze wijze van ontbinding des huwelijks geschiedt niet door de overheid, maar alleen door het feit, dat de man zijne hoofd- of bijvrouw verstoot.

De vrouw is in de macht van den man, is a. h. w. zijn eigendom; dientengevolge heeft zij nimmer recht zich van hem te ontdoen, zij kan hem nimmer, buiten zijne toestemming, verlaten.

't Recht van den man om zijne hoofd- of bijvrouw te verstooten, is evenwel niet absoluut; slechts om bepaalde redenen kan hij er gebruik van maken.

De man kan zijne hoofd- of bijvrouw verstooten:

a. *op grond van het bestaan van een of meer der z. g. „7 redenen voor verstooting”, door CONFUCIUS ¹⁾ in zijne huiselijke gesprekken aangegeven.*

b. *op grond van kwaadwillige verlatening door de vrouw.*

¹⁾ Zie althans J. W. YOUNG, „het Huwelijk en de Wetgeving hierop in China”, in Tijdschr. voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde, Dl. XXXVIII, Hoofdst. IV.

Ad A. Dat de z. g. „7 redenen van verstooting” in de wet niet opgesomd zijn, is een gevolg hiervan, dat de wetgever veronderstelt, dat de voorschriften van CONFUCIUS zoodanig bij de Chineezen bekend zijn, dat eene opzettelijke opgave dier 7 redenen in de wet overbodig geacht mag worden.

De zeven redenen nu, waarom de man zijne vrouw kan verstooten, zijn :

z. onvruchtbaarheid der vrouw.

Daar het hebben van eenen zoon, zooals we boven gezien hebben, voor den Chinees van zeer groot belang is, aangezien hij 't is, die den stam zal kunnen doen voortbestaan, en zorg kan dragen voor den voorouderlijken eeredienst, is het niet te verwonderen, dat CONFUCIUS de onvruchtbaarheid der vrouw als een der gronden heeft opgegeven, waarop de man zijne vrouw kan verstooten.

Wel is waar kan de man, wanneer zijne eerste vrouw hem geen zoon schenkt, bijvrouwen nemen, maar niet ieder Chinees zal er de middelen voor hebben; daarenboven valt het onaangename, om eenen zoon van eene bijvrouw als stamvoortzetter te doen optreden, in het oog.

CONFUCIUS spreekt van onvruchtbaarheid der vrouw, niet van zoonloosheid, aangezien zij, wanneer dochters ter wereld gebracht zijn, daardoor aangetoond heeft, dat bij haar geene lichamelijke ongemakken het baren in den weg staan. Kinderloosheid wordt door den Chinees uitsluitend als een gebrek van de vrouw beschouwd.

De familieraad beslist, of de vrouw kinderloos zal blijven. Natuurlijk kan die beslissing later blijken

geheel verkeerd uitgevallen te zijn, en kan van deze bepaling nog al eens misbruik gemaakt worden. Hiervoor waakt evenwel de overheid.

β. *Wulpschheid.*

Aangezien de kuischheid der vrouw in China als eene hoofdvoorwaarde beschouwd wordt voor het huwelijk, is het ook wel te begrijpen, dat CONFUCIUS wulpschheid opgenoemd heeft als een der gronden, waarop de man zijne vrouw verstooten kan. Reeds het feit, dat de vrouw eene eigenschap bezit, welke overspelen gevolge zoude kunnen hebben, is voldoende om den man het recht te geven zich van zijne vrouw te ontdoen; met zulk eene vrouw kan hij nimmer gelukkig wezen.

De familieraad beslist — zoo noodig — weer, of deze eigenschap aan de vrouw toegerekend kan worden. Tegen misbruik van dit recht kan de overheid waken.

γ. *Gebrek aan gehoorzaamheid (hao) voor de schoonouders.*

Zooals we hierboven reeds hebben opgemerkt, leven de Chineezzen bij stammen; de vrouw komt gewoonlijk bij de familie van haren man inwonen, en is daardoor telkens in aanraking met hare schoonouders. Wil de huiselijke vrede blijven bestaan, dan is natuurlijk eene goede verstandhouding noodig tusschen de vrouw en hare schoonouders. Oneerbiedigheid en ongehoorzaamheid der vrouw jegens hare schoonouders kan aanleiding geven tot de grootste twisten en onaangenameheden; het is daarom, dat CONFUCIUS dan ook „gebrek aan gehoorzaamheid (hao) voor de schoonouders” onder de zeven gronden voor verstooting genoemd heeft.

δ. *Pruutzucht.*

Eene vrouw behoort in China stilzwijgend te gehoorzamen aan hare meerderen; doet zij dit niet, maar redencert ze tegen deze in, dan kan dit oneenigheid ten gevolge hebben. Dat zulk eene echtgenootte ongeschikt is voor de samenleving valt niet te ontkennen.

ε. *Diefachtigheid.*

Ook wanneer de vrouw diefachtig is, d. w. z. inkomsten, welke aan de algemeene kas van den stam behooren, daaraan onttrekt, en ten eigen behoefte aanwendt, of ten behoefte van anderen, die geen recht hebben op die algemeene kas, dan kan zij door den man verstooten worden, alweer op grond, dat zij alsdan eene ongeschikte echtgenootte zal blijken te zijn voor het huwelijksleven.

ζ. *Jaloesie.*

Jaloesie is bij eene Chinesche vrouw een gebrek, tengevolge waarvan zij in het familieleven niet geduld kan worden. Immers, ook daardoor kunnen zeer vele onaangename twisten in den stam ontstaan. Het is daarom dan ook, dat CONFUCIUS den Chinees vergund heeft zich van zijne vrouw te ontdoen, indien zij jaloersch is.

η. *Eene kwaadaardige en ongeneeslijke ziekte.*

Aan eene vrouw, die eene boosaardige ziekte heeft, waaraan ze zeer langen tijd, of altijd zal lijden, heeft de man in China niets dan ongenoegen. Hoe barbaarsch deze grond voor verstooting moge lijken, onbegrijpelijk is hij geenszins.

Deze nu zijn „de 7 gronden”, waarop volgens CONFUCIUS, en den wetgever — de man zijne vrouw kan verstooten. De familieoudsten beslissen — zoo noodig — of een dezer

gronden bestaan, en in het hoogste ressort de overheid. De vrouw wordt, bij verstooting, teruggezonden naar de familieleden van haar eigen stam.

Naast deze 7 gronden zijn 3 gevallen aangegeven, waarin de vrouw niet weggezonden mag worden. De wetgever heeft ook deze redenen erkend, n. l.

2. *als de vrouw met haren man den zwaren driejarigen rouw (27 maanden) voor een harer schoonouders gedragen heeft;*
3. *als de man tot rijkdom en aanzien geraakt is na het huwelijk, zoodat de vrouw met hem zijne armoede en geringheid gedeeld heeft;*
7. *als de vrouw geene stamleden meer heeft, die haar onderkomen kunnen geven.*

Dat deze 3 gronden billijk zijn in het oog van den Chinees, valt niet te ontkennen. Wel is waar zijn ze niet allen duidelijk genoeg omschreven, doch de autocratische macht van de overheid kan steeds tegen misbruik waken.

De wetgever nu bepaalt in Hoofdstuk XVI, dat hij, die zijne wettige echtgenootte verstoot, zonder daarvoor volgens de zeven gronden voor verstooting reden te hebben, en zonder op grond van wettelijke voorschriften aanleiding tot hare verwijdering te hebben, zal gestraft worden met 80 slagen met den tiang. Twee graden lichter wordt de man gestraft, die, hoewel een der zeven gronden voor verstooting aanwezig is, zijne vrouw verwijdert, terwijl een of meer der redenen, waarom verwijdering verboden is, bestaat. In beide gevallen moet de man zijne vrouw weer in huis nemen.

In eene Ampliatie van dit Hoofdstuk zegt de wetgever nog:

De regel, dat men zijne vrouw niet verstooten mag ingeval één der drie redenen aanwezig is, waarom zij

niet weggezonden mag worden, is niet van toepassing op de vrouw, die zich schuldig gemaakt heeft aan overspel.

Eene overspelige vrouw kan dus altijd verwijderd worden.

Ad B. Ook op grond van kwaadwillige verlating door de vrouw, kan de man haar verstooten. De wetgever zegt in hetzelfde Hoofdstuk XVI:

Wanneer eene vrouw haren man kwaadwillig verlaat, dan zal zij gestraft worden met 100 slagen met den tiang, en zal het haren man vrijstaan haar aan eencn anderen uit te huwen, of haar te verkoopen.

De vrouw, die van haren man wegloopt en hertrouwt, zal geworgd worden.

Als eene vrouw, wier man (wegens een begaan misdrijf, of in tijden van krijgsgeweld, of in tijden van gebrek enz.) gevlucht is, zonder dat zij van die vlucht aangifte doet bij het bestuur binnen drie jaar na die vlucht de familie van haren echtgenoot verlaat, dan zal zij gestraft worden met 80 slagen met den tiang. Hertrouwt zij, dan is de straf 100 slagen met den tiang. Bijvrouwen worden in zulke gevallen twee graden lichter gestraft.

Het komt ons voor, dat ook in deze gevallen de man zijne schuldige vrouw zal mogen uithuwen, of verkoopen (dus: verstooten).

Wat eene slavin betreft, deze kan ten allen tijde wegge-
daan worden; van verstooten is er alsdan geen sprake. Loopt zij van haren heer weg, dan wordt zij gestraft met 80 slagen met den tiang; treedt zij in het huwelijk, dan wordt zij gestraft met 100 slagen met den tiang, terwijl zij in beide gevallen aan haren heer wordt teruggegeven.

Zij, die aan eene weggeloopten hoofdvrouw, of slavin

huisvesting verleenen, en hij, die, de toedracht der zaak kennende, haar trouwt, zullen met dezelfde straf gestraft worden als de weggelooopen hoofdvrouw, bijvrouw of slavin. Zijn deze des doods schuldig, dan zal de straf één graad lichter zijn voor degenen, die huisvesting verleenden, en voor hem, die haar trouwt, terwijl de huwelijksgeschenken verbeurd verklaard worden ten bate van den lande.

Zij, die, met de zaak onbekend, haar huisvesting heeft verleend, of haar heeft gehuwd, zal niet strafbaar zijn.

Wanneer het hertrouwen van eene ontvluchte vrouw bewerkt is door een harer verwanten, voor wien zij bij overlijden één jaar of langer rouw behoort te dragen, dan komt de straf wegens het hertrouwen ten laste van dien verwant, terwijl de hoofd-, of bijvrouw slechts gestraft wordt met de straf op kwaadwillige verlatting gesteld.

Is het huwelijk bewerkt door andere verwanten, voor wie zij korteren tijd rouwplichtig is, dan zullen deze gestraft worden als de hoofdschuldigen, en de man en de vrouw zullen gestraft worden als medeplichtigen.

Zijn de man en de vrouw de bewerkers van het huwelijk, dan worden deze gestraft als de hoofdschuldigen, en de uithuwelijker wordt gestraft als medeplichtige. Wanneer de doodstraf bedreigd is tegen het hertrouwen, dan zullen de uithuwelijken één graad lichter (dus met 100 slagen met den tiang en levenslange deportatie naar eene plaats buiten de provincie van inwoning, en daarvan 3000 lis verwijderd) gestraft worden.

Een man zal in China niet gauw zijne vrouw verstooten, omdat — volgens het bijgeloof aldaar — zulk eene handeling ongeluk ten gevolge moet hebben; ook zal de vrouw

er wel zorg voor trachten te dragen, dat zij er geene aanleiding toe geeft.

Wordt een huwelijk ontbonden, dan blijven de kinderen bij den vader, hetgeen voortvloeit uit het eigendomsrecht van den vader over zijne vrouw, en al hetgeen van haar mocht komen. Ook de medegebrachte bruidschat der vrouw blijft bij den man. Hij behoeft geenszins in het onderhoud te voorzien van de vrouw, van wie hij gescheiden is, of die hij verstooten heeft.

Aangezien er geene bepalingen bestaan omtrent het terugnemen van de vrouw, van wie de man gescheiden is, of die hij verstooten heeft, mogen we aannemen, vooral ook op grond van het gewoonterecht in China, dat de man dit recht heeft.

Wanneer de man zich kwaadwillig verwijderd heeft, en in drie jaar niet is teruggekeerd, dan zal de vrouw zich tot den districts-magistraat kunnen wenden, op wiens bewijsschrift aan de vrouw vergund zal zijn een ander huwelijk aan te gaan, zonder dat de huwelijksgeschenken van haar afgevorderd kunnen worden. (Zie Ampl. Hfdst. XVI.)

HOOFDSTUK III.

Het Chineesche Erfrecht ¹⁾.

A. Inleiding op het Erfrecht.

1. *De Chineesche voorouderlijke tempel (tjong bio.)
De stamvoortzetting. De adoptie tot stamvoortzetting.*

Van de vroegste oudheid af bestaan de voorouderlijke tempels in China, hetzij als afzonderlijke tempelgebouwen, hetzij als vertrekken of plaatsen in de woonhuizen. Oorspronkelijk werden daarin de beeltenissen geplaatst van de overleden betrekkingen van het geslacht, aan hetwelk de tempel behoorde. Later werden deze beeltenissen vervangen door de zoogenaamde „*sin tji*” of voorouderlijke tabletten, doorgaans van hout, ruim 1 voet hoog, en 5 of 6 duim breed, waarop de namen, geboorte- en sterfdagen, en, als de overledene eene landsbetrekking bekleedde, zijn rang bekend gemaakt worden.

In den voorouderlijken tempel staat de tablet van den overleden stamvader in het midden van eene soort van

¹⁾ Vgl. van de Ta Ts'ing luh li het Hoofdstuk, dat getiteld is: „Van de aanstelling van eenen stamvoortzetter in strijd met de wet” (en de Ampliatie hierop), alsmede het Hoofdstuk, dat getiteld is: „Van minderen en jongeren in de familierangorde, die heimelijk en eigenmachtig beschikken over de bezittingen van den stam” (en de Ampliatie hierop.)

tabernakel, aan de rechterhand der huisgoden; die zijner zoons staan een trapje lager vóór de zijne, de tablet van den oudsten zoon aan de linker- of eerezijde, die „tji^auw” heet, en zóó naar de volgorde der geboorte voortgaande naar de rechterzijde, die „bok” heet. Ingeval het aantal zonen drie is, dan staat de oudste zoon in den voorouderlijken tempel recht onder zijnen vader, de op hem volgende zoon ter zijner linker-, en de derde zoon ter zijner rechterzijde. In dit geval is dus het midden de eereplaats, en de plaats van den stamvoortzetter (tik tjoe.)

Elke stam draagt er zorg voor eenen stamvoortzetter te hebben, die dan den voorouderlijken eeredienst zal kunnen waarnemen. Het zijn van stamvoortzetter is een voorrecht, en kan daarom niet aan een ieder gegeven worden. De aanstelling van zulk een persoon, in strijd met de wet, is strafbaar met 80 slagen met den tiang.

Van de wettige zonen (zonen, zoowel bij de hoofdvrouw als bij de bijvrouw in een wettig huwelijk verwekt) is de oudste zoon der hoofdvrouw stamvoortzetter, zelfs al zijn de zonen der bijvrouwen ouder dan deze. Sterft deze kinderloos, dan neemt de tweede zoon zijne plaats in, enz. Zijn er geene zonen bij de hoofdvrouw verwekt, terwijl deze den ouderdom van 50 jaar gepasseerd is, dan eerst komen de zonen der bijvrouwen in aanmerking, met inachtneming van dezelfde volgorde. Ingeval van eene aanstelling in strijd met dezen regel, wordt de wettige stamvoortzetter in zijn recht hersteld.

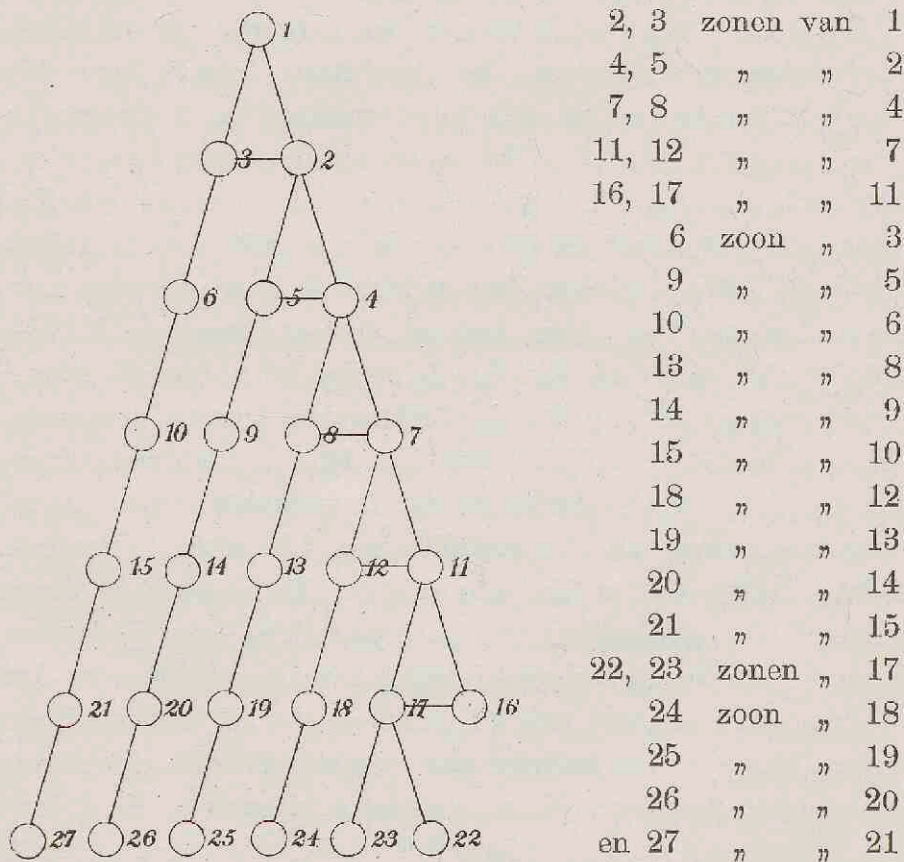
Bij gebreke van wettige zonen, als dus één der takken zoude uitsterven, dan staat de Chineesche wet de adoptie en de aanstelling toe tot stamvoortzetter voor eenen persoon, die den zoonloos overledene het naast in den vereischten familiegraad bestaat, en die dan tevens zijn erfge-

naam is. Deze stamvoortzetting mag alleen geschieden door hem, die éénen graad lager staat dan hij, wiens geslacht voortgezet moet worden, en wel te beginnen met de afstammelingen van den jongeren tak.

Bij ontstentenis van conen jongeren tak, wordt de stamvoortzetter gekozen uit eenen ouderen tak. Zelfs de oudste zoon van eenen ouderen tak kan stamvoortzetter zijn van eenen jongeren tak. Men behoeft echter niet verder te gaan dan tot de afstammelingen in den 6^{den} graad van den stamvader in den 5^{den} graad der opgaande linie.

Hebben we de volgende figuur voor oogen, waarin

1 de algemeene stamvader voorstelt

dan kan, te beginnen met 22 en voortgaande tot 27, elk dezer op gelijke hoogte staande afstammelingen van 1 geroepen worden om den stam van 16 voort te zetten in geval van zoonloos overlijden van dezen, zullende evenwel steeds bij voorkeur een jongere zoon gekozen moeten worden, dewijl de oudste zoon den stam zijns eigen vaders moet voortzetten. Is b.v. 22 echter eenige zoon; dan zal hij toch den stam van 16 moeten voortzetten. In den familieraad zal evenwel besloten kunnen worden, dat 22 alsdan en 16, en 17 zal vertegenwoordigen. In dit geval zal dan later de oudste zoon van 22 den hoofdstam 16 en de jongere zoon den stam van 17 voortzetten.

Brengt 22 evenwel slechts één zoon voort, dan zal deze stamvoortzetter zijn van den hoofdtak, terwijl voor 17 een stamvoortzetter gezocht moet worden onder de zonen van 24, 25, 26 en 27. Het voortdurend bestaan van den hoofdtak der gansche familie, of liever van het gansche geslacht — op vorenstaande figuur voorgesteld door 1, 2, 4, 7, 11, 16 — is van het grootste belang en mag niet nagelaten worden. Van zóóveel belang wordt de hoofdtak geacht, dat, als bv. 22 als eenige zoon van 17 stamvoortzetter is en van den hoofdstam 16, en van den stam 17, dat hij, bij overlijden van 16, den 3jarigen rouw (een Chineesch rouwjaar duurt slechts 9 maanden) voor dezen moet aannemen, en bij overlijden van 17, zijnen vleeschelijken vader, slechts één jaar rouwt. Is er evenwel geen sprake van den hoofdtak, dan draagt, bij overlijden der vaders van de 2 takken, in welke hij stamvoortzetter is, de zoon voor zijnen vleeschelijken vader den driejarigen rouw, en voor den anderen den éénjarigen rouw. De stamvoortzetter moet denzelfden stamnaam dragen als de vader, wiens stam hij voortzet, terwijl hij bij dezen in alle rech-

ten van eenen vleeschelijken zoon optreedt. Hij verliest alle rechten als zoon zijns vleeschelijken vaders, als hij n.l. niet tevens is aangesteld tot voortzetter van den stam zijns vleeschelijken vaders, in welk geval hij alle rechten blijft behouden als vleeschelijke zoon, en daarenboven die bekomt als voortzetter van den anderen stam.

De wet staat evenwel ook het voorbijgaan toe van hem, die, volgens de boven aangegeven wettelijke regelen, in aanmerking behoort te komen om als stamvoortzetter en dus als erfgenaam op te treden, en wel in geval van onmin tussehen dezen persoon met dien, wiens stam hij zoude moeten voortzetten. Alsdan is adoptie geoorloofd van eenen deugdzamen en geliefden persoon uit het midden dergenen, die in den vereischten familiegraad staan, die dan later, ingeval van een proces, als wettige stamvoortzetter en erfgenaam erkend wordt door de overheid. De adoptie heeft in China plaats zonder tussehenkomst der overheid. De twee partijen, hij, die zijnen zoon ter adoptie afstaat, en hij, die den zoon adopteert, verzoeken de oudsten der familie bij elkaar te komen, en maken, in tegenwoordigheid van den aldus samengestelden familieraad eene acte op, waarbij de vader zijnen zoon ter adoptie als stamvoortzetter overgeeft, welke acte de adopteerende vader in handen krijgt, en dienen moet om alle aanspraken van de voorbijgegane personen, welke volgens den regel in aanmerking hadden moeten komen, als stamvoortzetters te vernietigen. Is de adopteerende vader bevreesd voor eene latere verduistering van dit stuk, dan maakt hij ook in tegenwoordigheid van denzelfden familieraad eene acte op, waarbij hij verklaart den geadopteerden persoon als stamvoortzetter en erfgenaam aan te stellen, welke acte de geadopteerde zoon in handen krijgt.

Kent de Chineesche wet den aldus geadopteerden zoon, als wettigen stamvoortzetter, de rechten toe van eenen vleeschlijken zoon zijns adoptief-vaders, zich gelijk blijvende, kent zij den adoptief-vader over den adoptief-zoon dezelfde rechten toe, welke een vader over zijnen vleeschlijken zoon heeft. Gelijk hij onder anderen zijnen vleeschlijken zoon kan wegzenden, zoo ook kan hij zijnen adoptief-zoon verwijderen, en eenen anderen, behoudens de wet, tot stamvoortzetter aanstellen. Gelijk echter van de adoptie moet blijken door eene acte, zoo ook moet op eene of andere wijze van het wegzenden kunnen blijken. Volgens de wet moet van het wegzenden kennis gegeven worden aan de overheid. In China echter komt men met deze niet gaarne in aanraking, weshalve men daar meestentijds volstaat met aan den familieraad kennis te geven van het wegzenden, die daarvan aantekening houdt op de adoptie-acte, welke daardoor dan krachteloos gemaakt wordt.

In China, waar het voortdurend bestaan der familie van het grootste belang geacht wordt te zijn, is de aanstelling van eenen stamvoortzetter uit eenen anderen familietak zelfs na den dood geoorloofd, en bij de wet zóódanig geregeld, dat, zelfs al leeft de vader nog, voor den zoon, die getrouwd is geweest, of ondertrouwd, en eene maatschappelijke positie had, bij zijn overlijden een stamvoortzetter moet worden aangesteld. Wanneer echter niemand gevonden kan worden van gelijke afstamming, en den overledene in den vereischten familiegraad bestaande, en de vader geen anderen zoon heeft, dan moet een stamvoortzetter voor den vader aangesteld worden, en de zoon, door dezen stamvoortzetter verwekt, wordt stamvoortzetter van den overledene.

Voor iemand echter, die ongetrouwd, of niet ondertrouwd

overlijdt, wordt geen stamvoortzetter aangesteld tenzij de persoon op het slagveld het leven hebbe gelaten, of eenige zoon geweest zij, en nu voor zijnen vader geen stamvoortzetter gevonden kan worden, den vader in den vereischten familiegraad bestaande, in welk laatste geval de aan te stellen geadopteerde zoon stamvoortzetter is van den overleden eenigen zoon, als stamvoortzetter zijns vaders.

Bijaldien geen volgens bovenstaande regelen wettige stamvoortzetter mocht bestaan, dan is het geoorloofd, dat een in overspel verwekte zoon stamvoortzetter zij.

Een vondeling kan nimmer stamvoortzetter zijn. Men kan hem wel den stamnaam doen dragen van dengene, die hem gevonden en opgevoed heeft.

Het aanstellen van eenen pleegzoon van eenen anderen stamnaam tot zijnen stamvoortzetter met verandering van den eigenlijken stamnaam des pleegzoons, is niet alleen verboden, maar wordt zelfs met 60 slagen met den tiang bedreigd, en met terugzending van den pleegzoon naar zijne familie. Hij, die zijnen zoon afstaat aan iemand uit eenen anderen stam, om diens stam voort te zetten, wordt met dezelfde straf gestraft.

Het is verboden eenen stamvoortzetter te adopteeren uit een gezin, dat, met het oog op de erfenis de adoptie heeft trachten te bewerken, of daartoe hulp heeft verleend, als van een twist over de stamvoortzetting manslag het gevolg is geweest. De familieoudsten moeten dan in de stamvoortzetting voorzien.

Eene vrouw, wier man overleden is zonder eenen stamvoortzetter te hebben, moet, te rade gaande met de familieoudsten van den man, eenen tot hem in den vereischten graad van bloedverwantschap staanden persoon uitkiezen om als stamvoortzetter op te treden.

2. *Pleegkinderen.*

Niet zelden gebeurt het in China, dat uit menschlievendheid of uit bijgeloof, als voorspeld is geworden, dat een kind geluk zal aanbrengen, door eene familie een kind opgevoed en verpleegd wordt, zonder nog het voornemen te hebben het als stamvoortzetter te doen optreden.

Als men nu iemand uit zijn eigen stam als zoon opvoedt, en deze de pleegouders, die zelf geenen zoon hebben, verlaat, terwijl zijn eigen ouders nog eenen anderen zoon hebben, dan wordt hij gestraft met 100 slagen met den tiang, en bij de pleegouders teruggebracht. Indien evenwel de pleegouders een' eigen zoon hebben gekregen, of de eigen ouders van het pleegkind geenen anderen zoon meer hebben, dan mag het afgestane kind teruggegeven worden, wanneer zulks gewenscht is, (d. w. z. dan kan eene minnelijke teruggave van het pleegkind aan zijne ouders plaats hebben.)

Men kan ook kinderen uit eenen anderen stam als pleegkinderen aannemen. Pleegzonen nu, uit eenen anderen stam aangenomen, alsook binnengeropen schoonzonen, die de genegenheid van den adoptant bezitten, mogen hem tot steun en hulp wezen, maar het is den geadopteerden stamvoortzetter en diens ouders alsdan verboden hen langs slinksche wegen te verwijderen; zelfs moet hun een evenredig deel in de nalatenschap worden toebedeeld. Indien iemand eenen jongen uit eenen vreemden stam opgevoed heeft, en deze jongen wenscht naar zijnen stam terug te keeren, dan is het hem niet geoorloofd de geërfde goederen naar zijn eigen stam over te brengen. Na het overlijden van zijnen pleegvader mag hij wel naar zijn' eigen stam gaan, maar de geërfde bezittingen moet hij dus ter be-

schikking overlaten der familieoudsten van den stam, waarin hij werd opgenomen.

Somtijds gebeurt het wel in China, dat onder den schijn van een pleegkind op te voeden, kinderen in huis gehaald worden, om ze later als slaven of slavinnen te verkoopen. De wetgever nu zegt, dat, wanneer eene familie uit de volksklasse jongens of meisjes uit eene gegoede familie opvoedt, en ze slaven of slavinnen laat worden, het hoofd dier familie gestraft zal worden met 100 slagen met den tiang, terwijl de kinderen aan hunne familie zullen worden teruggegeven.

3. *Vondelingen.*

Kinderen van 3 jaren, of daar beneden, mogen, hoewel ze van eenen anderen stam zijn, indien ze door hunne ouders verstooten en te vondeling gelegd zijn, door den vinder worden opgevoed, terwijl ze diens geslachtsnaam moeten voeren. Zooals we boven reeds opmerkten, kan het te vondeling gelegde en opgenomen kind geen stamvoortzetter wezen van hem, die het bij zich genomen en verpleegd heeft; wél mag het in zijne nalatenschap eenig deel worden toegewezen. Het is niet geoorloofd om den vondeling, die eenmaal opgenomen is, weder te verstooten, of te dwingen naar zijnen stam terug te gaan.

Wanneer de vondeling, met het oog op financieel voordeel, bedriegelijk personen aanwijst als lieden van zijn geslacht, en den wensch openbaart zich bij hen aan te sluiten, dan wordt hij overeenkomstig de wet gestraft.

Is het kind meer dan drie jaren oud, of kan het zelf zijnen of haren geslachtsnaam, dorp of woonplaats opgeven, dan moet de vinder aangifte doen bij den magistraat,

die alsdan een onderzoek instelt. De vinder mag zulk een kind wel opvoeden, maar het niet zijn geslachtsnaam geven of het als stamvoortzetter adopteeren.

B. Het Erfrecht.

I. Het Erfrecht ab intestato.

Slaan wij het oog op de maatschappij ten platten lande in China, dan ontwaren wij den ouderen vorm van de maatschappelijke organisatie in de patriarchale groepeeringen, welke daar nog aangetroffen worden. De geschiedenis van de ontwikkeling van het menschedom heeft echter steeds te constateeren gehad, dat overal, waar de volkeren op dien ouderen maatschappelijken trap stonden, die phase bij het eene volk sneller, bij het andere langzamer plaats heeft gemaakt, of plaats maakt voor andere vormen van het maatschappelijk leven. Zoo ook in China. In het Chin. Wetboek van Strafrecht (Tai Ts'ing luh li), den spiegel der veranderingen, welke zich ontwikkeld hebben uit vroegere maatschappelijke toestanden en begrippen, lezen wij als oorspronkelijke wet, d. i. als wet van die dagen, toen het bedoelde Wetboek werd samengesteld, het volgende:

„Zonen en kleinzonen, die gedurende het leven van hunne grootouders en (of) ouders hun aandeel in de bezittingen en goederen medenemende, op zich zelf, d. i. buiten den familiebond gaan wonen, worden gestraft met 100 slagen met den tiang.”

De oorspronkelijke wet hield dus een pertinent verbod in, om uit den familiebond te treden, en doet ons zien, dat in die dagen al neiging bestond tot afscheiding uit den patriarchalen bond, daar anders het verbod niet noodig geweest zoude zijn. Ondanks het pertinent verbod

mocht de neiging toch onwederstaanbaar toegenomen zijn, zoodat de wetgever er rekening mede moest gaan houden. In de Ampliatie en Alteratie op deze wet toch lezen wij:

„Het is aan zonen en kleinzonen niet vergund, hun aandeel in de familiebezittingen medenemend, op zichzelf te gaan wonen, zoolang hunne grootouders en (of) ouders leven; alleen met toestemming van hunne ouders, zal het hun vergund zijn”.

Het pertinent verbod der Hoofdwet vinden wij dus in de Alteratie van jaren later losscher gemaakt. Wat tijdens de Hoofdwet niet mocht, mocht later wél met toestemming van de ouders.

Gedurende de patriarchale samenwoning brengt ieder lid van den Bond zijne verdiensten in de gemeenschappelijke kas, welke beheerd wordt door de personen, die met het hoogste gezag bekleed zijn, (grootouders en ouders) en ouderen (oudste broeders). De jongeren mogen daaruit niet zonder toestemming der beheerders putten, en ieder lid van den Bond heeft met zijne medeleden gelijke rechten op die kas; moet dus eenig lid van den Bond bij uittreding zijn aandeel hebben, dan is dat deel een aan het aantal leden evenredig deel.

Het is duidelijk, dat in zulk eenen bond geen sprake is, of zijn kan van testeeren, onverschillig met volkomen- of met begrensde-vrije beschikking. Gelijk het aandeel van het jongste lid van den Bond, bij zijn overlijden, in de gemeenschappelijke kas blijft, en de aandeelen der andere leden daaruit gelijkmatig verhoogd worden, zoo ook het aandeel van het oudste lid, en de aandeelen van al de leden. De leden van den Bond zijn dus elkaars erfgenamen; niemand der leden heeft het recht over zijn aandeel in de Bondskas anders te beschikken.

Treedt een lid van den Bond evenwel uit de gemeenschap, dan doet hij door deze daad afstand van alle rechten op de Bondskas, en verliest hij daardoor dus het recht van erven van de overige leden zijner familie, terwijl geen van die leden verder eenig recht heeft om van hem te erven. Hij staat op zichzelf als heer en meester van het door hem verworven goed, en de wetgever heeft zich genoodzaakt gezien duidelijke bepalingen betreffende het beheer zijner nalatenschap, en betreffende de erfopvolging vast te stellen, om spoliatie, in geval van overlijden zonder testament na te laten, van de zijde zijner familie en twist en benadeeling van het eene kind door het andere tegen te gaan. Deze bepalingen zijn vrij eenvoudig.

Door de wet worden tot de erfenis van eenen man, die getrouwd, ondertrouwd, of ongehuwd, doch volwassen (meerderjarig), is overleden, geroepen :

1^e De echte zonen, zijnde de vleeschelijke zonen, onverschillig of zij uit de wettig getrouwde hoofdvrouw, dan wel uit bijvrouwen of slavinnen geboren zijn, ieder voor een gelijk deel. Hierbij moet worden opgemerkt, dat, als de uit deze zonen aangestelde stamhouder overlijdt, nalatende eenen zoon, deze zoon de nalatenschap zijns grootvaders gelijkelijk deelt met zijne ooms, hetgeen ook het geval is met zijnen wettigen stamvoortzetter, zoo hij kinderloos, doch gehuwd zijnde, overlijdt. Plaatsvervulling heeft dus alleen plaats door den stamvoortzetter.

2^e Bij gebreke van echte zonen, de wettige stamvoortzetter uit eenen anderen familietak voor het geheel, bijaldien er geene in overspel verwekte zonen zijn, of eerder binnengeroepen schoonzoon zij.

Zonen in overspel geteeld, dus die, welke niet uit de wettig getrouwde hoofdvrouw of uit de bijvrouwen of

slavinnen geboren zijn, erven een deel omstreeks half zoo groot als dat der echte zonen. Bij ontstentenis van eenen echten zoon, geschiedt de verdeeling onder de in overspel verwekte zonen en den stamvoortzetter uit eenen anderen familietak in gelijke deelen, terwijl een z. g. „binnengeroepen” schoonzoon met den stamvoortzetter uit eenen anderen familietak gelijkelyk de nalatenschap deelt, als hij vóór de aanstelling van dien stamvoortzetter binnengeroepen is, en er in den trouwbrief duidelyk melding is gemaakt, dat hij binnengeroepen is, „om zynen schoonvader op diens ouden dag te verplegen.”

3^e Bij gebreke van eenen wettigen stamvoortzetter uit eenen anderen familietak, de in overspel verwekte zonen, ieder voor een gelijk deel.

4^e Bij gebreke van deze, de dochters.

Als er geene dochters zijn, vervallen de goederen aan den lande, om daarvan weduwen en weezen te onderhouden.

In geval de overledene ongehuwd was, en er volgens bovenstaande regelen voor hem geen stamvoortzetter behoeft te worden aangesteld, dan zijn, zoo hij, behalve andere familiebetrekkingen, met uitzondering van eenen vader, broeders nalaat, deze zyne broeders de erfgenamen; bij gebreke van deze, zyne zusters; en bij gebreke van deze vervalt zyne nalatenschap aan den lande.

Andere familiebetrekkingen dan de genoemde komen nooit als erfgenamen in aanmerking.

We hebben gezien, dat de wet, bij ontstentenis van eenen echten zoon, de aanstelling toestaat van eenen persoon van gelijke afstamming tot stamvoortzetter.

Wordt nu na deze aanstelling den vader een zoon geboren, dan erven de eerder aangestelde stamvoortzetter en de later geboren echte zoon ieder een gelijk deel der nala-

tenschap. Van de aanstelling van eenen stamvoortzetter met inachtneming der door de wet vastgestelde en voren opgegeven volgorde, wordt doorgaans geene akte opge maakt; alleen als gebruik gemaakt wordt van de door de wet vergunde afwijking dezer volgorde, wordt, tot staving van het recht van erven van den aangenomen stamvoortzetter, in tegenwoordigheid van de oudsten der familie, gelijk boven reeds gezegd is, een bewijs van adoptie opge maakt.

Bij overlijden van eenen man deelen zijne zonen uit een tweede huwelijk gelijkelijk met die uit het eerste de nalatenschap huns gemeenschappelijken vaders.

Pleegzoons, vondelingen en stiefzoons, geen stamvoortzeters kunnende zijn van hunnen pleeg- of stiefvader, hebben geen van allen recht op eenig deel van de nalatenschap huns pleeg- of stiefvaders. Zij mogen echter met legaten bedacht worden, hetgeen in den regel ook geschiedt.

Ten aanzien van schoonzoons (met uitzondering van binnengeroeven schoonzoons, waarvan boven gesproken is) geldt hetzelfde.

De vader is altijd universeel erfgenaam zijner minderjarig overleden zonen, en ongehuwd overleden dochters.

Wat de dochters betreft, deze worden, als zij niet, bij gebreke van mannelijk oir, dat den stam kan en mag voortzetten, als erfgenaam optreden, eveneens met legaten als bruidschat bedacht.

Bij overlijden eener vrouw met nalating van eenen man, is deze man haar erfgenaam.

Bij overlijden als weduwe, zijn de erfgenamen haars vooroverleden laatsten mans hare erfgenamen.

Bij ongehuwd overlijden eener vrouw, zijn de erfgenamen haars vaders (zoo deze overleden is) ook hare erfgenamen.

Staat de wet geen erfdeel toe aan de moeder en aan de dochters, dan alleen bij algcheele ontstentenis van eenen wettigen stamvoortzetter, zij schenkt aan de hoofdvrouw, zoolang zij haren weduwstaat bewaart, het bestuur over en het vruchtgebruik van de familievastigheden, en als moeder is zij dan verplicht de door den overledene nagelaten kinderen daarvan te onderhouden, terwijl de zoons, zelfs al zijn ze meerderjarig, geen recht hebben zich hun erfdeel zonder hare toestemming toe te eigenen. Het onderhoud der nagelaten bijvrouwen, die geene kinderen hebben ter wereld gebracht bij den erflater, is voor haar niet verplichtend, doch wél is zij verplicht die bijvrouwen van wijlen haren man te onderhouden, die hem kinderen hebben geschonken, zoolang zij niet hertrouwen.

Bij overlijden van eenen weduwnaar, wiens vader nog in leven is, wordt de nalatenschap door dien vader in beheer genomen, — evenals zulks (volgens de wet) geschiedt, wanneer de overledene eene weduwe heeft nagelaten — als er geen zoons zijn of stamvoortzetter. Op den vader rust dan de verplichting eenen stamvoortzetter voor den overledene aan te stellen, gelijk eene weduwe doen moet, die den boedel van haren vooroverleden man in beheer heeft. Is de stamvoortzetter meerderjarig, dan wordt hij als erfgenaam in het bezit gesteld van de nalatenschap van den persoon, wiens stamvoortzetter hij is.

Evenals zulks met de weduwe het geval zoude zijn, zoo heeft ook de beheerende vader het vruchtgebruik van den door hem beheerd wordenden boedel zijns zoons, welke boedel bij overlijden van den vader en bij ontstentenis van eenen geschikten stamvoortzetter aan den lande dient te komen. Heeft de vader evenwel erfgenamen nagelaten, dan worden gewoonlijk buiten weten van het bestuur, de bezittingen

door deze onder elkander verdeeld. Dit is echter een misbruik, dat in China gereedelijk plaats kan vinden, dewijl de overheid zich daar alleen dan met zaken van burgerlijk recht inlaat, wanneer haar tusschenkomst in deze wordt ingeroepen.

Uit deze bepalingen betreffende het recht van erven uit de nalatenschap van personen, welke niet meer tot den z. g. Familiebond behooren, merken we het groote verschil op met hetgeen wij, gelijk boven vermeld is, bepaald vinden ten opzichte van de goederen van den Familiebond, een verschil, dat eenen fikschen stap daarstelt in den ontwikkelingsgang van het patriarchalisme, en een gevolg is van eene emancipatie van het communistisch patriarchalisme, in China ten plätten lande nog bestaande, tot een min of meer geprononceerd individualisme, dat groote verhoudingen heeft aangenomen, en onmiskenbaar te bespeuren is in de steden, de centra van vooruitgang en beschaving.

Ten slotte zij nog aangeteekend, dat, volgens de bepalingen van het 3de Boek, Titel I, Hoofdstuk 14, van de Tai Ts'ing luh li („over het heimelijk en eigendunkelijk gebruik maken van familiebezittingen door minderen en jongeren”) de bij elkander wonende minderen en jongeren, die, zonder toestemming van hunne meerderen en ouderen, heimelijk en eigendunkelijk hunne familiebezittingen gebruiken, gestraft zullen worden met 20 slagen met den tiang, als het door hen gebruikte niet meer dan 10 tails bedraagt; voor elke 10 tails meer, zal de straf verzwaard worden met één graad (10 slagen) en zoo verder tot een maximum van 100 slagen. De meerderen en ouderen, die de verdeling der te verdeelen familiebezittingen niet gelijkelijk bewerkstelligen, worden op dezelfde wijze gestraft.

Een commentaar verklaart de woorden „meerderen” en „minderen”, „ouderen” en „jongeren” als volgt:

„De vaders (der vaders oudere en jongere broeders daarbij gerekend) zijn meerderen”, de bloedverwanten in den tweeden en verderen graad in de opgaande linie eveneens. De zonen zijn mindereren; de kleinzoons eveneens. De oudere broeders zijn ouderen, de jongere broeders zijn jongeren.”

II. Het Erfrecht ex testamento.

Zoeken wij in het Chineesche Wetboek van Strafrecht naar iets, dat gelijk is op eenige beperking van de vrijheid des vaders in de laatstvermelde ontwikkelingsphase om te beschikken over zijne goederen, die hij bij zijnen dood zal nalaten, wij vinden er niets van dien aard in. Geen wettelijk verbod om te beschikken over zijne nalatenschap; geen wettelijke voorschriften, welke den vader verbieden naar goetvinden over zijne nalatenschap te beschikken; geen wettelijk onaantastbaar deel van zijne nalatenschap (legitieme portie); handhaving van het recht des vaders op absolute gehoorzaamheid en onderworpenheid van zijne kinderen aan zijnen wil en aan zijne bevelen; het recht om opgenomen vondelingen en pleegkinderen uit zijne nalatenschap iets toe te kennen; het komt ons voor, dat een en ander ondubbeltzinnig wijst op de vrijheid om naar goetvinden over zijne na te laten goederen te beschikken. Dat van eenige vrijheid dikwijls geen gebruik wordt gemaakt, bewijst nog niet, dat ze niet bestaat. Bij den echten Chinees onttaardt die vrijheid nimmer tot bandeloosheid. Beschikkingen makende rakende zijne nalatenschap, is hij niet blind voor zijn eigen belang (den voorouderlijken eeredienst) en voor dat zijner kinderen, en niet doof voor de stem van het gezond

verstand, terwijl hij in zijn recht om absolute gehoorzaamheid en opvolging van zijnen wil te eischen, gehandhaafd wordt door de wet.

Op bladz. 160 van het 4de deel van de Mémoires concernant les Chinois (1779) lezen wij :

„Les testamens des pères sont sacrés; aucun défaut de formalité ne suffit pour les faire casser, dès qu'il est prouvé qu'ils sont authentiques et qu'ils n'ont pas été retractés et annulés par un acte public, dont on puisse fournir des preuves légales.”

Prof. G. SCHLEGEL zegt in zijn opstel: „Iets over Chineesche testamenten, donatiën en erfopvolging” (Zie Recht in Nederl. Indië. Deel XX, 1862, pag. 369 sqq.) het volgende :

„De Chinees heeft over zijne eigendommen volkomene macht, en kan daarover naar goedkeuren en willekeur beschikken. Zelden echter maakt hij van dit recht misbruik, maar volgt meestal de gewoonte, enz.”

Wil een Chinees een testament of legaat maken, dan roept hij eenen schrijver, die, hoewel onbeëdigd, de werkzaamheden doet van eenen notaris bij ons. In tegenwoordigheid van één of meer getuigen geeft hij dien schrijver zijne uiterste wilsbeschikking op. De testateur, de schrijver, en de getuigen ondertekenen vervolgens het opgemaakte stuk. Zoo er meer dan één erfgenaam of legataris is, dan worden er even zooveel afschriften van het testament of legaat gemaakt, als het aantal dier personen bedraagt. Deze afschriften worden op elkander gelegd, doch zóódanig, dat er van elk der bladen een rand of hoek te zien is. Vervolgens wordt het woord „captang (copie conform)” daarop gedrukt, zoodat elk der afschriften een gedcelte van dat woord draagt.

Bij twijfel aan echtheid heeft men slechts de afschriften weer op elkaar te leggen, om te zien of ze bij elkander passen. De testateur overhandigt vervolgens in tegenwoordigheid der getuigen, en, zoo hij wil, ook van den schrijver, een afschrift van het stuk aan elk der erfgenamen of legatarissen, waarbij hij hun nog eens mondeling pleegt mede te deelen, wat hij hun vermaakt. Als de erfgenamen of legatarissen niet tegenwoordig mochten wezen, dan geeft de testateur zijn testament aan eenen vriend, of aan zijne vrouw. Deze laat de afwezigen dan bijeenroepen, en overhandigt hun de ter bewaring gegeven afschriften, in tegenwoordigheid van den getuige of de getuigen, die bij de opmaking er van aanwezig zijn geweest.

De bovengenoemde getuigen kunnen van het manlijk of vrouwelijk geslacht zijn; evenwel moeten ze meerderjarig (ouder dan 16, of gehuwd) en van denzelfden „sing” of familienaam zijn.

Om eene uiterste wilsbeschikking te kunnen maken, moet men gezond van geest zijn, meerderjarig (ouder dan 16 jaar, of gehuwd) en van het manlijk geslacht. Vrouwen kunnen dit niet, daar ze in het algemeen gerekend worden niets in eigendom te kunnen bezitten, doch gedurende haar leven slechts het vruchtgebruik der goederen te hebben.

Om gerechtigd te wezen tot het ontvangen eener erfenis, van een legaat, of eene donatie, is het voldoende op het oogenblik van het opmaken van het stuk geconcipieerd te zijn.

Ofschoon deze gewoonten vrij algemeen in geheel China dezelfde zijn, willen wij toch doen opmerken, dat wij meer bepaald het oog hebben op de bewoners der Provincie Hokkiën, en wel voornamelijk op die van het Departement Tsiang-tsioc.

Zijn wij met den voorouderlijken tempel begonnen, we willen er ook mede eindigen, door mede te deelen, dat voor de instandhouding van dit familie-eigendom gezorgd wordt door de rijken der familie. Deze doen daaraan schenkingen in landerijen of andere vastigheden, of in geld, welker renten strekken tot onderhoud van den tempel, alsook ter bestrijding der kosten van offeranden aan de voorouders in de lente, in den herfst, en op de dagen van overlijden. Ook onderhoudt de voorouderlijke tempel van de verkregen bezittingen die leden der familie, die zich wijden aan de studie tot verkrijging van eenen litterarischen graad, en eene aanstelling als ambtenaar in 's lands dienst, zoo die leden te arm zijn om de kosten hunner studiën enz. uit eigen middelen te bestrijden.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Hervorming van den rechtstoestand der Chineezen in Nederlandsch-Indië is hoogst noodzakelijk.

II.

Volgens het Chineesche recht is het huwelijk eene species van het koopcontract.

III.

Christen-Chineezen behooren volgens art. 109 R. R. tot „*de met Inlanders gelijkgestelden*”.

IV.

In zaken van Familie- en Erfrecht moet de rechter over de Chineezen in Nederlandsch-Indië recht spreken volgens het zuiver-Chineesche recht.

V.

Door de Ordonnantie van 8 Dec. 1855 (I. S. N°. 79) is de „legitieme portie” volgens het Ind. B. W. geenszins voor de Vreemde Oosterlingen ingevoerd.

VI.

De Koning is niet bevoegd om uitspraken van de Gedeputeerde Staten eener Provincie in zake van nationale militie of schutterij te schorsen of te vernietigen.

VII.

De fabrikant is aansprakelijk voor de schade door de uitdamping van zijner fabriek aan de eigendommen zijner bureu toegebracht.

VIII.

De definitie van „libertas” in Just. Inst. Lib. I, Tit. 3 „de jure personarum” voorkomende en luidende: „*Libertas, ex qua etiam liberi vocantur, est naturalis facultas ejus quod cuique facere libet, nisi si quid aut vi aut jure prohibetur*”, is foutief.

IX.

Een kind, geboren 3 dagen na de huwelijksvoltrekking zijner ouders uit eene vrouw, wier man eerst sedert eene maand was weduwnaar, is wettig.

X.

De vrouw kan, eischeresse tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed, geen verlof vragen om de goederen der gemeenschap te doen verzegelen, beschrijven en waardeeren.

XI.

Het beding tusschen de aanstaande echtgenooten bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, dat hun aandeel in de baten een ander zal zijn dan hun aandeel in de schulden, is nietig, en heeft dit gevolg, dat van het oogenblik van de voltrekking des huwelijks van rechtswege algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten bestaat.

XII.

Afschaffing van de algeheele gemeenschap als wettelijk gevolg van het huwelijk is wenschelijk.

XIII.

De schipper is niet aansprakelijk voor de schade, veroorzaakt door aanvaring, indien deze alleen het gevolg is van onhandelbaarheid van zijn schip.

XIV.

De verzekeraar kan niet weigeren schadevergoeding uit te betalen, alleen op grond, dat de premie ten tijde bij de polis aangeduid niet is betaald.

XV.

Abandon (afstand) is eene vormelijke verklaring, dat gebruik wordt gemaakt van het recht om de aansprakelijkheid te beperken tot schip en vracht.

XVI.

De invoering van z. g. Handelsrechtbanken in Nederland is niet wenschelijk.

XVII.

De strafwetgever heeft geen principieel verschil gemaakt tusschen misdrijf en overtreding.

XVIII.

Ten onrechte is de doodstraf in ons burgerlijk strafrecht afgeschaft.

XIX.

Alleenrechtspraak in strafzaken, met name in zake van misdrijf, verdient afkeuring.

XX.

Het is niet wenschelijk het kiesrecht voor vrouwen hier te lande in te voeren.

